DRAUGAS
4545 W. 63-RD ST.,
CHICAGO, ILL. 60629
U.S.A.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 44 (1031) SPALIO - OCTOBER 30 • 1969 LIETUVIŲ ŠVIETIMO IR ŠEIMOS METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 140, ONT. CANADA • Tel. 368-6813

Kapo šviesa

Saulėtą, malonų žemiškąjį gyvenimą paprastai laikome šviesa, o mirtį — pasinėrimu tamsion nežinion. Kol žmogus gyvas, laikome jį šviečiančia būtimi ir net švyturiu, jei pajėgia spinduliuoti platesne bei stipresne šviesa. Kai numiršta, atsiskiria nuo gyvųjų, atrodo, nebetenka turėtos šviesos, asmeninio ir idėjinio spinduliavimo, tampa tamsos karalystės dalimi. Bet tai nepagrįstas daugelio manymas ir mirusiųjų nustūmimas nepasiekiamon tamson. **Tiesa, mirusieji atsiskiria fiziškai, iškeliauja kitokin pasaulin, tačiau nenustoja švietę gyviesiems. Jie nebėra mūsų bėgančio fizinio gyvenimo dalyviai, tačiau savo spinduliuojančiu dvasiniu, idėjiniu pavidalu šviečia mums ir toliau.** Pasak Šv. Rašto, amžinoji šviesa šviečia mirusiems, o per juos pasiekia ir mus. Juk mirusieji dažnai tampa simboliais — idėjų, sąjūdžių, srovių, laikotarpių ir t.t.. Pvz. J. J. Rousseau palaidotas taip, kad lankytojai matytų iš jo karsto tiesiamą ranką, laikančią žibintą. Pastarasis, žinoma, primena kultūrinę, protinę šviesą, kurią autorius skleidė savo raštais būdamas gyvas, bet tas pats žibintas gali vaizduoti ir moralinę, idealinę, dvasinę šviesą. Prie daugelio mirusiųjų galėtų būti įrengtas panašus žibintas, nes jie ir mirę spinduliuoja didesne ar mažesne šviesa.

★ ★ ★

Pažvelgę į savo tautiečių kapus, išblaškytus visame pasaulyje, galime konstatuoti, kad iš jų taip pat sklinda moralinė, dvasinė šviesa, nors ir neatžymėta jokiu matomu ženklu. Ji sklinda tarytum spindulinėmis bangomis, kurių vienos pasiekia tiktai likusius gyvus šeimos narius, kitos — gausesnį tautiečių būrį, o trečios — visą tautą. Dėlto yra prasminga mirusių kapus atžymėti paminklais, populiarinti jų darbus, skleisti jų sukurtas vertybes. Paminklo marmuras yra negyvas daiktas, tačiau jis kalba gyviesiems apie nemarius dalykus. Jis yra liudininkas ne tik to žmogaus mirties, bet ir jo artimo buvimo mūsų bendruomenėje bei spinduliavimo savo dvasinėmis vertybėmis. Tad girtinas yra dalykas turėti lietuvių kapines, kuriose gali prabilti mirusiųjų pasaulis, kad ir akmeniniais ženklais. Jose pajuntame artimą ryšį su anksčiau iškeliavusiais, bet nepabėgusiais nei iš savo tautos, nei iš tikinčiųjų Bendrijos. **Juk mirusieji turi savo vietą ir vaidmenį tautoje, kaip ir tikinčiųjų Bendrijoje. Tautiniame gyvenime jie tebėra kultūrinis, istorinis lobis, o tikinčiųjų Bendrijoje — moralinis, dvasinis, antgamtinis.** Neveltui kalba toji Bendrija apie trejopą savo egzistencinę formą — keliaujančią, kenčiančią ir triumfuojančią. Tai egzistencinis ryšys, kuris apjungia visus — gyvus ir mirusius.

★ ★ ★

Daug reiškia tautai kovotojų, didžiųjų veikėjų, jau mirusių, buvimas arti savosios bendruomenės. Gerai žinome, kad jų palaikai yra negyva medžiaga, kad jų kapai tėra paprastas žemės kauburys, tačiau gyvam žmogui viskas kalba per medžigą, per ženklus, simbolius. Ir pats žmogus šiame pasaulyje yra panertas medžiagon — tik per ją pasiekia dvasinį pasaulį. Dėlto negalime paniekinti medžiaginio prado, taip glaudžiai susijusio su žmogumi. Jis yra būtinas gyvam, reikšmingas mirusiam ta prasme, kad gali **būti ženklu artimo ryšio su gyvaisiais, su tauta. Tuo požiūriu peiktinas yra kaikurių veikėjų nusistatymas sudeginti, sunaikinti savo palaikus ir išgabenti kitur, išnykti bei izoliuotis nuo savųjų. Žymieji veikėjai, kūrėjai, kovotojai . . . yra visos tautos turtas, kuris ir po jų mirties turėtų būti pagarbiai respektuojamas. Jie turėtų būti laidojami tautai įprastu, pagarbiu būdu ir tai tookiose kapinėse, kurios visiem lengvai prieinamos. Ju artumas yra reikšmingas gyviesiems, nes tuo būdu gali būti palaikomas gyvas ryšys su savąja bendruomene, kuriai dirbo, aukojosi ir švietė.** Toji šviesa tenebūnie užtemdyta ir po mirties — šviesa gali sklisti ir iš kapo.

Pr. G.

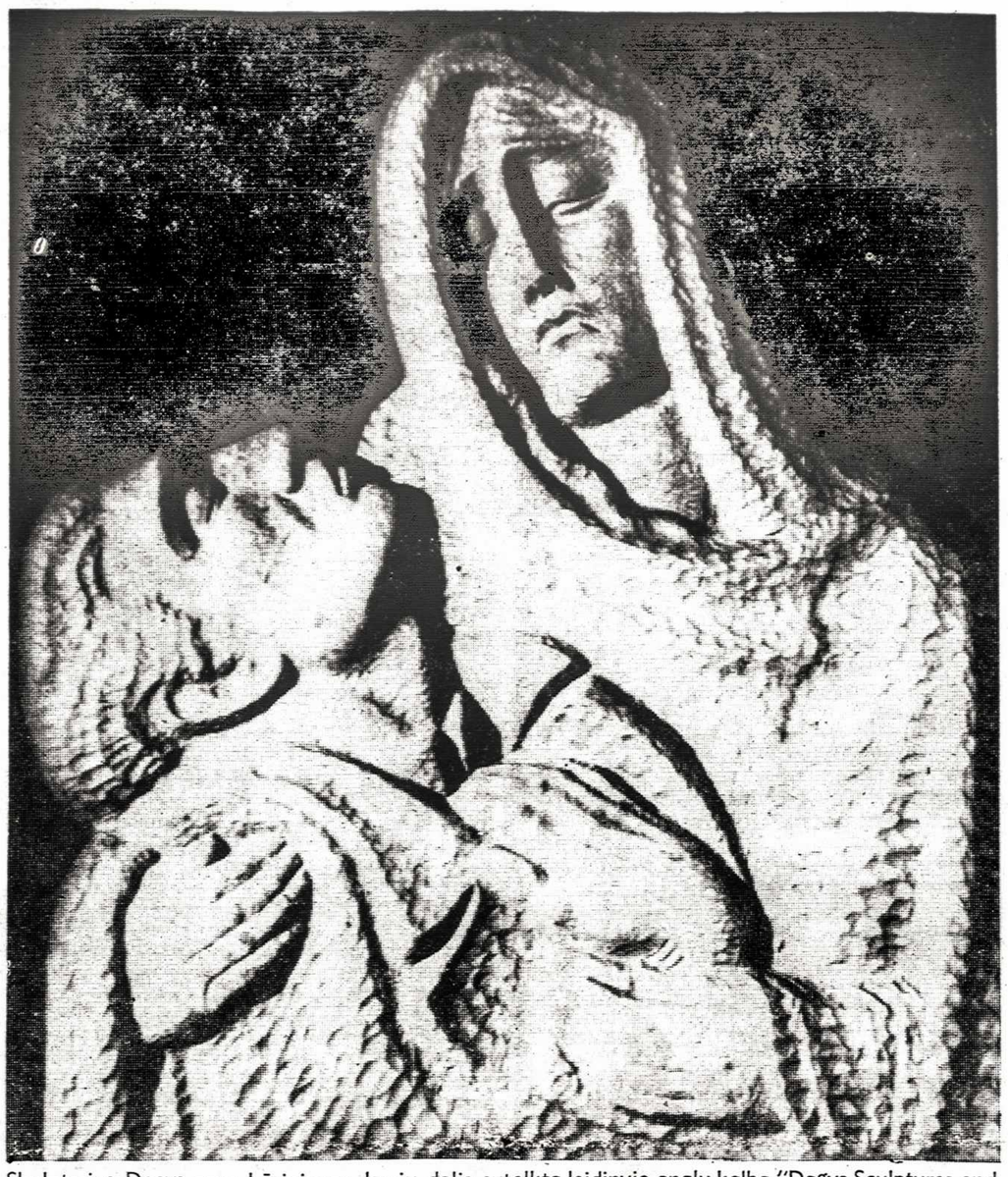

Skulptorius Dagys savo kūriniuose, kurių dalis sutelkta leidinyje anglų kalba "Dagys Sculptures and Paintings", išreiškė daug lietuviškos buities temų. Šiame kūrinyje, pavadintame "Kova reikalauja aukų", autorius vaizduoja žūstantį kovotoją motinos prieglobstyje. Vėlinių proga visos tautos dėmesys nukrypsta į žuvusius kovotojus

KANADOS ĮVYKIAI

PRAPLEČIAMA NEDARBO DRAUDA

Naują sesiją Otavoje po vasaros atstogų pradėjo federacinis parlamentas tradicine generalinio gubernatoriaus R. Michener sosto kalba. Premjero P. E. Trudeau vyriausybė į planus yra įtraukus net 71 naują įstatymą. Pagrindinis dėmesys, atrodo, bus skiriamas kovai prieš infliaciją. R. Michener pabrėžė, jog priemonių prieš infliaciją turės imtis ir provincinės vyriausybės. Šis klausimas greičiausiai bus svarstomas sekančioje federacinės ir provincinių vyriausybių konferencijoje. Premjeras P. E. Trudeau taipgi planuoja suteikti balsavimo teisę rinkimuose 18 metų amžiaus sulaukusiems kanadiečiams. Reikšminga gali būti nedarbo draudos įstatymo siūlomoji reforma, kurios dėka pašalpas galės gauti ne tik bedarbiai, bet ir asmenys, negalintys dirbti dėl ligos. Lig šiol nedarbo drauda darbą praradusių ligonių nepadengdavo — pragyventi jie turėdavo iš savo santaupų.

Premjeras P. E. Trudeau praėjusią savaitę nepagailėjo aštrios kritikos Kvebeko provincijai ir ją valdančiai Union Nationale partijai, kuri permažai rūpinasi kvebekiečių socialine gerove. Pasak premjero, 43% visų Kanados bedarbių yra Kvebeke, kur pastaruoju metu dėl pasireiškiančių neramumų sumažėjo ir amerikiečių, ir pačių kanadiečių investacijos. P. E. Trudeau taipgi pareikalavo, kad radijo ir televizijos CBC prancūziškasis tinklas pašalintų iš savo tarnautojų tarpo separatistus, kurie valdžios lėšomis skleidžia Kanados federacijai ir pačiam Kvebekui žalingas separatizmo idėjas. Priešingu atveju jis grasino įvesti prancūziškoms CBC laidoms kontrolę arba sumažinti joms skiriamas valdžios lėšas. Nemažos kritikos susilaukė ir L. B. Pearsono įsteigta jaunuju kanadiečiu organizacija "Company of Young Canadians". Nors ji turėjo rūpintis socialine gyventojų gerove, separatistų ir kitų radikalų infiltracija ją yra pavertusi politine organizacija, kuri valdžios pinigais dabar griauna demokratijos principus. Premjerui P. E. Trudeau talkon atėjo montrealietis advokatas A. Malcolm, paskelbęs 27 pavardes jaunų kanadiečių, turėjusių ar turinčių ryšius su "Company of Young Canadians", kurie yra aiškūs dabartinės santvarkos griovėjai — separatistai, teroristai ir komunistai. Kaikurie dabar jau yra Kuboje ir Maskvoje, o vienas net Alžyre. Šis sąrašas įtaigoja Sovietų Sąjungos, Kubos, Alžerijos paramą pogrindininkams, kišimąsi į Kanados vidaus reikalus.

Federacinis sveikatos ministeris J. Munro, sekdamas amerikiečių pavyzdžiu, nutarė uždrausti sacharino "cyclamates" cheminių medžiagų vartojimą. Amerikiečių laboratorijose pravesti bandymai su žiurkėmis liudija, kad ši medžiaga sukelia vėžį. Iki lapkričio 30 d. iš apyvartos turės būti išimti visi vaisvandeniai su ciklomatais. Vaisvandenių gamyklos jau yra sustabdžiusios dietinių gėrimų gamybą, kol jiems saldinti bus surasti nauji chemikalai. Nuo sekančių metų balandžio 1 d. bus sustabdytas įvairių dietinių uogienių su ciklomatais pardavinėjimas. Laikinai ciklomatų chemikalą leidžiama naudoti vaistuose diabetikams ir kaip sachariną, bet tiriamas ir jo veikimas.

Čekoslovakija išleido iš kalėjimo K a n a d o s pilietį Rudolfą Holatą, kuris prieš 9 mėnesius buvo nuteistas kaleti 5 metus už paslaugas britu žvalgybai 1951 m. Šis čekoslovakų kilmės kanadietis buvo suimtas 1968 m. sausio 6 d., kai rengėsi grįžti Kanadon iš viešnagės pas savo tėvus. Laisvę jam grąžino Kanados diplomatinis spaudimas ir Čekoslovakijai žalinga propaganda, kad jos saugumo organai suiminėja turistus.

PRANEŠIMAS IS ŠVEDIJOS

Laisvės gynėjai - kaimynų skriaudėjai

"Tegyvuoja laisva Lietuva!" Tokia antrašte Švedijos estų dienraštis "Eesti päevaleht" (X. 17) atpasakojo vieno suomių rašytojo įspūdžius iš Čekoslovakijos apie lietuvio kario poelgį, kuriuo kiekvienas lietuvis gali pasididžiuoti. Jau anksčiau buvo žinoma, kad sovietų okupacinės kariuomenės daliniuos Čekoslovakijoje esama karių, kilusių iš Baltijos kraštų. Tačiau tik dabar pasiekė žinios, kaip jie ten elgiasi. Suomių rašytojas Pekka Lounela, sugrįžęs iš Čekoslovakijos, aprašė, kaip čekai nekenčia okupantų. Tas jo pasakojimas įdomus dar ir tuo, kad jame pavaizduotas lietuvis karys.

Sovietų karys užėjo aludėn. Užėsys nutilo. Karys atsisėdo prie stalo. Aplinkui sėdėję nuo jo pasitraukė. Kelneris neatėjo patarnauti. Kiek palaukęs, karys atsistojo, užsidėjo kepurę ir žengė prie durų. Tada visa salė vienu balsu sušuko: "Tegyvuoja laisva Čekoslovakija!" Karys tarpduryje atsisuko ir atsakė: "Tegyvuoja laisva Lietuva!" (Šį įvykį atpasakojo ir prancūzų dienraščio "Le Figaro" korespondentas, lankęsis Prahoje. Apie tai rašyta "TŽ" 43 nr. Red.).

Sudiev bičiuliui

Baltijos kraštai gedi netekę didelio savo bičiulio Švedijoje. Sulaukęs 83 metų amžiaus, Stockholme spalio pradžioje mirė rašytojas Ture Nerman. Žymaus kultūrininko ir visuomenininko mirtis baltiečiams yra didelis smūgis, nes velionies asmenyje jie turėjo tikrai principingą, įtakingą ir veiklų laisvės draugą.

Ture Nerman buvo labai įdomi ir spalvinga asmenybė. Kilęs iš vidurinės visuomeninės klasės, jis labai anksti nutraukė ryšius su savo aplinkos konserviatoriškąja dvasia, visą savo gyvenimą paskyrė laisvės ir socializmo idealams.

Pradžioje priklausęs kairiesiems socialistams, jis perėjo į komunistų partiją. Stockholmo gatvėmis žygiavo drauge su Leninu. Ilgus metus buvo komunistų atstovas parlamente. Įsitikinęs sovietinės praktikos nežmoniškumu, jis sugrįžo atgal pas socialdemokratus ir liko juo iki galo, nors savo tiesia, bekompromisine, "nediplomatiška" laikysena būdavo dažnai nepatogus valdžioje esantiems bendraminčiams. Savo gyvenimo vingius ilgame politinės veiklos kelyje jis aprašė knygose "Viskas buvo jauna (1948) ir "Viskas buvo raudona" (1950).

Rašytojas ir kovotojas

Kaip rašytojas, Ture Nerman išgarsėjo savo lyrika ir romanais. Vien rinktinių raštų išleido keliolika tomų. Dailioji literatūra jam buvo tik kita priemonė išreikšti toms laisvės idėjoms, kurios jį vertė su negęstančiu jaunatvės įkarščiu reikštis visuomeninėje veikloje.

Kaip publicistas, jis įėjo į dabarties švedų kultūros istoriją savo neatlaidžia totalizmo kritika. "Trost allt" (Nepaisant nieko) — taip vadinosi jo leidžiamas laikraštis, kuriame jis negailestingai čaižė totalizmą, kokios spalvos jis bebūtų, nepaisydamas asmeninių nepatogumų.

Daugelis nacizmo kritikų pradėjo drąsiai reikštis tik tada, kai Hitlerį galutinai apleido karo laimė. Ture Nerman griežtai smerkė nacizmą tuo metu, kai jis buvo pačioje savo galybėje. Už tai tuometinė Švedijos vyriausybė, pataikaudama naciams, buvo jį uždariusi kalėjiman.

Žlugus nacizmui, Ture Nerman aistringai nusikreipė prieš likusį totalizmo dvynį — stalinizmą. Būdamas nuoširdus ir nuoseklus kovotojas už laisvę, jis negalėjo ramiai susitaikyti su Baltijos kraštu vergija. Jam buvo svetimas politikų farizėjiškumas: **dėtis tolimų kraštų laisvės gynėjais ir nematyti pašonėje vykstančios baltiečių tragedijos.**

Baltiečių gynėjas

Iki savo mirties Ture Nerman buvo baltiečių komiteto narys šalia savo brolio profesoriaus Birgerio. Talentinga plunksna, karštu žodžiu jis rėmė švedų visuomenėje Baltijos valstybių laisvės reikalą. Jis gynė baltiečių karius nuo išdavimo sovietams. Sovietų vadovams lankantis Švedijoje, n e d a v ė jiems ramybės, veikliai rėmė vad. Birželio komiteto žygius.

Velionies palankumą Baltijos tautoms lėmė ne vien tik nuoširdūs bičiuliški jausmai. Tai išplaukė tiesiog iš jo gilių įsitikinimų, kurie atsispindi jo raštuose. Jis tikėjo žmogaus teisėmis ir jų reikalavo visiems. Jis smerkė įprastinę valstybių diplomatiją, kuri vadovaujasi galybės kalba ir pataikavimu. Jam atrodė pavojinga, kai tokia nemoralia diplomatijos dvasia užsikrečia visa tauta.

Diplomatija ir moralė

Kai 1959 m. Švedijos vyriausybė rengėsi sutikti atvykstantį Chruščiovą, Ture Nerman su pasipiktinimu rašė, kad didelė švedų tautos dalis, vadovaujama socialdemokratinės vyriausybės, iš tariamo neutralumo rodo palankumą sovietinei diktatūrai. Tai jis laikė pačios socialdemokratijos, darbininkų sąjūdžio idealų išdavimu. Su kartėliu jis priminė švedų socialdemokratų pirmtako Hjalmaro Brantingo pavyzdį, kai 1909 m. Rusijos caras Stockholme buvo sutiktas darbininkų masinėmis demonstracijomis.

Žodžiai, kuriuos velionis taikė savo vienminčiams, galioja visam nūdieniam pasauliui: "Tik tada prasidės naujas tarpsnis istorijoje, kai vyriausybė vadovausis ne vien valstybine diplomatija, bet visų pirma žmogiškąja morale." Laisvės ir žmoniškumo idėjos nemiršta, todėl ir jų skelbėjo velionies Ture Nermano atminimas pasilieka gyvas. Jis ir toliau stiprins tikėjimą laisvės kovos prasmingumu Baltijos kraštuose, lygiai kaip ir visame pasaulyje. **C. K.**

JAV ir Sovietų Sąjunga lapkričio 17 d. Helsinkyje pradės pasitarimus atominių g i n k l ų varžyboms sumažinti. Dėmesio centre bus raketos su atominiais užtaisais ir strateginiai bombonešiai su atominėmis bombomis. Ateityje posėdžiai galbūt bus perkelti į Vieną ar Ženevą.

Pasaulio įvykiai

VAKARŲ VOKIETIJOS PARLAMENTAS NAUJUOJU KANCLERIU IŠSIRINKO socialdemokratų partijos vadą Willy Brandt, užbaigdamas 20 metų be pertraukos trukusią krikščionių demokratų valdžią, kuri kraštui davė tris kanclerius — K. Adenauerį, L. Erhardą ir K. G. Kiesingerį. Už W. Brandtą balsavo 251 jo ir liberalų partijos atstovas, prieš — 235. W. Brandtas ministerių skaičių iš 19 sumažino iki 15. Trys ministerijos buvo atiduotos koalicijos partneriams liberalams. Jų vadas Walter Scheel gavo užsienio reikalų ministeriją ir vicekanclerio titulą. Pirmajame naujojo ministerių kabineto posėdyje buvo nutarta 8,5% padidinti markės kursą. Vokiečių markė, lig šiol kainavusi amerikietiškų $0,25, dabar bus verta $0,271. Šią reformą jau krikščionių demokratų ir socialdemokratų koalicijai siūlė finansų min. Karl Schiller, kuriam ir naujojoje vyriausybėje yra paliktas tas pats postas. Krikščionių demokratų vadas K. G. Kiesingeris, pasveikinęs naująjį kanclerį W. Brandtą, žadėjo suorganizuoti veiksmingą opoziciją, kurios V. Vokietija stokojo abiejų didžiųjų partijų koalicinio valdymo dienomis. Opozicija planuoja iškelti parlamente ratifikavimą sutarties, draudžiančios atominių ginklų plitimą. Politikai spėlioja, jog socialdemokratų ir liberalų koalicija gali trukti tik ribotą laiką, nes šios partijos turi tik 12 balsų persvarą parlamente. Nevisi liberalai yra patenkinti sąjunga su socialdemokratais. Balsuojant už kanclerį W. Brandtą, trys liberalų partijos nariai, norėję koalicijos su krikščionimis demokratais, balsavime nedalyvavo. Sprendžiant opias vidaus ir užsienio reikalų problemas, tokių atsimetėlių gali atsirasti daugiau.

Libane prasidėjo pilietinis karas, kai kariuomenė bandė susidoroti su Izraeli puldinėjančiais partizanais. Atrodo įsakymą šiems veiksmams greičiausiai bus davęs prez. Charles Helou, nes premjeras R. Karami pasitraukė iš pareigų, protestuodamas prieš kariuomenės susidūrimus su partizanais. Reikalą komplikuoja tiesioginis Sirijos įsikišimas. Tankais ginkluoti Al Fatah partizanai, įsiveržę Libanan iš Sirijos pusės, užėmė keletą vietovių. Sukilėliai taipgi yra užėmę pusę Tripolio miesto. Protesto demonstracijos prieš Libano vyriausybę vyksta Libijoje, Alžerijoje, Sirijoje ir Irake. Libanas, kurio gyventojai beveik lygiomis pasiskirstę į mohametonus ir krikščionis, arabų ir žydų susikirtimuose stengėsi laikytis visiško neutralumo. Represijas partizanams padiktavo Izraelio įvykdytas keleivinių lėktuvų sunaikinimas Beiruto aerodrome, išprovokuotas Al Fatah partizanų. Izraelis pareiškė, jog bus priverstas įsikišti, jeigu sukilėliai ir partizanai nuverstų prez. Ch. Helou vyriausybę. Libaniečiams gali tekti šauktis amerikiečių pagalbos, kaip kad buvo padaryta 1965 m.

Maskva iškilmingai sutiko liberalizmą Čekoslovakijoje palaidojusius čekoslovakų vadus — kompartijos I sekr. G. Husaką, prez. L. Svobodą ir premperą O. Černiką. Oficialiame priėmime sovietų prez. N. Podgornas kalbėjo apie n a u j u s bendradarbiavimo h o r i zontus tarp abiejų kraštų. Pokalbių dėmesio centre greičiausiai bus ekonominiai reikalai ir dalinis sovietų kariuomenės atitraukimas. Čekoslovakijoje tęsiami valymo veiksmai. Kompartija atšaukė **1.600.000 komunistų knygučių,** žadėdama jas pakeisti naujomis. Ši proga, aišku, bus panaudota pašalinti iš kompartijos gretų A. Dubčeką rėmusiems liberalams. Čekoslovakų kompartijos dienraščio "Rude Pravo" pranešimu, iš kompartijos buvo pašalintas garsusis čekų bėgikas Emilis Zatopekas, 1952 m. olimpiadoje laimėjęs tris aukso medalius. Jam prikišamas nesusigaudymas marksizmo - leninizmo ir tarptautinio proletariato reikaluose. Tikroji pašalinimo priežastis — E. Zatopeko entuziastinga parama A. Dubčeko pradėtoms liberalinėms reformoms.

Jungtines Tautas pasiekė antrasis Sovietų Sąjungos piliečių prašymas užtikrinti žmogaus pagrindinių teisių respektavimą sovietinio komunizmo diktatūroje. Pirmąjį prašymą buvo pasirašę 54 asmenys, antrąjį — 46. Šeši pirmosios grupės protesto reiškėjai jau yra suimti, jų tarpe 30 metų amžiaus vertėjas Jurijus Malcevas, be teismo uždarytas Maskvos psichiatriniame institute. "Los Angeles Times" pranešimu, birželio mėn. Taline buvo suimti trys sovietų atominio povandeninio laivo karininkai, ruošę atsišaukimus į liaudį ir reikalavę suliberalinti sovietinio komunizmo sistemą. Galimas dalykas, jie priklausė didesnei karininkų grupei, nes KGB agentai daro kratas, tardo laivyno karininkus, kadetus ir studentus Chabarovske, Baku, Leningrade, Perme ir Rygoje.

Astronauto F. Bormano pakviesti, dviejų savaičių viešnagei į JAV atvyko du sovietų kosmonautai — gen. mjr. Georgijus Beregovojus ir inž. Konstantinas Feoktistovas, skridę aplink žemę 1968 ir 1964 m. Jiems buvo planuota parodyti raketų iššovimo centrą Cape Kennedy, bet abu kosmonautai atsisakė, teisindamiesi, kad jie negali amerikiečių astronautų pakviesti į sovietinį Baikonurą, kaip tokiu atveju reikalautų nuoširdus draugiškumas. Matyt, Kremliaus jiems buvo įsakyta nesilankyti Cape Kennedy, kad vėliau amerikiečiai nereikštų pretenzijų vizitui į Baikonurą.

Du R. Vokietijos jaunuoliai p r i v e r t ė nusileisti vakarinio Berlyno prancūzų zonos Tegel aerodrome lenkų keturių motorų keleivinį lėktuvą, iš Varšuvos skridusį į R. Berlyną ir Briuselį. Nusileidimą nesėkmingai bandė trukdyti du MIG-21 naikintuvai. Bėgliams buvo suteikta politinė globa, bet jiems gali tekti atsidurti kaltinamųjų suole, nes Berlyno padangę tvarko JAV, Britanijos, Prancūzijos ir Sovietų Sąjungos atstovai. Lenkija reikalauja pabėgėlius grąžinti Lenkijon. V. Vokietijos vyriausybė, pabėgėliams suteikusi politinę globą, oficialiai pasmerkė jų žygį už sudarytą pavojų keleivių gyvybėms.

Stockholme viešėjęs sovietinės Mokslų Akademijos pirm. prof. M. V. Keldyšas spaudos konferencijoje pareiškė, kad sovietai nesiruošia nuleisti savo kosmonautų mėnulyje. Pagrindinis dabartinių skrydžių tikslas yra sudaryti platformą orbitoje aplink žemę. Joje bus atliekami moksliniai tyrimai ir surenkami erdvėlaiviai skrydžiams į kitas planetas. Amerikiečiai skridimams į mėnulį buvo pasirinkę tiesioginį pakilimą iš žemės ir palyginti rizikingą iš mėnulio grįžtančių astronautų susitikimą su pagrindiniu erdvėlaiviu orbitoje aplink mėnulį. Sovietai, matyt, tokią kelionę nori pradėti iš erdvių platformos, mėnulin nuleisti ir žemėn grąžinti pagrindinį erdvėlaivį.

Atvyko Romon

Vyskupų sinodas Romoje prasidėjo spalio 11 d., bet Lietuvos Katalikų Bendrijos atstovo nebuvo. Atrodė, kad šį kartą okupacinė valdžia Lietuvos katalikų atstovui neleis išvykti, nors jo pavardė buvo įrašyta sinodo dalyvių sąrašan. Spėliojimas nepasitvirtino — vysk. J. Labukas, Kauno ir Vilkaviškio vyskupijos apaštalinis administratorius, atskrido Romon spalio 15 d. ir įsijungė į sinodo darbus. Keliavo per Maskvą, kur turėjo ilgiau užtrukti dėl leidimo formalumų. Vysk. J. Labuką atlydėjo kun. J. Žemaitis ir kun. Pr. Vaičekonis.

Lietuvių bičiulis kardinolas A. Samore spalio 19 d. Šv. Kazimiero kolegijos koplyčioje teikė Sutvirtinimo sakramentą italų vaikams. Iškilmėse dalyvavo vysk. J. Labukas, vysk. A. Deksnys, Vatikano Baltijos kraštų skyriaus reikalu vedėjas mons. Montalvo ir kiti pareigūnai.

Vysk. A. Deksnys spalio 21 d. išvyko V. Vokietijon, kur Vasario 16 gimnazijoj spalio 26 d. teikė Sutvirtinimo sakramentą.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis
Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaktorius — k. dr. Pr. Gaidamavičius; redakcijos narys — Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $6, pusmetinė—$3.50. Rėmėjo metinė prenumerata $1
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Publ. b. Žiburiai (Canadian Lithuanian) R. Catholic Cultural Soc., Inc
Subscribtion rates: $6 per year, $3.50 per 6 months.
Deadline for advertisements — Thursday
Second class mail registration number 0509.
941 Dundas Street West, Toronto 140, Ont., Canada
Tel. 368 - 6813

RELIGINIAME GYVENIME

★ **Tarptautinė teologijos komisija** užbaigė pirmąją savo pasitarimų sesiją, kuri užtruko tris dienas. Dalyvavo 29 iš 30 narių, nes kun. Stanislaw Olejnik iš Lenkijos negalėjo atvykti. Nuspręsta pirmiausia nagrinėti keturias svarbesnes sritis ir šiam darbui sudarytos keturios pakomisės, turinčios teisę pasikviesti visus savo darbui reikalingus specialistus. Svarstomos bus šios sritys: 1. tikėjimo vienybė (kaip ir kiek skirtumų galima įsileisti tikėjime, neatsisakant bendrųjų tikėjimo pagrindų); 2. kunigystės teologija (ar galima laikinė kunigystė, celibatas ir pan.); 3. vilties teologija (ateitin besivystančios žmonijos santykis su Bendrija); 4. moralinio gyvenimo epistemologija (kas yra moralė, kas būtina, kas ne, vedybų problemos).

★ **Vysk. John A. O'Shea, 81** m., buvęs misijonierium Kinijoje ir vėliau ten komunistų kalintas, mirė Providence ligoninėje, Vašingtone. Jis buvo vienas pirmųjų vincentiečių vienuolių 1921 m. atvykusių į Kiniją. 1928 m. jis tapo Kauchow vyskupu. Kai 1931 m. komunistai užėmė vyskupiją, jis buvo suimtas, bet vėliau paleista. II D. karo metu japonai žiauriai jo vyskupiją sunaikino ir po karo, vos spėjus atstatyti, vėl 1952 m. užėmė komunistai. Jis buvo 7 mėn. kalinamas, bet kaip Amerikos pilietis vėliau paleistas.

★ **Kardinolas Antonio Poma, 59 m., Bolonijos** arkivyskupas, Šv. Tėvo paskirtas naujuoju Italijos vyskupų konferencijos pirmininku mirusiojo kard. Urbani vieton. Paskyrimas įvyko tik po Šv. Tėvo pasitarimų su eile italų vyskupų. Į tai žiūrima kaip į popiežiaus bandymą bendradarbiauti su vyskupais.

★ **Vysk. Fulton J. Sheen, 74** m., Ročesterio vyskupas, atsistatydino iš savo pareigų. Naujuoju Ročesterio vyskupu paskirtas daugiausia vyskupijos kunigų pasitikėjimo turįs prel. Joseph L. Hogan, 53 m. Šv. Tėvas ta proga vysk. Sheen suteikė asmeninį arkivyskupo titulą. Arkiv. Sheen nuo 1930 m. pagarsėjo savo kalbomis per radiją. 1950 m. tapo televizijos žvaigžde, konkuruojančia su geriausiomis televizijos programomis. 1951 m. buvo konsekruotas vyskupu. Jis pareiškė ketinąs grįžti prie savo ankstesnio apaštalavimo per televiziją.

★ **Klierikų įstojimas** į Detroito arkivyskupijos seminarijas šiais metais sumažėjęs 20%. Šį rudenį įstojo 485 nauji klierikai, pernai — 608, užpernai — 642.

★ **Kun. Peter Rushton,** 42 m., buvo pirmasis vedęs ir su šeima gyvenąs vyras įšventintas katalikų kunigu Australijoje š. m. spalio pradžioje. Prieš tai jis buvo anglikonų kunigu. Šiomis dienomis dar trys vedę vyrai, buvę anglikonų kunigai, Australijoje išventinti katalikų kunigais: Frederick Beyer, 37 m., Rodney Williams 46 m.. ir John Lisle, 50 m. Prieš šventimus visiems iš Vatikano buvo gautas specialus atleidimas nuo celibato įpareigojimų.

★ **Du saleziečiai mokslininkai** pašalinti iš saleziečių universiteto Romoje. Vienas jų kun. Giulio Girardi, SDB, marksizmo specialistas ir netikintiesiems sekretoriato patarėjas Vatikane, o kitas kun. Gerard Lutte, SDB, belgas psichologas. Kun. Girardi turės dvejus metus praleisti Paryžiuje, kur du mėnesius per metus galės mokyti, o likusį laiką turės praleisti "studijose ir meditacijoje". Kun. Lutte, spėjama, bus išsiųstas atgal į Belgiją. Šiuo metu Bolonijos valstybinis universitetas pasiūlė kun. Girardi profesoriaus vietą politinių mokslų fakultete "pripažįstant jo mokslinį vardą".

★ **Čekoslovakijos kulto ministerijos adovybė** pakeista. Direktorė Kadlecova ir du jos bendradarbiai dr. Hranicra ir dr. Prokupec atleisti iš pareigų, o naujuoju direktoriumi paskirtas Karel Hruza, tas pareigas ėjęs Novotny režimo metu. Tai ženklas naujų tikėjimo varžymų. Kadlecovos valdymo metu Katalikų Bendrija buvo pradėjusi atsigauti. Pradėta viešai organizuoti įvairios religinės programos suaugusiems ir jaunimui. Prahos studentų draugija "Vigilia" buvo atgaivinusi religinę programą: konferencijas su diskusijomis, Šv. Rašto skaitymus Šv. Tomo bažnyčioje, ekskursijas į darbovietes ir ligonines. Viešos "Gyvosios teologijos" konferencijos kiekvieną trečiadienį sutraukdavo didelį skaičių išsilavinusių katalikų ir nekatalikų klausytojų. Paskaitas skaitė ne tik čekai teologai, bet ir užsieniečiai: K. Rahner, K. Tilmann, F. Klostermann. Taipgi dalyvavo ir nekatalikai teologai bei filosofai, kaip Hromadka, Soucek ir marksistas Gardansky. Šiuo metu buvo ruošiamas antrasis paskaitų ciklas "II Vatikano santaryba", į kurį norėta vėl įjungti ir žymesnius užsienio teologus. Panašus ciklas buvo dėstomas ir Brno mieste. Prahos teologijos fakultetas, kuris šiuo metu yra Litomerice, tikėjosi sugrįžti atgal į Prahą ir profesorių korpusas buvo papildytas 6 naujais specialistais.

★ **Praėjusį pavasarį** 280 studentų Čekoslovakijoj baigė pirmuosius prie teologijos fakulteto Litomerice katechetikos kurso metus ir tikėjosi kursą tęsti toliau. Olomouc teologijos fakultetas po 18 metų buvo atgaivintas ir įsteigė prie fakulteto katechetinius kursus. Bratislavoj keletas profesorių sustiprino teologijos fakultetą ir tikėjosi įkurti naują teologijos fakultetą rytinėj Slovakijoj, kuris būtų galėjęs aptarnauti rytų apeigų katalikus, vėl atsikūrusius ir susiorganizavusius praeitais metais. Dabartinių pasikeitimų akivaizdoje visa tai gali būti nubraukta.

★ **Kard. S. Wyszynski** pareiškė vyskupų sinode Romoje: "Šiandieną perdaug naujų teologinių nuomonių ir diskusijų. Pasaulis kenčia dėl pergausaus dialogo. Nereikia mokytojų, kurie perdaug kalba, o permažai moko. Tautos, ypač gyvenančios ateistinių valdžių kraštuose, laukia iš Bendrijos vienybės, gyvo tikėjimo, lojalumo Apaštalų Sostui ir meilės Šv. Tėvui."

★ **Dr. Harry Emerson Fodsick,** 91 m., baptistas, garsus liberaliųjų protestantų pamokslininkas ir rašytojas, mirė š.m. spalio 5 d. Jau 1946 m. jis pasitraukė iš savo įsteigtosios protestantų Riverside bažnyčios, Union Theology Seminary profesūros bei sekmadieninės radijo programos "National Vespers" ir per likusia gyvenimo dalį parašė virš 40 knygų. **Kun. J. Stš.**

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
TAISOME IR APTRAUKIAME KĖDES IR SOFAS
Nemokamas į namus pristatymas.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Darbai centre ir apylinkėse

Kanados Lietuvių Bendruomenės tarybos metiniame posėdyje apžvelgta lietuviškoji veikla įvairiose srityse • Nutarta pakeisti rinkimų į krašto tarybą taisykles

Vyriausias Kanados Lietuvių Bendruomenės organas krašto taryba š.m. spalio 18 d. Toronto Prisikėlimo par. salėje buvo susirinkusi metinio posėdžio. Jį atidarė krašto valdybos pirm. dr. S. Čepas, pasveikindamas susirinkusius ir pakviesdamas pagerbti atsistojimu mirusius veikėjus — buvusį PLB pirm. J. Bačiūną, red. J. Kardelį ir Londono apyl. pirm. Z. Paulionį. Invokaciją paskaičius kun. B. Mikalauskui, OFM, sudarytas prezidiumas: pirmininkai — dr. Č. Kuras iš Windsoro, Aug. Kuolas ir A. Nausėdas iš Toronto, sekretoriai — V. Garnelienė iš Delhi, S. Šetikas iš St. Catharines. Į rezoliucijų komisiją pakviesti — dr. P. Lukoševičius iš Montrealio, K. Mikšys iš Hamiltono, p. Kručienė iš Sudburio, mandatų — p. Aušrotas iš Londono, P. Klezas iš Montrealio.

Sveikintojai

Sveikinimo žodį tarė gen. kons. dr. J. Žmuidzinas, primindamas Baltijos kraštų bendradarbiavimo sutartį, pasirašytą prieš 35 metus Šveicarijoj, skatindamas plėsti bendradarbiavimą ir išeivijoj bei linkėdamas krašto tarybos darbui sėkmės. Ilgesnį žodį tarė iš Klevelando atvykęs PLB pirm. St. Barzdukas. Jis priminė Lietuvių Chartos svarbą, palygindamas ją su Vasario 16 aktu, konstatavo perdidelį tautiečių išsisklaidymą, pergausų organizacijų skaičių ir kėlė glaudesnės tautinės jungties reikalą. Toji jungtis išeivijoj esanti Bendruomenė, kuriai rūpi visi lietuviai bei jų kultūra. Politikos pervertinimas, neapvaldyti vieši išpuoliai yra neigiamoji pusė. Dar sveikino Kanados Liet. Fondo pirm. dr. A. Pacevičius ir KLB Toronto apyl. pirm. L. Švėgždaitė. Raštu sveikino: VLIKas — J. Audėnas, Kalgario apylinkė — pirm. A. Nevada, Edmontono apyl. valdyba, Kanados šaulių rinktinė — St. Jokūbaitis.

Finansinė apyskaita

Sekė ilga eilė pranešimų — krašto valdybos narių, komisijų, garbės teismo, fondų ir apylinkių. Kr. valdybos pirm. dr. S. Čepas apžvelgė praėjusių metų darbus bendrais bruožais, palikdamas juos detalizuoti atskirų šakų pareigūnams. Iš iždininko inž. E. Čuplinsko pranešimo paaiškėjo, kad iš apylinkių solidarūmo įnašų gauta $1175, aukų iš Jungtinio Finansų komiteto — $1000, iš Liet. Dienos Toronte — $968, iš dr. J. Sungailos — $500 (taut. drabužiams Kanados muzėjui). Išlaidų turėta — $2749, likutis — $989. Posėdžio metu Liet. Dienos rengėjų vardu K. Mikšys įteikė kr. valdybai virš $600 čekį.

Kultūriniai rūpesčiai

Stp. Kairys, kr. valdybos vicepirm. ir kultūros komisijos pirm., savo pranešime suminėjo pagrindinius darbus — eksponatų telkimą Kanados valstybiniam muzėjui, knygų rinkimą valstybinei bibliotekai, dainų rinkimą Kanados muzėjui, kankliavimo ir skudučiavimo plėtimą jaunimo tarpe; pasidžiaugė "Gintaro" ansamblio atsiradimu Montrealyje, "Birbynės" — Toronte, bet apgailestavo torontiškio "Varpo" sušlubavimą. Gerai pavykusi jaunimo stovykla Winnipege, kurioje dalyvavo torontiečiai ir vakarų Kanados jaunuoliai. Hamiltono "Gyvataro" kelionė į Kanados vakarus atidėta vėlesniam laikui. Dr. M. Ramūnienė, kultūros komisijos narė ryšiam su Kanados muzėjumi Otavoje, papildydama Stp. Kairio pranešimą, pasakojo apie savo kelionės po lietuvių gyvenvietes, kur surinko 100 rankšluosčių, 50 staltiesių, 30 lovatiesių, 70 gintaro išdirbinių, 20 drožinių ir t. t. Surinkti eksponatai atrenkami muzėjaus atstovo, talkinant dail. A. Tamošaičiui ir dail. T. Valiui. Tautodailės paroda dėl muzėjaus remonto atidėta vėlesniam laikui.

Švietimo komisijos pirm. L. Tamošauskas pranešė apie pastangas didinti mokinių skaičių šeštad. mokyklose, skatinti mokymą lietuviškai rašyti bei skaityti konkursais, laikraštėliais ir pan. Visur stengiamasi turėti priešmokyklinio amžiaus vaikų skyrius, ruošti naujus mokytojus, padedant apmokėti išlaidas ir t. t. Mokinių skaičius šeštad. mokyklose šiemet padidėjęs.

Jaunimo sekcijos pirm. G. Breichmanas kalbėjo apie Kanados jaunimo suvažiavimą Hamiltone Liet. Dienos proga. Jis buvęs sėkmingas. Tokius suvažiavimus esą reikėtų šaukti kasmet.

Fondai, komitetai ir kt.

Apie fondų veiklą pranešimus padarė: Šalpos — A. Kuolienė, Tautos Fondo — St. Banelis. Pirmoji nusiskundė lėšų trūkumu. Daugiausia šalpos lėšų tenka Vasario 16 gimnazijai. Šalpos reikalams numatoma speciali rinkliava visose lietuvių gyvenvietėse. Tautos Fondas, kurio lėšos skiriamos Lietuvos laisvinimo reikalams, nuo 1968 m. rugsėjo 29 iki š. m. spalio 18 d. turėjo $14.403.93 pajamų, $6.138.75 išlaidų; likutis — $8.265.18. Pinigai laikomi lietuvių bankeliuose. Su TF centru Niujorke atsiskaitoma metams pasibaigus. Į TF pranešimą buvo įjungta ir jau baigusio darbą Jungtinio Finansų Komiteto apyskaita.

Politinis komitetas, vadovaujamas B. Sakalo, rūpinosi nukentėjusių nuo bolševikų medžiagos rinkimu tyrimų institutui, dalyvavimu tautinių grupių konferencijoj Toronte, eksponatų paruošimu Kanados parodos J. Burke Society antikomunistiniame paviljone.

Garbės teismo vardu J. Adomaitis pranešė, kad neturėjęs nė vienos bylos. Apie Kanados šimtmečio lietuvių leidinį "Lithuanians in Canada" administracinės komisijos vardu kalbėjo dr. S. Čepas. Leidinio atspausta 2500 egz. Sandėlyje dar yra 1090 egz., pas platintojus — 174 egz. Visos išlaidos, su gauta valdžios parama, apmokėtos.

Baltiečių Federacijos pirm. J. R. Simanavičius priminė, kad š. m. sueina jo pirmininkaujamai organizacijai 20 metų. Birželinių deportacijų metinių proga Toronte buvo surengtos ekumeninės pamaldos anglikonų bažnyčioj, kurias laikė 15 įvairių konfesijų baltiečių kunigų. "Baltic Story" draminio veikalo, parašyto J. Havardo, teatrinis pastatymas nevykdomas; tariamasi su kitu autoriumi dėl projekto tęsimo. Visa tai atlieka Baltiečių Federacijos skyrius Edmontone.

Kruopščiai paruoštą revizijos aktą perskaitė E. Daniliūnas iš Londono. Rev. komisija viską radusi tvarkoje, nors kaikur t r ū k s t a buhalterinių formalumų.

Apylinkių pranešimai

Apylinkių atstovų pranešimai truko ištisas dvi valandas. Raštinius pranešimus iš vakarų Kanados perskaitė kr. valdybos sekr. K. Baronas, žodinius pranešimus padarė šie atstovai: p. Kručienė — Sudburio, dr. M. Ramūnienė — Otavos, P. Klezas — Montrealio, V. Mačikūnas — Oakvillės, K. Mikšys — Hamiltono, S. Šetikas — St. Catharines, kun. B. Mikalauskas, OFM — Wellando, dr. Č. Kuras — Windsoro, p. Aušrotas — Londono, Stp. Jakubickas — Delhi, V. Ignaitis — Rodney. Bendras įspūdis — lietuviškoji veikla visur tebėra gyva, išskyrus Lethbridge ir Pembroke vietoves. Daug kur ji ribojasi pačiais pagrindiniais dalykais. Nevisur yra šeštad. mokyklos (Vankuveris, Sault St. Marie, Welland — vienur nėra mokinių, kitur — mokytojų). Pažymėtinas Kanados vakarų apylinkių pageidavimas lankytojų — meninių vienetų, kr. valdybos atstovų, ypač švenčių progomis, kunigų. Antras būdingas bruožas — mažųjų apylinkių pastangos prasiveržti į platesnę viešumą — spaudą, radiją, televiziją. Ta linkme gana sėkmingai pasidarbuota St. Catharines Vasario 16 p r o g a, tautybių festivalio ir miesto vynuogių festivaliuose. Rodney apylinkė jau iš seniau yra užmezgusi ryšius su vietos anglais veikėjais, spaudos žmonėmis, rengia banketus, į kuriuos kalbėtojais kviečia vietos politikus, gimnazijos direktorius ir pan. Tuo keliu lietuviai patenka ir į vietos spaudą.

(Bus daugiau)

RAUDONOJI LYDIJA

Maskvos saugumo agentės Čekoslovakijoj L 77 užrašai

Išvertė ir paruošė spaudai **VLADAS MINGĖLA**

(Tęsinys iš praejusio nr.)

Studentų pabėgimas

Vienas vėl labai garsiai sušuko:

— Pasakykit, draugai, kodėl dabar masiškai suimami senosios gvardijos komunistai — revoliucininkai, kodėl masiškai suimami žydai? Kodėl? — Kitas pridūrė:

— Kalbėkime kaip norime, o tai juk gryniausi hitleriniai - fašistiniai metodai. Kur gi toji laisvė?

Ir tie studentai drįso visa tai išdrožti Ivo Kopeckyj akivaizdoje. Ir kai Ivo žvalgėsi bent vieno gynėjo . . . jį sutiko tik garsus visų juokas.

Ankstį rytą įbėgo į mano kambarį susijaudinusi Liana ir šaukė:

— Paruoški savo lagaminą. Bėkime. Tu žinai, mes su jais pakliūsime už "tėvynės išdavimą" į kalėjimą! Vienas saugumiečių paskambino į Prahą ir pareikalavo daugiau saugumiečių.

— O kur tie studentai? — paklausiau.

— Jie visi, kaip kamparas, išgaravo, — atsakė Liana.

— Pro kur, kokiomis priemonėmis? — paklausiau.

— Ogi slidėmis tiesiai į Vakarus per sieną — gal jiem tai ir pavyks.

— Kodėl to man anksčiau nesakei? Juk ir mes kartu būtume galėjusios tai pabandyti.

— Kadangi tu, Lydija, nesi stipri slidininkė, t.y. nesi tiek patyrusi, kad galėtum leistis į pavojingą kelionę kalnais ir slėniais apie 30 km.

Mes skubiai krovėm lagaminus ir tylėjome. Pasirodo. tie studentai vikriai čiuožė slidėmis per sieną ir laimingai pateko į Vakarus. Apie tai jie pranešė iš Miuncheno "Voice of America" radijo bangomis. Jie siuntė geriausius linkėjimus savo giminėms.

Grįžus Prahon, Liana gana dažnai su manim kalbėjo telefonu. Kadangi žiemos kurorte su ja buvau gana atvira, dabar man buvo beveik neįmanoma rašyti bešališką tarnybinį pranešimą apie tuos jos draugus reakcionierius. O man tai buvo pavojinga.

Gordono paslaptis

Po ilgo nesimatymo kartą vakare buvau Couldrono pakviesta į svečius. Jis pasakojo apie mano ir Gordono santykius, ką buvo girdėjęs Prancūzijos pasiuntinybės tarnautojų pokalbiuose. Jis man pabrėžė tikrai žinąs, kad su Gordono išvykimu iš Čekoslovakijos nieko bendro neturinti nei milicija, nei MVD. Bet kas gi tuomet galėjo atsitikti su Gordonu? Juk jis mane mylėjo! Jo pasitraukimas tai bene didžiausias smūgis mano gyvenime!

Britanijos užsienio reikalų ministerija Gordoną skubos keliu atšaukė į Londoną — jis turėjo išvykti per 24 valandas. Be to, jam buvo atimta teisė grįžti į Prahą. Pradžioj man tai atrodė neįtikėtina, viskas kažkaip nepagrįsta, nesuprantama. Savo apmąstymuose, ieškodama tiesos, mačiau daug klaustukų. Ir vis "Kodėl????" Kartais galvodavau — gal aš pati kuo nusikaltau Gordonui?

Couldronas man aiškino, kad Britanijos užsienio reikalų ministeris rado, kad aš savo kilme ir eitomis pareigomis nesanti tinkama žmona Gordonui. Buvau tiesiog pritrenkta. "Ak tie angliškieji snobai!" — galvoju ir keikiu juos. Kam jie man sugriovė gyvenimą. Už ką??!! — Taigi, taigi . . . mat, aristokratai, augštos kilmės anglai negali darbininko dukters vesti. Aš neturinti titulo.

Pagaliau apsisprendžiau, jog tie Vakarų žmonės, kurie atvyksta į Čekoslovakiją, visdėlto yra prakeikti ir šlykštūs kapitalistai.

Sekančiame "cocktail party" baliuje Prancūzijos pasiuntinybėje dalyvavo gal 20 diplomatų. Apsisprendžiau veikti griežčiau ir jokių silpnybių nerodyti. Juk jie mūsų socialistinės valstybės priešai! Tad visas pavardes ir svarbesnius pasikalbėjimus kruopščiai surašiau į savo pranešimą. Šikart Jirka, mano tarnybos ryšininkas, buvo labai patenkintas. Ir taip mano provakarietiški jausmai kaip rūkas išsisklaidė pučiant smarkiam vėjui.

Suėmimai

Mano tarnybinio aktyvumo dėka MVD gavo pakankamai įrodančios medžiagos suimti keliem šnipam. Suimtųjų tarpe buvo du amerikiečiai. Kai buvo vykdomi suėmimai, mane išsiuntė atostogų. Jirka atėjęs pas mane pasiūlė vykti "sveikatos pataisyti" į Marienbadą. Gavau vėl 50.000 kronų grynais. Tuo metu ten vyko kino filmų festivalis. Kadangi mano oficialus titulas ar specialybė buvo "filmų artistė", mano viršininkams atrodė, kad ir aš galiu savo grožiu bei išmintimi "kaip žvaigždė" tinkamai pasireikšti.

"Daug malonumų" atsisveikinant palinkėjo Jirka. "Visa kita, kas tau. Lydija, bus įdomu, rasi laikraščiuose. Mes ir vyriausybė šiuo metu esame patenkinti. Tu parodei nuoširdų tikėjimą komunizmo pranašumu prieš kapitalistinius reakcionierius. Šiuo metu vyksta suiminėjimai. Nusikaltėlių, valstybės ir liaudies priešų grupė nemaža! Taigi, šiuo metu bus tau, Lydija, ramiau pabūti kiek atokiau nuo Prahos", baigė Jirka.

Netikėtas atsisveikinimas

Ak, tas Marienbadas! Tai Čekoslovakijos tikras rojus. Man čia patiktų visam laikui pasilikti — galvojau. Gyvenau Edvardo VII viešbutyje. Turėjau čia didelį kambarį ir prausyklą. Buvau tikrai laiminga, nes čia turėjau teisę su man patinkančiais žmonėmis kalbėti ir apie tuos pokalbius neprivalėjau pranešinėti vyresnybei. Šis miestas buvo pilnas užsieniečių. Čia mane aplankė Couldronas — atvyko diplomatiniu automobilium. Jis norėjo atsisveikinti. nes buvo atšauktas į Prancūziją ir nenumatė grįžti į Prahą. Jis man pasakė, kad paliko tam tikrą sumą pinigų jo vietą užimsiančiam diplomatui. Tie pinigai esą bus reikalingi Kurtui: aš turėčiau pasirūpinti, kad Kurtas tuos pinigus gautų.

Bet tas Couldronas suardė mano ramybę ir išsklaidė rojaus iliuzijas: aš vėl pasijutau komunistinėje Čekoslovakijoje. Aš tiesiog siutau. Štai kas įvyko. Atvažiavo Jirka ir prisispyręs klausė, ko iš manęs norėjo Couldronas. Iš kur jis sužinojo, kad pas mane buvo tas prancūzų diplomatas — galvojau. Atsakiau, kad Couldronas norėjo su manim atsisveikinti.

Jirka man patarė kiekvieną savaitę parašyti bent vieną tarnybinį pranešimą ir siųsti į Prahą. **(Bus daugiau)**

Indija atžymėjo 1948 m. nužudyto laisvės kovų vado Mohandas Gandhi šimtąsias gimimo metines, dovanodama bausmes k a l i n i a ms, pravesdama masines priesaikas 600.000 miestelių ir kaimų laikytis velionies siūlytos vienybės, kastų panaikinimo ir blaivybės. Pagrindinės iškilmės buvo New Delhi prie M. Gandhi paminklo, kur buvo sudeginti jo palaikai.

A † A

plk. **PETRUI GENIUI**

mirus Čikagoje, jo dukrai s. LIUDAI GVILDIENEI ir jos šeimai, ypač oro skautui PETRUI, reiškiame gilią užuojautą —

Dariaus-Girėno draugovės skautai ir draugininkas ps. P. Regina

Mirus plk. **PETRUI GENIUI,**

dukterį s. LIUDĄ GVILDIENĘ, anūkes RŪTĄ ir ŽIBUTĘ, anūkus MIKĄ, PETRĄ ir ARĄ bei visus artimuosius užjaučia —

Toronto "Rambyno" tuntas

Pulkininkui **PETRUI GENIUI**

mirus, poną V. GENIENĘ, dukterį LIUDĄ GVILDIENĘ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame —

A. P. Augaičiai **St. B. Matulevičiai**
K. E. Šlekiai **B. J. Stalioraičiai**

A † A

plk. **PETRUI GENIUI** mirus,

dukrą LIUDĄ GVILDIENĘ ir šeimą nuoširdžiai užjaučiame —

E. B. Kriaučeliūnai

A † A

POVILUI BURAČUI

tragiškai žuvus, jo šeimos narius ir Z. PNIAUSKO šeimą skausmo valandoje giliai užjaučiame —

"Ešerio" klubo valdyba ir nariai

Tragiškai eismo nelaimėje žuvus

A † A

POVILUI BURAČUI,

jo žmoną, sūnų, dukras bei artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

Butkevičių šeima

368-6813
KLAUSKITE-
PATARSIM-PADĖSIM

Patarimų tarnyba "Tėviškės Žiburių" skaitytojams, bendradarbiaujant su dienraščio "The Telegram" Action Line skyriaus tarnyba. Skaitytojai kviečiami kreiptis raštu į "TŽ" redakciją įvairiais klausimais, į kuriuos atsakymai bus parūpinti Action Line arba "TŽ".

Turiu sunkumų su grupine ekskursija, organizuota vadinamo "chartered club". Savaitę prieš skridimą Europon, klubas pranešė, kad ekskursija neįvyks. Bandžiau atgauti įmokėtus pinigus. Klubo pirmininkas žada, bet pinigų neišmoka. R. C., Toronto.

Jūsų minimas klubas nėra klubas, o verslas, tokiu vardu pasivadinęs, kad apeitų federacinius įstatymus ir gautų didesnę nuolaidą. Nėra bloga gauti pigesnius bilietus lėktuvu, bet paprastai klubas taip tvarkomas, kad galėtų daugiau duoti nei gauti. Tokių sąžiningų klubų reta. Turime daug bylų, rodančių, kaip tokie klubai lengvai palieka savo keleivius pusiaukelėje, paskelbia bankrotą. Pvz. vienas klubas Niagara Falls vietovėje susodino keleivius į autobusą, nes lėktuvas neturėjo leidimo skristi užsienin. Jūsų atveju minėto klubo pirmininkas šako grąžinsiąs pinigus, jei pristatysit kvitą, kurio Jūs neturite. Taigi, neturite laimės. Atrodo, kad neturės laimės ir grupinių ekskursijų klubai, nes dabar papiginimus galite gauti iš daugelio didžiųjų lėktuvų bendrovių per patikimas kelionių įstaigas. "Air Canada" paskelbė tokias žemas kainas, kad nebėra reikalo kreiptis į klubus. Dabar užtenka nueiti į patikimą kelionių įstaigą ir užsirašyti skridimui pvz. į Britaniją. Kai toji įstaiga surinks pvz. 150 keleivių, galėsite skristi ten ir atgal už $181 (ne sezono metu). Svarbu tiktai, kad kelionių įstaiga būtų pripažinta. Prieš perkant "Air Canada" bilietą patartina patikrinti "Air Canada" įstaigoje, ar ji tą kelionių įstaigą ar agentą pripažįsta. Tuo būdu išvengsite daug nemalonumų.

Lietuvis amerikiečio kario uniformoje

Darbo kuopų majoras Juozas Venckus — vėtytas ir mėtytas

Lietuvių tautos sūnums lemta dėvėti įvairias karines uniformas. Vienas būdingiausių atvejų yra LS majoras Juozas Venckus, š.m. spalio 29 d. paminėjęs 60-ją savo amžiaus sukaktį. Jis gimė Žemaitijos gilumoje, Luokės ūkininko šeimoje. 1929 m. baigė Telšių gimnaziją ir užsivilko Lietuvos kariūno-aspiranto uniformą. Baigęs 5-ją aspirantų laidą, gavo ats. leitenanto laipsnį, o vėliau buvo pakeltas vyr. leitenantu. Baigė taip pat augštesniąją policijos mokyklą Kaune ir apie pusantrų metų dėvėjo policijos uniformą. Vėliau ūkininkavo tėviškėje, kartu būdamas Luokės šaulių kuopos vadu. 1941 m. kovo mėnesį pasitraukė į Vokietiją, o karo pradžioje žygiavo per Lietuvą ir Latviją Vokietijos kario uniformoje. Rygoje atleistas iš vokiečių kariuomenės, vėl ūkininkavo tėviškėje iki 1943 m. Tada įstojo į gen. Plechavičiaus rinktinę, buvo 309 batalijono 3-čios kuopos vadu. Rinktinę likvidavus, trumpai buvo Kretingos komendanto plk. leit. Miesevičiaus pavaduotoju, vėliau — Žemaičių pulko 3-čio batalijono 3-čios kuopos vadu. Kautynėse prie Sedos 1944 m. spalio 7 d. kuopa buvo kone ištisai sunaikinta. Iš Kretingos J. Venckus išveda pulko gurguoles Vokietijos link, prie Rusnės užpuola rusų tankai ir tik likučiai vyrų persikelia per Nemuną. Vokietijoje kasa apkasus, pabėga ir karo galo sulaukia kaip civilis Jusonis. 1947 m. stoja į pagalbinius JAV-bių armijos dalinius Vokietijoje, vadinamus "Labor Service" ir juose tarnauja iki šios dienos. Nuo 1959 m. sausio 1 d. — 8593 LS inžinerijos kuopos vadas Kaiserslauterne; š.m. spalio pradžioje pakeltas į LS majorus, arba LSO-4. (Kalbant apie uniformas, tektų dar pridėti, kad 1926-1928 m. buvo Telšių kunigų seminarijos auklėtiniu ir nešiojo kunigišką sutaną).

Įvairios uniformos nekliudė J. Venckui dalyvauti visuomeninėje veikloje. Gimnazijoje buvo ateitininkas ir skautas. Ūkininkaudamas dalyvavo kooperacinėje veikloje. Priklausė sporto klubams, buvo net vienu iš Telšių futbolo klubo "Džiugo" steigėjų. Vokietijoje — atktyvus Lietuvių Bendruomenės veikėjas. 1962-1965 m. krašto tarybos narys, dvi kadencijas jos garbės teismo narys. Turėdamas komandos galią, visą laika žiūri, kad jo vyrai neužmirštų lietuviškųjų pareigų. Uolus įvairių parengimų organizatorius. Vasario 16 gimnazijai suorganizavo klasių baraką, kuris jai tarnavo virš 10 metų, kol buvo pastatyti naujieji klasių rūmai, tuo būdu lietuviškajai visuomenei sutaupydamas tūkstančius markių. Savo kuopoje yra įsteigęs tai gimnazijai remti būrelį, veikiantį be jokių krizių. Trumpai drūtai sakant, J. Venckus yra vienas iš V. Vokietijos lietuviškosios visuomenės žymiųjų veikėjų.

Sukaktuvininką jo pavaldiniai mėgsta vadinti "seniu", ir jam tai patinka. Sulaukus 60 metų, tas vardas įgauna naują prasmę. Bet anaiptol jis nereiškia bejėgės senatvės. LS maj. Juozas Venckus trykšta sveikata ir energija; nemoka nuobodžiauti — vis suranda įdomių užsiėmimu. Tenka palinkėti dar daug našių metų. ELI

Lietuviai amerikiečių kariuomenės pagalbiniuose daliniuose — darbo kuopose V. Vokietijoj. Iš kairės: LS (Labor Service) majoras Juozas Venckus, jo viršininkas amerikietis plk. Pearce, LS kpt. Jurgis Barasas. Toliau matyti LS majoras Dembek, lenkas

Kanados lietuvių atstovai nutarė

Kanados Lietuvių Bendruomenės VII-sios krašto tarybos II-sios sesijos, įvykusios 1969 m. spalio 18 d. Prisikėlimo par. patalpose, 1011 College St., Toronte,

REZOLIUCIJOS

1. BROLIAMS IR SESĖMS TĖVYNĖJE. Su dideliu dėmesiu sekame jūsų pasiryžimus ir okupanto jums daromas skriaudas.

2. MOKYKLŲ REIKALU. a. Lietuvybės išlaikymas ir jos puoselėjimas bus tik tiek realus, kiek ras atramos tėvuose. Šiais Švietimo ir Šeimos Metais raginame tėvus dar giliau įsijausti į savo pareigas lietuvių tautos išlikimo sunkiame kelyje, pirmoje eilėje be jokių kompromisų vartojant tik lietuvių kalbą šeimose, o taip pat leidžiant visus mokyklinio amžiaus vaikus į lietuviškąsias mokyklas. b. Šv. Antano gimnazijos Kennebunkporte uždarymas yra didelis nuostolis visam lietuviškam ugdymui. Yra vilčių, kad ši gimnazija galėtų vėl būti atidaryta, jei susirastų pakankamas mokinių skaičius. Raginame visus tėvus atkreipti į tai kuo didžiausią dėmesį, registruojant į gimnaziją jaunimą tuoj pat.

3. JAUNIMO ORGANIZACIJŲ REIKALU. Jaunimo organizacijos yra neatskiriama lietuviškojo judėjimo dalis ir didelis pagalbininkas mūsų mokyklai. Kreipiamės į tėvus ir visus lietuvius, prašydami teikti toms organizacijoms dar daugiau dėmesio ir pagalbos — leisti į jas savo vaikus ir jaunimą, jų veiklai talkinti ir ją remti. Tenelieka nė vieno lietuvio vaiko ar jaunuolio, nedalyvaujančio bent vienoje jaunimo organizacijoje.

4. LIETUVIŲ SKYRIAUS OTAVOS MUZĖJUJE REIKALU. Pripažindami, kad lietuvių skyrius valstybiniame Kanados sostinės Otavos muzėjuje bus reikšmingas įvykis visais atžvilgiais, prašome tautiečius dovanoti ar paskolinti šiam reikalui mūsų tautodailės eksponatų. Kartu prašome krašto valdybą panaudoti surinktų eksponatų dalį nuolatinei kilnojamajai tautodailės parodėlei įrengti.

5. LEIDINIAI APIE LIETUVIUS SVETIMOMIS KALBOMIS. Jau turime nemažą kiekį įvairių leidinių apie Lietuvą ir lietuvius svetimomis kalbomis. Visi tautiečiai prašomi pasirūpinti, kad šiuos leidinius gautų universitetai, viešosios bibliotekos bei kitos viešojo gyvenimo kitataučių institucijos ir paskiri žymesnieji asmenys.

NUTARIMAI APYLINKĖMS. 1. Kviečiame pagyvinti paskirų apylinkių tarpusavį ryšį. Didžiųjų apylinkių lietuviai raginami vykti į mažųjų apylinkių parengimus ir pagyvinti vietos veiklą. Ypač lankytinos ir kutūriškai remtinos yra Vakarų Kanados apylinkės. Taip pat pagyvintinos ir centro veikėjų bei meninės kelionės į apylinkes su vizitais, paskaitomis ir kultūrine programa. 2. Raginame apylinkes įtraukti į savo veiklos programas senesnės ar ir netolimos praeities didžiųjų lietuvybės darbuotojų bei kultūrininkų paminėjimus, suteikiant tiems minėjimams galimai modernesnę formą.

PADĖKOS. 1. KLB krašto taryba dėkoja visiems į sesiją susirinkusiems, generaliniam Lietuvos konsului J. Žmuidzinui, sesijoj dalyvavusiam ir tarusiam ilgesnį žodį, PLB valdybos pirm. St. Barzdukui, specialiai į sesiją atvykusiam, Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui ir visiems kitiems sesiją sveikinusiems žodžiu ar raštu. 2. Taryba sveikina ir dėkoja: a. meniniams ansambliams ir jų vadovams už gražų darbą, jungiant jaunimą lietuviškam žodžiui,

(Nukelta į 7 psl.)

Keletas žuvusių partizanų pavardžių

Iš kiekvieno kankinio kapo
Tau į kraują sruvena jėga,
Kuri, kartą potvyniu tapus,
Pasikels vėl kūrybos banga.
K. Bradūnas

Kiekvienose Vėlinėse lietuvis maldose ir mintyse prisimena mirusius artimuosius, gimines, draugus, o tauta — žymiuosius vyrus, kurių vardai įamžinti politikoje, moksle, mene, literatūroje, muzikoje; laisvės kovotojus, paguldžius galvas už tautos laisvę, nes, anot poeto, "iš kiekvieno kankinio kapo tau į kraują sruvena jėga".

Šių Vėlinių proga, kai laisvėje gyvenančių lietuvių maldos ir mintys skries pas artimuosius, iškeliavusius į amžinybę, o taip pat ir pas laisvės kovotojus — šio pokario Lietuvos partizanus, — iš savo turimos kartotekos noriu atskleisti vieną kitą pavardę tų vyrų ir moterų, kurie žuvo Lietuvos laisvės kovoje prieš 25 ar 20 metų. Noriu atskleisti pavardes tik tų, kurie Lietuvos okupantui jau yra žinomi ir nebesaisto joks iššifravimo pavojus. Šį darbą atlikdamas, turiu vilties, kad atskleistos tikrosios žuvusiųjų pavardės pakreips nevieno tautiečio maldas ir mintis į tuos nežinomose vietose palaidotus Lietuvos laisvės kovotojus, kurie gyvi būdami turėjo gimines, draugus ir pažįstamus.

1944 m. gruodžio pabaigoje panemunėje apie Seredžių, begabendamas LLA archyvus, žuvo Lietuvos Laisvės Armijos įkūrėjas ir pirmasis jos vadas **Kazys Veverskis.** Jis buvo gimęs 1912 m. Veliuonos apylinkėje. Platesni buvusio K. Veverskio kovos draugo X. atsiminimai apie žuvusį vadą bus paskelbti "Kritusiųjų už laisvę" II tome.

1944 m. rudenį, gindamas Šventosios upės krantus rytų Augštaitijoje, žuvo partizanas **Juozas Baukys,** kilęs iš Guodiškio dvaro, Kamajų vlsč., Rokiškio apskr. Lavoną išplovė Šventosios vandenys, nes draugai po kautynių, neturėdami kada palaidoti, įmetė į upę, kad įsiutęs priešas neatpažintų ir nekeršytų giminėms. Nacių okupacijos metais J. Baukys aktyviai veikė LF "Kęstučio" rezistenciniame dalinyje.

1944 m. gruodžio 28 d. Žaliojoj girioj, Panevėžio apskr., eiguliui Ramanauskui išdavus leit. A. Šilo vadovaujamų partizanų bunkerį žuvo laisvės kovotojas **Jurgis Cibulskis.** Po to sekė eilė atkirčių, bet tai jau įeina į 1945 metus.

1944 m. rudenį Antazavės šile žuvo **Jonas Kairys,** kilęs iš Vainiūnų km., Dusetų vlsč. Jo lavonas ilgai laikytas Antazavėje prie buv. Nepriklausomybės paminklo. Palaidotas su kovos draugais netoli Antazavės dvaro sodybos.

1944 m. vėlų rudenį, grįžęs iš kelionės į Gardiną, kur į pasitarimus su gudais partizanais lydėjo rytų augštaičių partizanų vadą kpt. Galminą (slapyvardė), žuvo **Antanas Markelis,** kilęs iš Eivenių km., Dusetų vlsč.

1944 m. rudenį Radžionių kaimo laukuose, Kamajų vlsč., žuvo vyr. leit. **Aleksandras Sviklys (Čvikla).** Nacių okupacijos metais jis slapta rengė apylinkės vyrus būsimosioms partizaninėms kautynėms, iš Vilniaus ir Daugpilio gabeno už kiaules įsigytus ginklus. Bet įsiliepsnojusioje partizanų kovoje jam trumpai teteko dalyvauti: žuvo vienas iš pirmųjų Kamajų apylinkėje.

1945-48 m. žuvusių partizanų kartoteką palikęs ateičiai, sustoju ties 1949 m. Tai buvo vieni iš nuostolingiausių metų partizanams. Kad šis straipsnis neišeitų perilgas, cituoju tik keliolika laisvės kovotojų. 1949 m. Lazdijų apskrityje žuvo dzūkų partizanų "Šarūno" rinktinei priklausiusio būrio vadas **Valerijonas Abeciūnas.** 1949 m. lapkričio 29 d., enkavedistams apsupus bunkerį Dzūkijos miškuose, žuvo **Juozas Baranauskas.** Jo bendrapavardis **Pranas Baranauskas,** kilęs iš Balbieriškio vlsč., vienas iš "Kęstučio" būrio vadų Miroslavo vlsč., žuvo 1949 m. vasario mėn. Pošmios kaimo laukuose, Kriokialaukio vlsč. 1949 m. pavasarį Salamiesčio bažnytkaimio apylinkėse, Biržų apskr., Vabalninko vlsč., žuvo partizanas **Jonas Dovainis,** kurį laiką vadovavęs Salamiesčio būriui. 1949 m. rugsėjo 23 d. priešui apsupus dzūkų "Dainavos" apygardos partizanų štabo bunkerį Kalesninkų miške, Alovės vlsč., žuvo **Makaravičius-Žilvitis.** 1949 m. Subartonių apylinkėse, Merkinės vlsč., netoli mūsų literatūros klasiko Vinco Krėvės gimtinės žuvo **Jonas Matulevičius-Margis.** 1949 m. sausio mėn. Kamsčių km. laukuose, Šilalės vlsč., žuvo **Juozas Morozas-Nemunas,** vadovavęs vienam Šilalės apyl. partizanų būriui. **Petras Savickas-Kregždė,** vieno dzūkų partizanų būrio vadas, žuvo 1949 m. rugsėjo 29 d. kartu su jau minėtu **Juozu Baranausku, Antanu Stankevičium** ir **Brone Diksaite.**

1949 m. liepos 17 d. Zatriškių km. laukuose žuvo Gaurės apylinkės "Lelijos" vardo partizanų būrio vadas **Stasys Stonis-Alunta.** 1949 m. vasarą šiaurės Augštaitijoje užpuolus Biržų enkavedistus ir stribus, kautynėse sunkiai buvo sužeistas Kupreliškio būrio vadas **Jonas Šidlauskas.** Jis mirė nuo žaizdų tą pačią dieną. 1949 m. sausio mėnesį gimtojo Salamiesčio pašonėje, Biržų apskr., kautynėse krito Lietuvos aviacijos kpt. **Albinas Tindžiulis.** Tai vienas iš aktyviųjų šiaurės Lietuvos rezistentų, kurio vardą su pagarba minėjo ir Juozas Daumantas, 1948 m. pasiekęs laisvuosius Vakarus ir vėliau vėl grįžęs į kovojančią Lietuvą ir ten žuvęs 1951 m. spalio mėn. Kpt. Alb. Tindžiulį kaikas prisimena kaip buvusį kuopos vadą gen. Plechavičiaus Vietinės Rinktinės karo mokykloje Marijampolėje.

1949 m. pavasarį Dzūkijoje žuvo **Vaclovas Voveris-Žaibas,** vienas iš "Dainavos" apygardos partizanų rinktinių vadų, visada dalyvaudavęs dzūkų partizanų vadų slaptuose suvažiavimuose, o 1948 m. spalio mėn. išsprogdinęs 20 NKVD automašinų.

Amžinoji šviesa tešviečia čia suminėtiesiems ir visiems kitiems Lietuvos laisvės kovotojams, kurių kapus, tikime, žino gyva ir ištikima tauta, pasilikusi savo žemėje.

Vl. Ramojus

ONTARIO
PROVINCE OF OPPORTUNITY

Government Information

DARBO DEPARTAMENTAS

PRAPLEČIAMAS AMŽIAUS DIŠKRIMINACIJOS ĮSTATYMAS

Ontario vyriausybė pateikė parlamentui įstatymą, siekiantį praplėsti amžiaus diskriminacijos įstatymą ta prasme, kad apimtų visą valstybę (Crown) ir jos agentūras.

Vyriausybė, pateikdama naują įstatymo projektą, pabrėžė, kad jis išryškina jos pakartotinį nusistatymą tuo klausimu.

Šis įstatymo projektas dar kartą pabrėžia tai, kas jau padaryta kovoje su amžiaus diskriminacija.
Jis rodo, kad Ontario vyriausybė yra aiškiai ir tvirtai nusistačiusi priešintis amžiaus diskriminacijai darbe.

Vyriausybė mano, kad šis pranešimas turi būti aiškus visiems tiems, kurie dirba valdžios tarnyboje, yra įpareigoti samdyti, pakelti ar prižiūrėti personalą.

The Hon. John Robarts
Prime Minister of Ontario

GREIČIAU... PIGIAU... GERIAU...
Ir tikrai padėsite savo artimiesiems užsakydami dovanų siuntinį per

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)
421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2, ENGLAND.
TEL. 01-739-8734

Šį rudenį siūlome 3 dovanų siuntinius sudarytus iš tokių daiktų, kurie labiausiai Lietuvoje reikalingi ar naudingi.

RUDENINIS (1), 1969
3 jardai vilnonės veliūro medžiagos vyriškam arba moteriškam apsiaustui, 3½ jardo puikios kostiuminės, angliškos vilnonės medžiagos vyriškam arba moteriškam kostiumui, 2 jardai "crimplene" medžiagos puikiai suknelei, vyriškas arba moteriškas geros rūšies megztinis, išeiginiai nailono marškiniai arba bliuzė, 1 pora vyriškų arba moteriškų kojinių — vilnonių arba nailoninių, 20 geriausios rūšies cigarečių.
Kaina $100.

RUDENINIS (2) 1969
Nailoninis itališkas, vyriškas arba moteriškas lietpaltis, 3½ jardo vilnonės angliškos kostiuminės medžiagos, 2½ jardo vilnonės moteriškai suknelei medžiagos, 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė, 1 vyriškas arba moteriškas labai geras megztinis, 1 kaklaraištis arba dėžė šokoladinių saldainių, 2 šilkinės arba nailoninės skarelės.
Kaina $100.

MAISTO SIUNTINYS, 1969
6 sv. geriausių kanadiškų miltų, ½ sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, ¼ sv. pipirų, ¼ sv. lapelių, ½ sv. geriamo šokolado, 1 dėžutė "nescafe", 2 sv. geriausių kiaulinių taukų, 1 dėžė šokoladinių saldainių.
Kaina $35.

Į kiekvieną drabužių siuntinį galima pridėti šie labai Lietuvoje naudingi ir pageidaujami daiktai: nailoniniai lietpalčiai $11, geriausios vilnonės skarelės $5, vyriški arba moteriški megztiniai $14, parkeriai $7, vilnonės arba nailoninės kojinės $2.

Taip pat priimame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, foto aparatų, radijo aparatų, šaldytuvų ir t.t. Mūsų sąskaitos suteikia Jums teisę gauti darbo pajamų mokesčių ataskaitas.

KIEKVIENO SIUNTINIO PRISTATYMAS GARANTUOTAS

Š.m. spalio 4 d. Šv. Juozapo stadijone Klevelende įvyko lengvosios atletikos varžybos, kuriose dalyvavo sportininkės iš Klevelando ir Kanados. Čia G. Draudvilaitė iš Toronto laimi pirmą vietą 50 jardų bėgime (6.4); antroji — K. Vaivadaitė iš Klevelando. J. Garla

DISKUSINĖS MINTYS

Demokratėjimas ir vulgarėjimas

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Mastas ir prieštaravimas

Demokratiškumas negali būti nei matuojamas, nei seikėjamas. Todėl neatsargu amerikietį laikyti demokratiškiausiu žmogumi. Motyvas, kad "jis yra ainis tos labiausiai liaudiškos liaudies, suplaukusios iš įvairiausių kraštų jieškoti gerovės", vargu ar turi ryšį su demokratiškumu. Žinoma, šitos minties supratimą apsunkina nevisai suprantama "labiausiai liaudiškos liaudies" prasmė. Taip pat reikėtų daugiau žinoti apie tą naują "pilną liaudiškumą", kurio išlaikymą sunkina miesto sąlygos ir net išsimokslinimas. Bet kaip ten bebūtų, viena pasilieka aišku, kad neįmanoma šiandieną išskirti demokratiškiausią žmogų. Prileiskime pvz., kad amerikietis yra demokratiškesnis, kaip kiti. Bet ir tai nieko nepadeda, nes tuojau pat pamatome, kad tas amerikietis, būdamas "tos rūšies demokratiškas žmogus, nepripažįsta autoritetų, neturi pagarbos net ir labiausiai išmokslintam ar kitaip iškilusiam žmogui, yra linkęs vadovautis tik savo protu (nors gudriai reklamai ir demagoginei įtakai pasiduoda gana lengvai)". Vargu ar daug kas gali pritarti tokiai sau prieštaraujančiai amerikiečio charakteristikai. Juk demokratiškas žmogus pripažįsta autoritetus, gerbia išsimokslinimą, rodo pagarbą kiekvienam žmogui, kuris tos pagarbos užsipelno ne vien tik fizine ar materialine padėtimi, bet ir dvasiniu pakilimu. Kitaip tariant, demokratijoje niekas, iškildamas materialine padėtimi, negali automatiškai pasidaryti autoritetu nepasiekęs tinkamo lygio dvasine prasme. Gerbimas titulų, išaugštinimas materialinių iškilimų, nusilenkimas madingiems autoritetams be atsižvelgimo į jų dvasinį turinį privedė prie šių dienų globalinio nuosmūkio visose gyvenimo srityse. Yra visai klaidinga dabartinės epochos gyvenimo būdą vadinti net "vadovaujama demokratija", nes to demokratiškumo visai nėra arba tiek mažai, kad dangstymasis juo pradeda įgauti nusikalstamą pobūdį. Demokratijai nereikia susirasti "tobulesnį gyvenimo kelią", nes jos kelias visuomet pagristas tauriausiais žmogaus moralinių jėgų ištekliais.

Religinė sritis

Religiniame gyvenime yra padarytas staigus posūkis demokratėjimo keliu. Tai didelės svarbos reiškinys. Nuostabu, kad dar yra žmonių, kurie demokratinę įtaką religiniam gyvenimui laiko neigiamu reiškiniu. Šitie žmonės užmiršo, kad krikščionybės Įkūrėjas savo gyvenimu pademonstravo pavyzdingąjį demokratiškumą, kaip vienintelį žmonijos gyvenimo kelią į tobulesnį rytojų. Kad toji Testamento dalis nebuvo vykdoma, tai jau čia kitas klausimas. Faktas pasiliks faktu, kad pasekėjai buvo nuėję toli visai kitais keliais. Dabar tik tenka džiaugtis, o ne verkšlenti, kad jau padarytas posūkis demokratijos link. Kelias dar ilgas, bet teisingas ir vienintelis. Žmonių pasikeitusi laikysena šventovėse vargu ar galima rišti su religingumu, juo labiau su demokratiškumu. Žmonių elgsena ar laikysena viešose vietose priklauso išsiauklėjimo sričiai ir pagaliau bendriems vietos ir laiko įpročiams bei skoniui. Kad amerikietis mažiau religingas už japoną, yra labai gerai visiems žinoma. Dar taip neseniai japonas savo religiniame fanatizme labai lengvai pasidarydavo "charakiri", o šiandieną jau nebedaro; rytoj gal bus mažiau religingas, kaip tas amerikietis. Bet tai visai kitas klausimas, kuris neturi nieko bendro su jų demokratėjimu. Taip pat neturi jokio pagrindo verkšlenimai, kad "pagaliau atėjo ir bendresni pakeitimai, suprastinimai ne tik religinėje organizacijoje, bet ir santykiuose su Dievu". Tuos visus pakeitimus ir suprastinimus atlieka religinių reikalų žinovai ir autoritetai savo apsvarstymais ir nutarimais, kurie grindžiami Apreiškimu, žmogaus prigimties ir sveiko proto reikalavimais. Turėtume būti visur nuoseklūs. Jeigu vienur reikalaujame autoritetui pripažinimo, tai jau kitur nebegalime autoriteto veiksnių neigti. Tuomet tikrai pritartume ir sutiktume, kad moralinių tiesų apsisprendimą r e i k i a palikti kiekvieno sąžinei. Protestuodami prieš tai, parodome kaip dar toli stovime nuo demokratijos ir net jos gero supratimo. Kaip ten bebūtų, turėtume sutikti, kad religinis gyvenimas yra reikalingas daugiau demokratinio elemento. Dar daugiau, religijų užduotis turėtų jas pastatyti žmonijos demokratėjimo avangardan ir tuo daugiau prisidėti prie visų gyvenimo sričių sudemokratinimo. Reikia tikėtis, kad Bažnyčios vadovai, padarę posūkį, nesustos pusiaukely į pilną demokratiją, kuri, popiežiaus Pijaus XII žodžiais tariant, yra "paties proto bei prigimties reikalavimas".

Šių dienų politinio chaoso, ekonominės suirutės, socialinio neteisingumo ir kultūrinio smukimo akivaizdoje demokratija liko vienintelis išsigelbėjimo švyturys. Jeigu taip, tai ypač mums demokratinių idėjų augimas ir plėtimasis turėtų būti vienas pirmaeilių klausimų. Mes turime įsisąmonti, kad tiktai su demokratijos laimėjimais kartu eina mūsų tėvynės laisvės atgavimas. Lietuvos byloje nieko negalime tikėtis ir laukti nei iš politinio, nei iš ekonominio totalizmo. Demokratijos srovė kasdien vis labiau braškina totalizmo pamatus. Savo veikimu turėtume tą srovę stiprinti. Tam reikia geriau demokratiją pažinti, stipriau įsisąmoninti jos principus, jos reikšmę visos žmonijos gyvenimui.

Čekoslovakijos ir Lietuvos jaunimas

Čekoslovakijos kariuomenės pulkininkas Jan Kozic pateikė jaunuoliams, imant į karinę tarnybą, užpildyti anketą politiniais klausimais ir gavo baisius atsakymus. Beveik 53% naujokų pareiškė, jog krašto politiniai reikalai jiems visai nerūpi. Per 75% naujokų pasisakė prieš draugiškų ryšių su Sov. Sąjunga atstatymą bei jų stiprinimą. 81% abejojo dėl tokių ryšių reikalingumo, o 56% netikėjo, kad Vakarų Vokietija kartu su Atlanto Sąjungos jėgomis būtų smogusi Čekoslovakijai, jei sovietų okupacija nebūtų užbėgusi už akių.

Plk. Kozico nuomone, dar blogiau, kad naujokai neigiamai žiūri į Čekoslovakijos liaudies vyriausybės politinę veiklą. Kai karininkai bandė naujokams išaiškinti, kad jie klysta, jauni vyrai drąsiai atsakydavo, kad Čekoslovakijos vadovai yra "Maskvos agentai".

Tokie naujokų pasisakymai reiškia, kad atsakingi veiksniai turi imtis priemonių jaunimui įsąmoninti, apšviesti. Dabartinės nuotaikos yra labai įtemptos. Jeigu įtampa jaunimo galvose nebus sumažinta, ji gali privesti prie apgailėtinų įvykių.

Pulkininko Kozico baimė neabejotinai yra pagrįsta, nes po 25 metų kalimo, kad Sovietų Sąjungos ir Čekoslovakų draugystė yra didelis gėris, pasirodė priešingi rezultatai. Jie pasirodė dar blogesni, negu buvo prieš ketvirti šimtmečio. Kitados Praha sveikino sovietų karius kaip išgelbėtojus, išvaduotojus iš hitlerinės nelaisvės; šiandien į juos žiūri kaip į piktesnius prispaudėjus, negu geštapininkai. Praėjusių metų invazija sunaikino 25 metų draugystę.

Kažkas panašaus darosi ir Lietuvoje. Štai viena gimnazijos mokytoja savo kolegai rašo, kad Chruščiovo laikotarpis buvęs atoleidžio metas, kai anekdotus apie jį galėdavai laisvai pasakoti. Dabar režimo ranka vėl griežtesnė, bet, palyginti, dar pakenčiama. Pvz., Vilniaus universiteto studentai demonstravo prieš Čekoslovakijos okupaciją ir nebuvo nubausti, nes demonstravo kultūringai, ramiai, langų nedaužė, akmenų į miliciją nemėtė.

Ta pati mokytoja rašo, kad mokyklinio, gimnazijos amžiaus jaunimas yra karšti pijonieriai, bet išėję į studijas augštosiose mokyklose komunizmui atšąla — pasidaro panašūs į čekoslovakų naujokus. **J. Gb.**

NAUJI — PAGERINTI
NAUDINGESNI
UŽ PINIGUS
DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI
Į LIETUVĄ
OFICIALŪS
PILNAI GARANTUOTI

Pagal naują pagerintą susitarimą, jūsų giminės g a l ė s pasirinkti ką norės Vnešposyltorgo krautuvėse. DABAR JIE GAUS DAUG DAUGIAU PREKIŲ UŽ JUOS, NEGU IKI Š I O L, NES KAINOS YRA ŽYMIAI SUMAŽINTOS.

Dėl to geriausia siųsti
DOVANŲ PAŽYMĖJIMUS.
Jie yra naudingesni už pinigus ar siuntinius. Ištirkite, kaip geriau galima p a d ė t i giminėms.

PRAŠYKITE MŪSŲ NEMOKAMŲ KATALOGŲ
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd Street,
New York, N.Y. 10010 U.S.A.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

AKLŲJŲ DRAUGIJA

Lietuvos Aklųjų Draugija spalio 4 d. Vilniaus statybininkų kultūros rūmuose atžymėjo 25 metų veiklos sukaktį. Pagrindinį pranešimą padarė LAD cv prezidiumo pirm. Mykolas Poznanskas. Jau nepriklausomybės laikais Kaune buvo įsteigtas aklųjų institutas, kuriame galėjo mokytis apie 60 neregių vaikų. Šiais mokslo metais 240 draugijos narių lanko mokyklą-internatą ir vidurines mokyklas. Daugiau kaip 50 aklųjų yra baigę augštąsias mokyklas, jų tarpe žurnalistai L. Ragėnas ir A. Venckevičius, nusipelniusio mokytojo vardo susilaukęs A. Baltramiejūnas, Vilniaus universiteto dėstytojas Povilas Vitkauskas ir Kauno medicinos instituto dėstytojas Algis Katilius. Aklųjų Draugija turi 17 pramonės įmonių didžiuosiuose Lietuvos miestuose, per 25 metus pateikusių gaminių už 120 milijonų rublių. Iš gauto pelno statomi butai draugijos nariams, kasmet Brailio raštu išleidžiama 70-80 knygų, leidžiamas mėnesinis žurnalas "Mūsų Žodis", triskart per mėnesį — biuletenis "Naujienos". Draugijos biblioteka turi apie 5.000 knygų, kurių nemaža dalis įrašyta į magnetofono juosteles. M. Poznansko teigimu, apie 800 Aklųjų Draugijos narių dalyvauja saviveikloje.

OPEROS IR BALETO TEATRAS

Naujojo sezono pradžioje Vilniaus akademinio operos ir baleto teatro vyr. dirigentas Rimas Geniušas paskelbė ilgą rašinį "Literatūros ir Meno" 38 nr. apie šio teatro problemas. Jis džiaugiasi, kad jau ruošiamasi persikelti į naujuosius teatro rūmus, kurie turės 1.500 vietų, bet taipgi suabejoja, ar pavyks jas užpildyti, jeigu dabartinėje mažoje salėje lieka tuščių kėdžių. Mažiausiai lankytojų susilaukia geriausieji spektakliai, daugiausia — kasmet kartojami populiarūs kūriniai. R. Geniušo nuomone, operą ir baletą turėtų daugiau populiarinti spaudos darbuotojai. Apie įsikūrimą naujuosiuose rūmuose jis rašo: "Viena medalio pusė — publikos sudominimas, kita — kas gros ir dainuos? Reikia žymiai daugiau specialistų — muzikantų, dainininkų, dekoratorių, technikos personalo. Šių kadrų, ypač orkestro muzikantų, ruošimo tempai (ir kokybė) toli gražu nepakankami. Į konservatorijos orkestrinį fakultetą stojančių maža, net konkurso nėra. Norint labiau sudominti šia specialybe, reikia geriau ją propaguoti, suteikti išsamesnę informaciją apie kadrų trūkumą ir geras įsidarbinimo perspektyvas. Be to, daugumos besimokančių instrumentalistų tarpe vyrauja neigiama pažiūra į darbą orkestre, visi svajoja būti solistais-koncertantais, kamerinių ansamblių dalyviais, pedagogais. Žinoma, "blogas kareivis, kuris nesvajoja tapti generolu", bet reikia ir realiai galvoti. Svajonės ir veržimasis į laurus, deja, nepadės kelti mūsų orkestro meninio lygio nei dabar, nei ateityje. Kartu būtina svarstyti orkestro muzikantų atlyginimo klausimą, reikia pakelti jų materialinį suinteresuotumą (orkestrantų algos, palyginus su kitomis profesijomis, yra gana mažos). Tai bene viena svarbiausių priežasčių, dėl kurios maža norinčių mokytis, o, baigus konservatoriją, vengiama dirbti orkestruose . . ." Tas pats R. Geniušas anksčiau jau yra siūlęs kandidatų į operos chorą jieškoti ne tik Vilniuje, bet ir kituose miestuose. Choristų trūkumo priežastis yra ta pati, kaip ir orkestrantų, — permažas atlyginimas. Nepasitenkinimą gaunamu atlyginimu reiškia ir kaikurie solistai.

"KALBA NETAISYTA"

Rašytojo Alfonso Bieliausko redaguojamas žurnalas "Švyturys" 14 nr. pateikia porą atsakymų į paskelbtuose straipsniuose keltas problemas. Redakcija prideda reikšmingą pastabą: "Šiame skyrelyje spausdinamų įstaigų ir organizacijų raštų kalba netaisyta". Kalba netaisoma, nes norima parodyti, kaip ją darko ir kaip jos nevertina atsakingi pareigūnai, einantys augštas pareigas. Duokime žodį buitinio aptarnavimo ministerio pavaduotojui V. Bieliauskui: "Dėl "Švyturio" žurnale, 1969 m. Nr. 7, išspausdinto straipsnio antrašte "Gražiai ar natūraliai?" pranešame, kad straipsnyje keliamos mintys yra teisingos. Dar pasitaiko atvejų, kada buitinėse fotografijose pagamintos fotonuotraukos nėra aukšto meninio lygio. Siekiant pakelti respublikos fotografijų atliekamą darbų kokybę, paskatinti fotografus į kūrybinius ieškojimus ir išradingumą, Buitinio gyventojų aptarnavimo ministerija kiekvienais antrais metais organizuoja respublikos fotografų konkursus — viešąsias parodas geriausiam fotografui išaiškinti. Taip pat numatoma dažniau organizuoti fotografų seminarus-pasitarimus kokybės ir aptarnavimo klausimais. Fotografijų darbų kokybei turi įtakos ir kvalifikuotų specialistų trūkumas. Artimiausiais metais numatome šią problemą išspręsti. Įgyvendinus minėtas priemones, tikimės, kad fotografijose atliekamų darbų kokybė žymiai pagerės." Pas biurokratą V. Bieliauską fotografijos gamina fotonuotraukas, konkursai organizuojami kiekvienais antrais metais, gerinama fotografijose atliekamų darbų kokybė.

SVIESTAS IR SŪRIAI

Raguvoje pradėjo darbą pajėgiausia visoje Lietuvoje sviesto ir sūrių gamykla, per valandą galinti pagaminti ir išfasuoti toną sviesto, pradedant 100 gramų gabalėliais ir baigiant 24 kilogramų dėžėmis. Sviesto gamybos skyriuje įrengta pirmoji Lietuvoje srovinė gamybos linija, kuri ne tik gamina sviestą, bet ir automatiškai atlieka grietinės brandinimo ir pasterizavimo procesus. Per vieną darbo pamainą gamykla į sūrius perdirba 11 tonų pieno.

LAZDYNŲ TILTAS

Vilniaus Lazdynuose jau bandomas naujasis tiltas per Neri, pastatytas be vandenin įleistų pastolių iš daugiatonių blokų. Vienintelės tilto atramos yra abiejose Neries pakrantėse. Naujuoju tiltu iš karto galės važiuoti devynios voros automobilių. Statybos darbams vadovavo Kauno politechnikos instituto auklėtinis inž. Vytautas Jankauskas, kurio pirmuoju egzaminu buvo Žirmūnų tiltas per Neri. Dabar jo laukia jau suplanuotas Valakampių tiltas, kuris gerokai sutrumpins Žirmūnų, Verkių, Ukmergės, Žvėryno ir Baltupio rajonų gyventojams kelionę į Valakampius. Inž. V. Jankausko tiltų statymo grupę sudaro: dailidžių brigadininkai Antanas Stapulionis ir Vytautas Zikevičius, suvirintojai Juozas Jurevičius ir Nikolajus Poliačkinas, armatūrininkai Antanas Aiškinis, Matas Mikolainis, kelių specialybių meistrai Vygintas Rastenis, Romas Sudvilka ir kt. V. Kst.

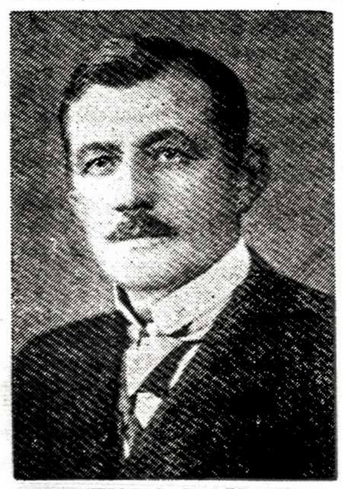

A. A. JUOZAS BARŠČIAUSKAS. Š.m. rugsėjo 12 d. sukako 20 metų nuo jo mirties. Palaidotas Toronte

Lietuvių Šv. Jono kapinėse. Buvo gimęs 1884 m. Alvito par., Vilkaviškio apskr. Velionis buvo vienas atsikuriančios Lietuvos šviesuolių, ūkininkas. Turėjo netoli Vilkaviškio ūkį Ausiniškiuose, kurį turėjo palikti II D. karui baigiantis. Nuo pat Lietuvos atsikūrimo pradžios buvo lietuviško judėjimo dalyvis. Priklausė L. Ūkininkų Sąjungai, dirbo Alvito ir Vilkaviškio savivaldybėse, buvo apskrities valdybos narys, apskrities viršininko padėjėjas ūkio reikalams. Buvo aktyvus kooperatininkas ir ligi paskutinių nepriklausomos Lietuvos dienų Vilkaviškio kooperatyvo "Žiedas" valdybos narys. Išaugino dukteris Ireną, Mariją ir sūnų Vytautą. Žmona Magdalena Barščiauskienė gyvena Kanadoj, Rodney, Ont. A.a. Juozo Barščiausko atminimui dukterys Irena Barščiauskaitė-Ignaitienė ir Marija Barščiauskaitė-Miceikienė įrašė velionį nariu į Kanados L. Fondą su $100 įnašu.

PADĖKA

Mano vyrui netikėtai mirus, nuoširdžią padėką reiškiu už dvasinį patarnavimą kun. B. Pacevičiui, visiems už man pareikštas užuojautas, už lankymą ir maldas laidotuvių namuose, už gėles, kurios taip skoningai puošė koplyčią, už šv Mišias (jų suaukota net penkiasdešimt), už taip gausiai priimtą šv. Komuniją mano vyro intencija. Dėkoju karsto nešėjams, Bendruomenės pirmininkui J. Aušrotui už atsisveikinimo žodį kapinėse ir visiems palydėjusiems į amžiną poilsio vietą.

Nuliūdusi žmona —

Marija Paplauskienė ir giminės Lietuvoje

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI BEI DOVANOS

Į LIETUVĄ ir Sovietų Sąjungą

PAPRASTU BEI ORO PAŠTU

Didelis pasirinkimas medžiagų bei drabužių

LONDON TEXTILES, 791 Dundas St.,

LONDON. ONT. TEL. 434-0514

Kanados lietuvių skautų vadovų-ių suvažiavimo dalyviai Hamiltone klauso dr. I. Gražytės (prie stalo) minčių apie skautiškąją veiklą

ČIKAGOS VAIZDAI IR VARGAI

EDVARDAS ŠULAITIS

LIETUVIŲ VARDAS vėl plačiai nuskambėjo didžiojoje Čikagos spaudoje — lietuviai buvo parodyti per televizijos stotis. Tai įvyko po to, kai šimtinė tautiečių piketavo Čikagos katalikų arkivyskupijos raštinę spalio 18 d. Piketavimą iššaukė nesiskaitymas su lietuvių užsimojimu grąžinti senąsiais laidojimo tradicijas lietuvių įsteigtose, bet dabar arkivyskupijos valdomose Šv. Kazimiero kapinėse. Jau daugiau kaip dveji metai vyksta kova už lietuviškumą Šv. Kazimiero kapinių, bet Čikagos katalikų vadovybė su kardinolu Cody priešakyje nesiteikia išklausyti lietuvių balso. Iki šiol buvo iškovoti tiktai keli nežymūs laimėjimai šioje srityje, kurie lietuvių nepatenkina. Todėl pradėtos viešos demonstracijos, kurios nesibaigs su spalio 18 d. piketavimu. Netrukus yra žadama įtraukti ir kitas tautybes, kurios irgi pradės veiklą dėl senųjų laidojimo paročių grąžinimo. Kalbantis su šio judėjimo pirmininku Algiu Regiu paaiškėjo, jog amerikiečiai, ypač jų spaudos atstovai, labai nustebo sužinoję, kad piketavimą vykdo ne kokie nors netikėliai, bet tikintieji. Praeiviams buvo dalinami specialiai paruošti tekstai, kuriuose buvo nupasakojami lietuvių pageidavimai kapinių klausimu ir iškeliamas nepriimtinas laidojimo būdas, kurį dabar praktikuoja Čikagos kapinių vadovybė.

Kapinių klausimu daug buvo kalbėta Šv. Kazimiero kapinių sklypų savininkų draugijos vakarienėje, kuri buvo surengta spalio 12 d. Pagrindine kalbą pasakė dr. Kazys Bobelis, kuris pabrėžė: "Mes turime legaline ir moralinę teisę kovoti ir atgauti tai, kas mums priklauso, kas yra mūsų, kas iš mūsų buvo atimta. Skaudžiausia, kad tai buvo atimta su pagalba kelių lietuvių . . . Jie suplanavo Šv. Kazimiero kapines iš mūsų atimti ir panaikinti mūsų tradicijas". Taip pat kalbėjo kun. E. Abromaitis, Šv. Kryžiaus par. klebonas ir kardinolo Cody patariamojo komiteto kapinių reikalu pirmininkas. Jis kalbėjo gražiai ir pažadėjo, kad lietuviams padarytos skriaudos bus atitaisytos. Kalbėtojų tarpe taip pat buvo Antanas Rudis, Algis Regis ir kt.

• • •

PRAĖJUSIĄ VASARĄ Čikagoje viešėjo iš okup. Lietuvos atvykęs architektas Bronius Janavičius, 1949 m. baigęs Kauno politechnikos institutą ir pastaruoju metu besireiškiantis daugiausia interjerų kūrybos srityje. Jis čia būdamas parašė straipsnį "Šių dienų architektūra Lietuvoje", kurį atspausdino "Technikos Žodis" 1969 m. 3 nr. Straipsnis iliustruotas gausybe šių dienų Lietuvos interjerų nuotraukų, kurių viena (Vilniaus "Dainavos" naktinio baro fragmentas) įdėta viršelyje. Jis savo rašinyje pažymėjo, jog ateityje atsiųs ištisą straipsnių ciklą, kuriuose žymiai išsamiau ir profesionaliau bus nušviesti Lietuvos architektūros laimėjimai. Tame pačiame žurnalo numeryje dr. J. Bilėnas rašo apie praėjusį rudenį tarptautinėje elektrografijos konferencijoje Ročesteryje dalyvavusius mokslininkus iš okup. Lietuvos ir pateikia jų skaitytų pranešimų santraukas. Taip pat rašoma apie Kanados ir Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavimą.

• • •

"LITUANIKOS" FUTBOLININKAI, kurie žaidžia vietinėse pirmenybėse, nelabai gali pasidžiaugti savo pasirodymais. Pralaimėjus iš eilės 3 rungtynes, spalio 19 d. pagaliau buvo iškovotas vienas taškas, lygiomis sužaidus su lenkų "Wislos" vienuolike. Žaidžiant šlapioje ir purvinoje aikštėje, didesnę persvarą turėjo lietuviai, kurie H. Jenigo šūviu vedė 1:0. Atrodė, kad "Lituanika" sugriebs du taškus, tačiau prieš rungtynių pabaigą varžovai toloku šūviu netikėtai išlygino. Rungtynės vyko Marquette Parke ir jas stebėjo apie 400 žmonių, kurie dabar pradeda kiek nusivilti lietuvių komanda, nes jos kaikurie žaidėjai daro pastebimą atžangą. — Šachmatininkų vadovas Vladas Karpuška dalyvavo "Twin City" šachmatų turnyre Bloomington, Ill., spalio 11-12 d. Iš 5 galimų taškų jis gavo 3,5 taško ir užėmė IV vietą iš 42 žaidėjų. Jis pralaimėjo šių pirmenybių laimėtojui Taylor ir lygiomis sužaidė su latviu Mengeliu. Už savo gerą pasirodymą Vl. Karpuška gavo gražų atžymėjimą.

• • •

VIENOS ORGANIZACIJOS NYKSTA, kitos steigiasi. Tokių tarpe yra dzūkų draugija, viešumon išėjusi pobūviu Balio Pakšto salėje. Sutraukė apie 300 žmonių — daugiau, negu kaikurie didžiųjų organizacijų pobūviai. Klausytojams, šalia kitų programos dalykų, ypač buvo įdomu išgirsti keturių džūkių — M. Vizgaitienės, T. Serapinienės, P. Prankienės ir B. Rusteikienės dainas.

• • •

TRUMPAI IŠ ČIKAGOS. Inž. Zenonas Bačelis, kuris 20 metų gyvena Brazilijoje, aplankė įvairius JAV miestus, jų tarpe ir Čikagą. — Inž. Vytautas Ličkus, gyv. Kaune, paviešėjęs 5 mėnesius pas savo tėvus Čikagoje ir kitose vietovėse, spalio 20 d. grįžo atgal. Anksčiau viešėjo Aldona Ličkutė-Jusionienė, kuri yra Vilniaus dailės instituto keramikos katedros vedėja. — Kun. M. Tamošiūnas, salezietis vienuolis, pasižymėjęs savo veikla raupsuotųjų tarpe, spalio 14 d. iš Kolumbijos atvyko į svečius Čikagon. Jis šiemet mini sidabrinę kunigystės sukaktį, gyvena Medellino mieste, kur yra vietos lietuvių kapelionu ir taip pat mergaičių kolegijos kapelionu. — "Chicago Tribune" dienraštis įdėjo ilgoką rašinį apie Frank Zapolio ir jo žmonos Eleonoros organizuojamą lietuviškų kalėdinių papuošalų parodą bei jų gaminimo kursus.

Advokatas

EUGENIJUS KRONAS,

B. Sc., B. C. L.

32 James St. So.,

Royal Bank Building,

suite 614,

tel. 522-8781

Hamilton, Ontario

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO

KOOPERATYVAS "TALKA"

21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:

pirmadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
antradieniais 9.30 — 5 v. p.p.
trečiadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
ketvirtadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
penktadieniais 9.30 — 8 val. vak.
šeštadieniais 9.00 — 1 v. p.p.
Liepos ir Rugpjūčio mėn. šeštadieniais "Talka" uždaryta.

Mokame už:

depozitus ... 5%
šėrus ... 5,5%
už vienų metų terminuotus indėlius ... 8%

Duodame:

asmenines paskolas iš ... 10%
nekiln. turto paskolas iš ... 9%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius ir perlaidas (money orderius). Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $1,600,000.00.

KNIGHT RADIO & TELEVISION

SALES & SERVICE

168 Locke St. S., Hamilton, Ont.

Tel. 522-5028

ATSTOVAUJAM PHILIPS, WESTINGHOUSE & ZENITH BENDROVĖMS

Savininkas Algis (AL) Pilypaitis

HAMILTON, ONT.

VYSK. VALANČIAUS ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLOS tėvų komiteto nutarimu, š.m. lapkričio 2 d., 4 v. p.p., parapijos salėje šaukiamas mokyklos mokinių tėvų metinis susirinkimas. Norint pasiekti geresnių darbo rezultatų, svarbu palaikyti ryšį su tėvais — pasikalbėti tiek mokymo, tiek ir mokyklos išlaikymo klausimais. Praėjusiais metais dalis tėvų visai nesumokėjo nustatyto mokesčio ir mokyklos išlaikymas atsidūrė neaiškioje padėtyje. Tad prašome tėvus jausti pareigą ne tik vaikus leisti į mokyklą, bet ir ateiti į šaukiamus susirinkimus. Laukiame.

Tėvų komitetas ir vedėjas

DANUTĖ KUDABAITĖ, jauna mūsų lietuviškojo teatro aktorė, yra išvykusi į Niujorko garsiąją "New York Academy of Theatrical Arts" mokyklą. Ši dvejų metų dramos mokykla ruošia žmones profesiniam teatro darbui.

ANDRIUS GUTAUSKAS pradėjo mokytojauti liet. šeštadieninėje mokykloje. Dabar mūsų mokykloje dirba jau 4 naujosios kartos atstovai: Kristina Parėštytė, Darija Deksnytė, Algis Gavėnas ir Andrius Gutauskas. Andrius yra anksčiau pirmuoju mokiniu baigęs Vysk. M. Valančiaus liet. mokyklą ir dabar studijuoja McMaster universitete. Prieš keletą metų jo mama mokytojavo šeštad. mokykloje. Baigusi Hamiltono Teacher's College, pradėjo dirbti kanadiečių mokyklose.

"GYVATARAS" pradėjo 20-tąjį darbo sezoną. Šokėjai persitvarkė ir vėl dirba trijose grupėse. Praėjusiais metais daug vyresniosios grupės šokėjų sukūrė šeimas, baigė studijas ir savo vietą užleido priaugantiems naujiems šokėjams. Šiuo metu "Gyvataro" eilėse yra 75 nariai. Repeticijos vyksta Aušros Vartų par. salėje trečiadieniais ir ketvirtadieniais. Ruošiamas naujas repertuaras, nes yra numatyta daug pasirodymų iš kurių svarbesni: išvyka į Otavą — muzėjaus atidarymą, "Gyvataro" sukaktuvinis koncertas-balius balandžio 4-5 d., išvyka į Kanados vakarus vasaros pradžioje ir kt. Numatyta taip pat dar keletą kartų su Aušros Vartų choru ir "Aukuru" pakartoti "Vasaros vėją" Hamiltone ir kitose kolonijose. Mažieji šokėjai gražiai pasirodė Vilniaus Dienos minėjime, taip pat žada dalyvauti kariuomenės šventės minėjime. Jiems ir šiais metais vadovauja Irena Jokubynienė, akordeonistė — Rūta Gudinskaitė. Keletą metų gražiai dirbęs su jaunesniaisiais šokėjai Antanas Elvikis iš vadovo pareigų pasitraukė. Jam priklauso nuoširdi viso "Gyvataro" ir vadovės padėka už daugelio metų darbą bei kantrybę einant kartu ir grupės seniūno pareigas. Su jaunesniaisiais šokėjais šiuo metu dirba Vida Paškevičiūtė ir Silvija Martinkutė. Vyresniųjų grupių akordeonistu palieka Kazys Deksnys, o grupės seniūne — Aldona Volungytė. D.

EDMONTON, Alta.

VESTUVĖS Zuzanos Garbenčiūtės su Allan Kolodychuk įvyko rugsėjo 13 d. Zuzana yra jauniausia iš penkių Jono ir M. Garbenčių dukterų. Vestuvių pokylis įvyko puošnioje Knights of Columbus salėje. Dalyvavo daugelis Edmontono lietuvių. Po vestuvių jaunieji buvo išvykę į Kaliforniją. Grįžę apsigyveno Edmontone, kur Allan dirba kaip inžinierius vienoje bendrovėje.

JONAS IR A. KIRDEIKIAI spalio 4 d. atšventė 45 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Tai ankstyvesnės imigracijos lietuviai, gražiai prasigyvenę ir išauginę 3 sūnus, kurie savo tėvams Lietuvių Namuose suruošė iškilmingą banketą-vakarienę. Svečių tarpe matėsi ne tik Edmontono, bet ir tolimesnių vietovių, kaip Coronation ir Boyle, lietuviai. Po vakarienės, kurios metu P. Zaleskienė esančių lietuvių vardu įteikė gražią dovaną, įvyko šokiai grojant geram orkestrui. Mieliems sukaktuvininkams, uoliems Lietuvių Namų ir parapijos rėmėjams linkėtina ilgiausių Dievo palaimos metų. J. P.

WINDSOR, ONT.

DETROITO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS kultūrinė sekcija primena mieliems kaimynams windsoriečiams, kad Aldonos Kepalaitės piano rečitalis įvyks š.m. lapkričio 1, šeštadienį, 8 v.v., Detroito Institute of Musical Art (John R. kampas Kirby) koncertų salėje. Ši vieta yra Detroito kultūriniame centre, šalia Meno ir Tarptautinio Institutų. Užtenkamai vietos aplinkinėse autoaikštėse. Gatvės gerai apšviestos, budi nuolatiniai tvarkos saugotojai. A.

DELHI, ONT.

ŠEŠTADIENINĖJ MOKYKLOJ dirba mokyt. A. Ratavičienė ir mokyt. B. Vytienė. Jų pasiaukojimo dėka mokykla, kad ir nedidelė mokinių skaičiumi, gali gyvuoti.

NUIMTAS TABAKO DERLIUS. Šiais metais nepasirodė ankstyvesnių šalnų. Jų nebuvo ligi spalio 8 d. Taigi, buvo laiko sudoroti ir vėliau pribrendusį tabaką.

DIDŽIŲJŲ BRIEDŽIŲ medžioti į šiaurę išvyko nemažai vyrų ūkininkų, kur išbuvo apie 10 dienų. Ten medžiotoju klubas turi didelę kabiną.

PARAPIJOS DEŠIMTMEČIO sukaktuvinį leidinį tvarko redakcinė komisija: kun. dr. J. Gutauskas, dr. Br. Povilaitis, P. Augaitis, Vl. Miceika, V. Garnelienė ir O. Šiurnienė. Leidinys apims parapijos istoriją ir šios apylinkės lietuvių organizacinį bei kultūrinį gyvenimą. Kor.

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

GREATER PHILADELPHIA'S Lithuanian — American Community proudly presents "Grandinėlė". Po plačios reklamos amerikiečių laikraščiuose, televizijoj, radijuj, plakatuose viso miesto mastu "Grandinėlės" lietuviškų sceninių šokių koncertas įvyko spalio 18 d. Filadelfijoje. Rengėjų ryžtas vertinti savus sugebėjimus nemažiau, kaip svetimus, uždėjo jaunų žmonių kolektyvui atsakomybę ne tik pateisinti šeimininkų viltis, bet ir pristatyti įvairiaspalvei publikai dalelę lietuviškos kultūros, o pačius lietuvius kaip gyvą šio krašto visuomenės dalį. Spektaklis praėjo profesinio teatro tempu ir nuotaika. G. Mirono ir jo talkininkų vadovaujamos L. Bendruomenės pastangos atstovauti lietuviams amerikiečių tarpe pilnai pavyko. Tolimesni "Grandinėlės" šokių spektakliai — lapkričio 8, 9 d.d. Hartforde ir Bostone, lapkričio 30 — Čikagoje (Margutis). Dal.

JAV IR KANADOS LIETUVIŲ IV dainų šventės dėmesio centre šiuo metu yra repertuaras. Suaugusiųjų mišriems chorams jau išsiuntinėta apie 700 egz. Br. Budriūno kantatos "Lietuvos šviesos keliu", įgraviruojama ir ruošiama spaudai turbūt dar niekur išeivijoje negiedota J. Naujalio "Malda už tėvynę". Lituanistinės mokyklos lapkričio pradžioje gaus repertuaro II sasiuvinį — "Dainos vaikų chorui". Chorai prašomi registruotis ir pranešti dalyvių skaičių šventės muzikinės komisijos pirm. Petrui Armonui, 4538 So. Hermitage Ave., Chicago, Ill. 60609, USA. Chorų vadovai prašomi siūlyti dainas repertuarui. Jų sąrašas bus išsiuntinėtas repertuaro komisijos nariams, kurie galutinį sprendimą padarys balsavimo būdu.

PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVO vadovybė, norėdama atžymėti pasitraukimo tremtin 25 metų sukaktį, ryžosi rinkti pabėgimo iš sovietų okup. Lietuvos atsiminimus. Archyvas juos saugos autorių artimiesiems ir ateinančioms lietuvių tautos kartoms. Atsiminimus ir nuotraukas prašoma siųsti šiuo adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA.

MENO DRAUGIJA "ŠATRIJA" po Lietuvių Rašytojų Draugijos premijos įteikimo Čikagos Jaunimo Centre surengė atskiras pagerbtuves kan. Mykolui Vaitkui pirm. J. Švabaitės bute. Vaišių metu laureato kūrybos ištrauką skaitė St. Džiugas, savo eilėraščius — J. Švabaitė ir K. Bradūnas. Kadangi kan. M. Vaitkaus gimtadienis yra spalio mėnesį, jam buvo įteiktas grafikės N. Stankūnienės kūrinys "Spalio mėnuo Lietuvoje".

DAIL. MIKUI ŠILEIKIUI Čikagoje padaryta sunki operacija. Ligonis jau sveiksta namie ir ruošiasi pradėti kūrybinį darbą.

LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SĄJUNGOS Čikagos skyrius norėtų gauti nuotraukas šių mirusių žurnalistų: J. Bertulio, J. Čigo, J. Antanaičio, Alf. Kaulėno, J. Charžausko, dr. J. Paplėno, J. Strolios, Em. Petrauskaitės, Alb. Valentino, L. Mockevičiaus ir Al. Žalpio. Pasinaudojus jos bus grąžintos. Giminės ir bičiuliai nuotraukas prašomi siųsti A. Ginteriui, 3221 W. 61st. St., Chicago, Ill., 60629, USA.

Vokietija

"MEMELER DAMPFBOOT" PRANEŠIMU, suskilo Klaipėdos vokietininkų organizacija "Arbeitsgemeinschaft der Memellaender". Mannheimo skyriaus pirmininkas sudarė naują sambūrį — "Deutschlandbund ostpreussischer Memellaender" dėl nesutarimų su centro valdybos pirmininku G. Grentz, kuris po to pasitraukė iš pirmininko pareigų. Iš centro valdybos taipgi atsistatydino referentas religiniams reikalams pastorius Butkiewitsch ir referentas jaunimo reikalams H. Waschkies. Pastarasis nusiskundžia, kad centro valdyba paskyrė juokingai menką sumą jaunimo reikalams, o vėliau ją atšaukė. Pasak "Memeler Dampfboot", pirmininko pareigos buvo pasiūlytos rašytojui R. Naujok ir Klaipėdos miesto bibliotekos buvusiam vedėjui dr. G. Lietz, bet jiedu nesutiko šio posto užimti. Dabar jieškoma naujų kandidatų su geru vardu ir politiniu svoriu.

BALTIEČIŲ TEISININKŲ GRUPĖ leidžia žurnalą "Baltisches Recht", kuris siuntinėjimas universitetams ir bibliotekoms bei paskiriems asmenims. Norintieji gauti prašomi kreiptis šiuo adresu: Adam Gruenbaum, Wissenschaftlicher Arbeitskreis fuer Baltisches Recht, Lessingstr. 5, 8 Muenchen 15, W. Germany. Ši baltiečių grupė yra nutarusi sušaukti baltiečių teisininkų kongresą 1972 m. Minchene, kai ten vyks pasaulinė olimpiada.

VLB STUTTGARTO APYLINKĖS leidžiamas biuletenis "Savi", kurį redaguoja K. Šimanauskas, kelia bendro laikraščio klausimą. Tokiu galėtų būti Londone, Britanijoje, išeinantis savaitraštis "Europos Lietuvis", jeigu jį gausiau prenumeruotų Vokietijos lietuviai ir jame bendradarbiautų. Tokiu atveju pasidarytų nereikalingi visokie vietiniai biuleteniai. Dabargi prenumeruojama daug lietuviškų laikraščių iš užjūrio, kurie skaitytojus paprastu paštu pasiekia tik po poros mėnesių, dėl "senatvės" praradę aktualumą.

Urugvajus

MONTEVIDEO CENTRO MILITAR salėje buvo surengta įvairių Urugvajuje gyvenančių etninių grupių tautinių drabužių paroda. Dalyvius, jų tarpe ir Urugvajaus prezidentą, labiausiai sužavėjo Alicijos ir Edmundo Dutkų demonstruojami tautiniai drabužiai, lietuviška kanklių muzika. Sekantį kartą šioje šventėje buvo pakviesta dalyvauti tautinių šokių grupė "Gintaras".

PAVASARIO ŠVENTĖ rugsėjo 27 d. buvo surengta Montevideo, Lietuvių Kultūros Draugijos patalpose. Pagrindinė programos našta teko gimnazistų ansamblio "Ąžuolynas" šokėjams ir dainininkams. Joje taipgi dalyvavo ir svečiai — urugvajiečių šokėjų grupė, kelios lenkų poros, Cerro baletas ir amerikiečiai. Po programos buvo bendri šokiai. Pavasario karalaite išrinkta Ona Marija Stendelytė. "Ąžuolynui" vadovauja odontologas Alfredas Stanevičius. Savuoju pajėgumu "Atžalynas" dabar jau prilygsta reprezentacinei "Gintaro" grupei.

Ispanija

MADRIDO RADIJAS lietuviškas laidas atnaujino nuo spalio 1 d. Lietuviškos programos perduodamos triskart į dieną po 15 minučių. Pirmoji laida 32.04 metro banga transliuojama 8.30 v. v. Madrido laiku, kartojama 32.7 metro banga sekančią dieną 9.30 v.r. ir 3 v.p.p. Lėšas ir medžiagą šioms radijo laidoms parūpina VLIKas.

Argentina

BUENOS AIRES PAVASARIO SUTIKIMO tradiciniame argentiniečių karnavale karalaite buvo išrinkta Marcia Belle, pokarinių ateivių Gražinos ir Liudo Jakavičių dukra Graciela Jakavičiūtė, gimusi 1951 m. Buenos Aires. Ji yra daugelio komercinių firmų reklamų modelis įvairiuose žurnaluose, sukūrusi vieną pagrindinių vaidmenų filme "El profesor pippie" (Hippis profesorius), dalyvavusi "Sabado de bondad" (Malonus šeštadienis) bei kitose televizijos programose.

Australija

"MŪSU PASTOGĖ" spalio 6 d. laidoje informuoja: "Rugsėjo 27 d. Sydnėjaus Šviesa vėl buvo surengusi įdomų diskusijų vakarą, kurio metu p. V. Šliogeris, snj., skaitė pranešimą apie lietuvių spaudos vargus. Prelegentas palietė ne vien Australijos, bet ir užjūrio lietuvišką spauda, vietomis užgirdamas, vietomis priekaištaudamas mūsų spaudai. Prelegentas, atrodo, prenumeruoja daug lietuviškos užsienio spaudos, kurios net atnešė parodyti ir klausytojams. Pažymėtina, kad, jo nuomone, geriausi išeivijos laikraščiai esą "Tėviškės Žiburiai", "Nepriklausoma Lietuva" (abu Kanadoje) ir "Mūsų Pastogė". Gaila, kad šiame įdomiame parengime nebuvo gausiai klausytojų. Gal dėl to ir diskusijos išėjo skystokos".

SUDBURY, ONT.

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA, nors pavėluotai, spalio 18 pradėjo naujus mokslo metus. Mokytojai — Juozas Kručas, vedėjas, kun. Ant. Sabas ir J. Vaičeliūnas.

JUOZAS VAIČELIŪNAS buvo vienbalsiai išrinktas atstovu į Kanados Liet. Katalikų suvažiavimą, o jam negalint dalyvauti, taip pat vienbalsiai buvo išrinktas Juozas Kručas pavaduotoju. Sudburiškis

DEDIKACIJOS ŠVENTĖ ARTĖJA

Reikšmingai gausus lietuvių būrys pirmą kartą istorijoj susirinks Romoje 1970 metų vasarą dalyvauti LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIOS PAŠVENTINIME

Netrukus bus paskelbta registracija norinčiųjų dalyvauti šioje šventėje.

Aukotojų ir jų paminėtų asmenų vardai liks ateičiai specialiose knygose Vatikano ir lietuvių archyvuose

Neatidėliodami siųskite savo auką šiuo adresu:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL,

2701 W. 68th St., Chicago, Ill. 60629, USA

Mykolo Vaitkaus literatūriniai portretai

Vos spėjus Mykolą Vaitkų apvainikuoti Lietuvių Rašytojų Draugijos premija už atsiminimų "Nepriklausomybės saulėj" pirmus du tomus, štai su dideliu malonumu ir įdomumu jau perskaitėme trečiąjį, vėl "Nidos" išleistą Londone. Skaityti malonu, kadangi autorius, nors jau sulaukęs aštuoniasdešimt šešerių metų gražaus amžiaus, teberašo taip žvaliai, gaiviai ir, tariant Jono Jablonskio terminu, sklandžiai. Tai įgimta memuarų rašytojų gysla, paaiškėjusi jau gan veloką rudenį — po pavasarį sužydėjusios lyrikos, po epo, beletristikos ir dramos knygų. O veikalų, išėjusių iš po jo plunksnos, jei čia pridėti ir keletą vertimų, jau bus apie penkiasdešimt.

Pirma Mykolo Vaitkaus atsiminimų knyga "Mistiniame sode" išspausdinta 1957 m., ir nūn tų atsiminimų jau susikrovė devyni tomai. Jie nupelnė autoriui šaunaus memuaristo vardą mūsų raštuose, kur tokios rūšies veikalų šiandien nestokoja.

Visą tą virtinę ne tik malonu, bet ir įdomu skaityti, kadangi Mykolas Vaitkus tiek daug žino ir tiek atmena. Iš jo pasakojimų patiriame apie jį patį, apie jo dienas mokyklose, — ir apie sutiktuosius žmones. O jų būta tikrai nemenkų: Maironis, arkivyskupas P. Karevičius, K. Petrauskas ir kiti, šalia ištisos kirbinės smulkesnių. Visus tuos žmones jis tau pristato ne ant kokio pjedastalo, bet leidžia jiems vaikščioti žemėje, parodo jų rūpesčius, silpnybes, sugebėjimus ir jų švitėjimą bei garbę. Apie juos visus autorius kalba šiltai ir įžvalgiai, o protarpiais lyg kyštelia tartum kokia diplomato ar psichologo gudrybė.

Trečiame "Nepriklausomybės saulėj" tome pirmiausia draugajame su Maironiu, kuriam atitenka 70 su viršum puslapių. Maironis buvo ir tebėra toks brangus savo kūryba ir toks olimpinis kaip asmuo. Tad juoba įdomu ir sykiu naudinga pro tą olimpinį orumą prasiskverbti ir su Mykolu Vaitkumi pažvelgti į Maironį iš arčiau. O šias eilutes rašančiam juo maloniau, kad Maironį jam pirmą kartą teko regėti lygiai taip, kaip pristato Mykolas Vaitkus, būtent, "ant marių krašto Palangos miestely":

Kaip gyvą regiu salėtam pajūry Maironį — stambų vyrą, ilgu baltu apsiaustu, balta skrybėle, auksiniais akiniais švytruojantį, stipria, kumpa lazduže besiramsčiuojantį . . .

Iš tikrųjų, ir sveikas gi, ir drūtas tas mūsų senasis dainius. Ant storo liemens, apskritų apskrito, kurs ištempęs sutoną tobulai, viršum akademinės pelerinėlės, didžiulė galva, kuri ant tos uolos atrodo nedidelė. Žilai, dar nebaltai pražilusi (ne kaip kad Vaižganto), trumpais, praretėjusiais plaukais, bet nepraplikusi, nors Maironiui tuomet jau ėjo 62 metai. Kiek geriau įsižiūrėjęs, tuoj pastebėsi, kad ji, taip sakant, truputį dreba, kaip kartais labai senu žmonių (nors Maironis šiaipjau dar labai jaunai laikos), lyg nepritariamai sukaliotųs į šalis. Bet tas veidas, veidas! — minties, valios, jėgos simbolis, nors apybraižos apvalainos, ne kampuotos, kaip Jakšto; mat, veidas derlus, net seniškai apdribęs šiek tiek. Plati mąstytojo kakta. Proporcionali taurios išvaizdos nosis. Jautulinga normali burna su sultingom lūpom, kurių kampuose slypi išdaigiškas šypsulys, visada pasirengęs bligzteleti, jei dainius žmonėse; jei vienas — išdaiga pasislepia, ir Maironio lūpos įgauna kažkokią rūstoką nuotaiką. Smakras niekuo nepuoląs į akis, gal kiek savim patenkintas. O tam veide sielos vartai akys? Nuostabu — jos suteikia senyvam Maironio veidui keisto panašumo į gudraus dėdės piršlio: tokios pat nedidelės aptinusios ar primerktos akys, protu blizgančios stambiame smulkiai raukšlėtame fone. Ir visas tas neskadieniškas veidas, ta didelė galva, tas galingas stotas lyg sakyte sako: tai kurioj nors srity galiūnas, tai prigimtas veidas.

Kalbant apie Maironį, iš M. Vaitkaus atsiminimų neaiški viena detalė. Jis rašo, kad kai 1903 m. pateko į Žemaičių seminariją Kaune, šalia Baranausko ir Vienažindžio "mielai dainuodavom Maironio "Lietuva brangi, mano tėvynė", "Kur bėga Šešupė", "Vilija, mūsų upelių motutė", "Malonios, tykios vasaros naktys" (p. 9).

"Pavasario balsų" trečiojoj laidoj, kuri pasirodė 1905 m., "Lietuva brangi" ir "Malonios, tykios" dar nėra. Šie du eilėraščiai (antrasis pavadintas "Vasaros naktys") turi 1920 m. datą. Abu jie yra "Pavasario balsų" penktojoj laidoj, pasirodžiusioj tais pat 1920 m. Taigi, anais senais laikais klierikai Žemaičių seminarijoje šiuos du Maironio eilėraščius būtų galėję dainuoti, nebent iš rankraščių J. Naujalio sukomponuotus.

Po Maironio šiame tome plačiau kalbama apie Sofiją Čiurlionienę, o trumpai — apie Vaižgantą. Paskui vėl ilgokai apie Salomėją Nėrį ir pagaliau apie savo ilgų metų kaimyną, po tuo pačiu stogu gyvenusį Adoma Jakštą. Atsiminimai apie mūsų grasųjį kritiką ir mokslininką yra bene sutelkčiausi iš visu šių pasakojimų. Kituose pasitaiko užuolankų, nukrypimų, siuntinėjimų į ankstesnius atsiminimų tomus, kai tuo tarpu pluoštas apie Adomą Jakštą yra kondensuotas, tvirtai surėstas ir sudaro kone pavyzdinę tokios literatūros apybraižą. Čia turiu galvoje skyrių "Adomo Jakšto diena", kur skaitome:

Ankstybas rytas. Trejybės varpai skaidriai suskamba Dievo angelui. 5 valanda. Ir mažučiame tamsiame Jakšto miegamajame sunerimsta budinamasis, pertraukdamas mums nežinomus prelato sapnus. Jis iš lėto kelias, apsiruošia, užsivelka savo seniai belaidytą sutoną, ima brevijorių, nuo dažno vartojimo apskurdusį, užsivelka nebenaują, trumpoką, juodą paltuką, užsimauna pavartotą juodą katiliuką (o žiemą — prie pusiau ilgų kailinukų su vebrine apykakle — vebrinę apvalią kepurę), ima seną rudą lazdelę, atsargiai leidžias geležiniais laiptais žemyn ir pro gana šaunias rusvas duris išeina į gatvę. Prieš jį Baltoji Gulbė. Bet jis suka į kairę ir eina, kur jo antrasis namas — į katedros baziliką š. mišių laikyti. Ištikimai jis jas laiko kasrytą per visą savo ilgą gyvenimą, tik sunkioj ligoj tepraleisdamas (o ir atsitinka tai labai retai). Eina jis lėtai, padais truputį brūžuodamas šaligatvį, smulkiais žingsniukais, lazdelę ant rankos pasikabinęs, galvą truputį nuleidęs, į šalis nesižvalgydamas, mažumą susikūprinęs, — nedidukė figūra, gana apvala, tik veidas mažutis ir liesų liesas — tikro asketo, intelektualo, be galo darbštaus. Kitoks buvo tas veidas, kai Jakštą mačiau pirmą kartą 1908 m.; buvo visas Adomas dar apvalesnis, bet ir veidas atitinkamai pilnesnis bei stambesnis — tvirto vyro, ne dabartinio bugštaus senelio.

Kai jis įžengia į tamsią, talpią katedros zakristiją, visi ten esantieji pagarbiai į jį sužiūra, o jis, maloniai, truputį kreivai, šyptelėjęs, ima rimtai ruoštis šventajam veiksmui.

Kai jis pro aukštas zakristijos duris įžengia į milžinišką katedros vidų, mažas jo stotas pasidaro stačiai liliputiškas. Štai jis prie altoriaus, rimtas, tiesiog bugštus. Ne dyvai: Initium sapientiae timor Domini (išminties pradžia Viešpaties baimė). O Jakštas sapiens ir pašaukimu ir treniruote. Nebūtų filosofas bei kunigas. Laiko š. mišias neskubom ir labai pamaldžiai, giliai susikaupęs bei persiėmęs: jam šventi dalykai tikrai šventi ir religija — ne vien teorinio įsitikinimo dalykas, o ir širdies bei kraujo reikalas.

Tose pagrindinėse apybraižose pribarstyta ir trumpesnių žvilgtelėjimų į tokius žmones, kaip J. Talmantas, M. Varnienė, A. Salys, Vikt. Kamantauskas, Gražina Matulaitytė, L. Karsavinas, K. Korsakas, J. Keliuotis, K. Inčiūra ir visas būrys kitų. Gale pridėtas vardų sąrašas apima aštuonis puslapius.

"Kiekvienas kūrėjas, ypač įžymesnis, — skaitome vienoje šių atsiminimų tomo vietoje, — skleidžia savo dvasios spindulius plačiau ar siauriau". Tą pat galima būtų tarti ir apie dabartinių atsiminimų autorių Mykolą Vaitkų, taip gausiai pažėrusį, tariant jo paties žodžiais, šviesių krislų.

Aug. R.

Mykolas Vaitkus, NEPRIKLAUSOMYBĖS SAULĖJ. Atsiminimai, VII tomas, trečioji dalis. Išleido "Nida". Londonas 1969 m., 269 psl. Kaina 2 dol.

Detroito šaulės, atlikusios meninę programą Kazimieros ir Povilo Valantinų dvigubo auksinio jubiliejaus proga. Iš kairės: Rūta Kaunelytė, Stefa Kaunelienė, Lydija Mingelienė.

Nuotr. K. Sragausko

Pas rašytoją kan. Mykolą Vaitkų (pirmas iš dešinės) Peacedale, R. I., JAV, 1964 m. vasarą. Rašytojas laureatas yra gavęs $1000 premiją iš Lietuvių Rašytojų Draugijos už savo atsiminimus

VYTAUTAS AIDAS

VĖLINĖS VORKUTOJE

Čia kapines gyvųjų
Matau aš vakare,
Kur sielos pasmerktųjų
Tarytum pragare:

Kaip Vėlinės — švieselių
Daugybė mirgančių,
Ir dar iš žemės kelias
Su vėlėmis kartu.

Troškina dūmų kvapas —
Ne vaško, o anglių . . .
Gal Vėlinės? Be lapų,
Be ašarų gailių.

Ir giminės nelanko,
Nieks nekalba maldų,
Tik vėlės, vėlės skuba
Ir šen ir ten . . . baugu.

Ten vėl per sniegą brenda
Procesija skurdi . . .
Aplinkui vėtros žvengia,
Ir siaubas, ir mirtis.

Juos lydi kas? Sukeikia
Ant Dievo net . . . velniai?!
Velniai, pūga ir speigas,
Juodi degą kalnai.

Kitus, rods, žemė rytų —
Prasmenga gelmėse . . .
Naktis baisi, be ryto . . .
Tarp dvasių, pats — dvasia . . .
1951 m.

JANINA DEGUTYTĖ

ĄSOTIS

Vasara!
Neišsenkantis aukštas ąsotis!
Sklidinas upių tėkmės ir tylos kaitrios.
Nori? — atsigerk volungės čiulbesio!
Nori? — užplūstančios audros . . .

Gerk, — mūsų amžiaus valandos trumpos, kaip niekad . . .
Gerk, — trūkčiojantį, neramų liepų žalsvą pavėsį . . .
Ir baukšti, ir narsi raudonsparnė volungė
Krūtinėj dar neužmiega
(ji bijo nebūt, bet mirti nebijo). —
Gerk, — paskutinį gurkšnį dievams išliesi . . .

Tas neišsenkantis aukštas ąsotis!
Debesų puta, o vidugirio aitris — dugne . . .
Akis užmerk —
ir gerk,
tūkstantį metų gerk —
už save ir už mane . . .

(Iš rinkinio "Pilnatis")

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

DAIL. JUOZO BAGDONO tapybos darbų parodą Filadelfijos Šv. Andriejaus parapijos salėje, 1913 Wallace St., lapkričio 1-2 d.d. rengia ALT Sąjungos rytų apygardos valdyba. Paroda atidaroma šeštadienį 6 v.v., o sekmadienį ją galima bus aplankyti nuo 9 v.r. iki 8 v.v.

VYTAUTO MAČERNIO dvidešimt penktąsias mirties metines jo kūrybos spektakliu Čikagos Jaunimo Centre spalio 18 d. atžymėjo studentų ateitininkų korporacija "Šatrija". Muzikinę dalį tvarkė ir spektaklį režisavo išradingasis kompoz. D. Lapinskas. Programoje dalyvavo solistai A. Stempužienė, B. Maciukevičius, aktoriai L. Barauskas ir K. Baltrušaitytė, gausus būrys akademinio jaunimo. Muzikinius efektus fleita atliko R. Ridenhower, anglų ragu — T. Cifani, mušamaisiais — B. Sedivy. Scenos priešakyje pakabintame permatomos medžiagos ekrane buvo rodomi A. Kezio, SJ, filmai ir skaidrės. Atsiminimų pluoštą apie poetą magnetofono juostos įrašais pažėrė H. Nagys ir P. Jurkus. Gretimoje salėje buvo surengta V. Mačernio laiškų, rankraščių, jo knygų bei dailininkų iliustracijų, recenzijų ir atsiliepimų apie jo kūrybą parodėlė. Spektaklį "Visiones Clarissimae" žiūrovai sutiko entuziastingai, bet buvo girdėti ir priekaištų, kad V. Mačernį nustelbė D. Lapinskas ir kad jo pastatymai darosi panašūs. Kritikai, atrodo, turėjo galvoje D. Lapinsko režisuotą J. Gruodžio baletą "Jūratė ir Kastytis", kuriame buvo panaudotos beveik tos pačios priemonės, išskyrus, žinoma, šokėjus.

VACLOVO DAUNORO, Vilniaus operos boso-baritono, dainų ir operų arijų ilgo grojimo plokštelę išleido "Krivūlė", 5260 10th Ave., Montreal, Que. Plokštelėje yra 11 lietuviškų dainų, trys operų arijos, dvi L. Beethoveno ir norvego G. Meler kompozicijos. Lietuviams kompozitoriams atstovauja J. Tallat-Kelpšos "Žaliojoj lankelėj", S. Šimkaus "Pamylėjau vakar", "Augo Putinas", "Anoj pusėj Dunojėlio", A. Kačanausko "Tų mergelių dainavimas", A. Apanavičiaus "Trakų pilis", L. Abariaus "Augau aš pas tėvelį", "Saldus alus", "Dėdės Jono polka", "Žaliam beržė", "Jau saulutė leidos". Solistą palydi P. Tamošaičio vadovaujamas birbynių ir kanklių ansamblis, S. Sondeckio diriguojamas Vilniaus filharmonijos kamerinis orkestras, pianistas V. Viržonis, "Lietuvos" ansamblio Pr. Budriaus instrumentinė grupė, J. Tiškaus estradinis orkestras ir J. Gaižausko kaimiška radijo kapela. Operų mėgėjams skiriamos V. Daunoro išpildomos G. Rossini "Sevilijos kirpėjo" Don Basilio, G. Verdi "Nabucco" Zakarijo ir to paties kompozitoriaus "Don Carlos" karaliaus Pilypo arijos. Plokštelę užbaigia L. Beethoveno "In questa tomba obscura" ir G. Meler norvegų liaudies daina "Gimtinė". Akompaniatorių gretoms priklauso pianistė A. Ručytė, J. Domarko diriguojamas Vilniaus filharmonijos kamerinis orkestras, V. Viržonio — filharmonijos simfoninis orkestras ir Pr. Budriaus vadovaujamas ansmablio "Lietuva" birbynių kvintetas. V. Daunoras priklauso lietuvių dainininkų trijulei, kuri turėjo progos tobulintis garsiajame Milano La Scalos teatre. Kiti jos nariai — tenoras V. Noreika ir sopranas G. Kaukaitė-Žebriūnienė. Plokštelės kaina su persiuntimo išlaidomis — $5.55.

BERNARDO BRAZDŽIONIO poezijos rinktinės uždelstas išleidimas pastaruoju metu gerokai pajudėjo. Knygos iliustravimu ir meniniu apipavidalinimu rūpinasi Toronte gyvenantis dail. Alfonsas Docius. Lėšas telkia specialus komitetas: pirm. J. Andrius, I. Medziukas, A. Raulinaitis, kun. dr. P. Celiešius, Br. Raila, J. Švaistas-Balčiūnas, R. Kulikauskienė, Alė Rūta, A. Skirius, J. Tininis ir dr. E. Tumienė. Telkiamos $25 garbės prenumeratos. Visais knygos reikalais prašoma kreiptis į A. Raulinaitį, 1501 Riverside Dr., Burbank, Calif. 91106, USA.

MUZ. ALFONSO MIKULSKIO 60 metų amžiaus sukaktį Klevelando lietuviai atžymės Čiurlionio ansamblio koncertu-pokyliu lapkričio 15 d. Šv. Jurgio parapijos salėje. Visą gyvenimą paskyręs lietuviškos dainos garsinimui, A. Mikulskis jau 30 metų vadovauja Čiurlionio ansambliui, kurių 20 prabėgo Klevelande. Taigi, iš tikrųjų bus atšvęstas trigubas sukaktuvininko jubiliejus.

ANTANO BRAZDŽIO, 30 metų amžiaus lietuvio skulptoriaus, iš nerūdijančio plieno sukurtą 14 pėdų augščio skulptūrą "Ritualas" spalio 7 d. atidengė Britanijos ministerė meno reikalams Jennie Lee. Lietuvio kūrinys puošia naujojo Woolgate House pastato fasadą Londono centre.

PROF. DR. MARIJA ALSEIKAITĖ-GIMBUTIENĖ kultūrinių penktadienių programą Santa Monica Women's Club patalpose, Kalifornijoje, pajvairino įdomia paskaita apie archeologės R. Rimantienės pravestus kasinėjimus Šventosios durpyne, kur radinių amžius yra matuojamas 4-5 tūkstančiais metų. Paskaita buvo iliustruota Lietuvoje darytomis radinių, archeologinės ekspedicijos ir gintaro dirbinių skaidrėmis.

Dail. A. Tamošaičio paveikslų paroda atidaryta spalio 27 d. Windsoro University Centre. Ji truks iki lapkričio 21 d.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

VILNIAUS FILHARMONIJOJE simfoninės muzikos koncertų naująjį sezoną pradėjo dirigentė M. Dvarionaitė. Dėmesio centre buvo su pianistu Rudolfu Kereriu atliktas J. Brahmso koncertas fortepijonui su orkestru d-moll.

KAUNO M. K. ČIURLIONIO muzėjuje atidaryta penkių kauniečių dailininkų darbų paroda. Amžiaus šešiasdešimtmetį atžymėjęs skulptorius-pedagogas Alfonsas Janulis išstatė eilę skulptūrinių kompozicijų, reljefinių portretų ir bareljefų. Skulptoriaus H. Rudzinsko kūrybai atstovauja figūrinė kompozicija, Butkų Juzės portretas ir kiti darbai. Tapytojas A. Kukujevas parodai pateikė portretinių drobių ir lietuviškų peizažų. Pramoninės dailės atstovė A. Vilbrantaitė lankytojus žavi audinių raštais ir kilimais, o grafikas V. Norkus — etikėtėmis "Stumbro" ir "Ragučio" įmonių gaminiams.

REUMATO KURORTOLOGINIO GYDYMO simpoziume Sočyje lietuviams atstovavo prof. J. Danys, prof. L. Laucevičius, H. Guobys ir A. Kepalaitė-Raudonikienė. Be Maskvos, Leningrado, Sočio ir baltiečių kurortologų, simpoziume dalyvavo svečiai iš Bulgarijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, R. Vokietijos, Vengrijos, Jugoslavijos, Prancūzijos, Italijos ir Švedijos. Lietuvos reumatologų pasiekimus apibendrino prof. J. Danys, skaitęs savo ir prof. J. Kupčinsko paruoštą pranešimą. Lietuvoje dabar yra du stambūs reumatologijos centrai — Vilniaus eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo institute ir Kauno medicinos institute. 1967 m. įsteigtai Lietuvos Reumatologų Draugijai vadovauja prof. J. Kupčinskas.

VILNIAUS OPEROS TEATRE Pilypo vaidmenį G. Verdi "Don Carlos" spektakliuose atliko kanadietis bosas Džosefas Rulo (Joseph Rouleau?), Britanijos karališkojo Covent-Garden operos teatro Londone solistas. Prieš trejus metus Vilniuje jis dainavo Pilypą ir Mefistofelį Ch. Gounod operoje "Faustas".

TARPTAUTINIAME MĖGĖJIŠKŲ FILMŲ festivalyje Liuksemburge diplomu buvo atžymėtas Kauno radijo gamyklos studijos sukurtas filmas "Žemė".

KLAIPĖDOS DRAMOS TEATRAS, naująjį sezoną pradėjęs latvių dramaturgo H. Gulbio pjese "Čiučia, liūlia, mažutėli", pateikė pirmą premjerą — jugoslavų dramaturgo Miroslavo Mitrovičiaus dviejų dalių vodevilį "Apiplėšimas vidurnaktį". Spektaklį režisavo B. Gražys, scenovaizdžius sukūrė dail. H. Ciparis, muziką — kompoz. B. Gorbulskis, pagrindinius vaidmenis — aktoriai R. Grincevičius, A. Kubilius, N. Narijauskaitė, N. Sabulytė ir B. Barauskas. Šiuo metu teatras repetuoja kauniečio dramaturgo R. Samulevičiaus pjesę "Aidas" ir lenkų rašytojo J. S. Stavinskio apysakos "Piko valanda" inscenizaciją.

KURŠIŲ NERIJOS MUZĖJUS atidarytas Nidoje, XIX š. dviaugščiame pastate. Daugiau kaip 200 eksponatų sudaro rašytiniai šaltiniai apie Kuršių Neriją, žvejybos, poledinės žūklės, varnų gaudymo, gintaro kasimo įrankiai, dailininkų darbai, gamtovaizdžio, marių dugno, miškų kirtimo ir kopų formavimosi schemos. Nemažai medžiagos skiriama kopų apželdinimo iniciatoriui D. Kuvertui ir vokiečių rašytojo T. Manno nameliui. Klaipėdos kraštotyros muzėjaus direktorės B. Elertienės teigimu, eksponatai buvo renkami ištisus 15 metų. Prie muzėjaus įrengimo patarimais prisidėjo geografijos mokslų dr. Vytautas Gudelis.

VILNIAUS PROFSĄJUNGŲ KULTŪROS RŪMUOSE prieš penkerius metus Petras Vailionis ir Liucija Palinauskaitė įsteigė mergaičių chorine studiją. Vilniečiai, prisimindami H. Perelšteino vadovaujamą berniukų chorą "Ąžuoliukas", mergaites vadina liepaitėmis. Jos šiandien savo repertuare turi tokius stambius kūrinius, kaip S. Moniuškos "Mišios", V. d'Endy kantatą chorui, vargonams ir solistui, eilę lietuvių liaudies dainų, lietuvių ir pasaulinės klasikos kompozicijų. Studijoje 7-8 metų amžiaus mergaitės mokomos groti fortepijonu, smuiku ar akordeonu. Mažiausiąsias su chorine abėcėle supažindina Danutė Bernotienė.

KRAŠTOTYRININKŲ DRAUGIJOS Kauno skyrius 1966 m. surinktą medžiagą apie Raudondvario bei jo apylinkių praeitį ir dabartį paskelbė monografijoje "Raudondvaris", kurią spaudai paruošė J. Baršauskas, K. Čerbulėnas, P. Juozapavičius, K. Bartkus ir Papečkys, iliustravo dail. P. Valatka. Draugijos Vilniaus skyriaus lietuvių kalbos sekciją sąsiuvinį nr. 8 paskyrė temai "Vietovardžiai — praeities liudytojai". Jame pateikiamas dažniau vartojamų vietovardžių kirčiavimas, pabrėžiama vietovardžių rinkimo svarba lietuvių kalbos, istorijos, archeologijos ir etnografijos mokslui.

SKOMANTŲ PILIAKALNĮ prie Švėkšnos papuošė liaudies meistro Vytauto Majoro medžio stuobryje iškaptuota didžiulė "Žemaičio" skulptūra, primenanti žemaičių kovas su kryžiuočiais. V. Majoras yra žymus šaknų skulptorius, kaip ir mūsiškis A. Baltuonis Montrealyje. V. Kst.

"LITHUANIA 700 YEARS"

Lietuva 700 metų sūkuriuose

PR. PAULIUKONIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Sovietiniai istorikai vengia stambesne antrašte žymėti, kad XIX a. Lietuva buvo Rusijos pavergta, nes Lietuvos prijungimą prie Rusijos laiko lietuvių tautai "palaima", kuri išgelbėjusi ją nuo sulenkėjimo. Bet ar reikia to vengti laisvame pasaulyje gyvenantiems istorikams, tai didelė abejonė.

1905 m. revoliucijos metu iki spalio 17 d. (pagal naująjį kalendorių spalio 30 d.) Rusijos caro valdžios cenzūra griežtai draudė laikraščiams rašyti apie revoliucijos įvykius, tad nevisai tikslu tvirtinti, kad "Vilniaus Žinių" leidėjas inž. P. Vileišis, būdamas nepalankus revoliucijos idėjoms, vengęs nušviesti revoliucijos įvykius Lietuvoje, o tenkinęsis tik oficialiomis valdžios žiniomis apie revoliuciją (137). Didžiajame Vilniaus seime žemės klausimas rūpėjo ne tik socialistams ir radikalams, kaip rašo J. Jakštas (138), bet visai lietuvių tautai. Jis neturėjo didesnių pasekmių ne dėlto, kad seimas jam mažai skyrė reikšmės, bet kad Lietuva negavo autonomijos ir neturėjo galios žemės klausimą spręsti. Lietuvių spaudoje jis buvo labai aktualus (Plg. "Tėvynės Sargas", 1968 m. nr. 1, 73-92). Didysis Vilniaus seimas vyko viena sesija gruodžio 4-5 d., o ne dviem — lapkričio 21-22 d. ir gruodžio 4-5 d. Čia yra įvykusi korektūros klaida dėl senojo ir naujojo kalendoriaus datų: pagal senąjį kalendorių lapkričio 21-22 d., o pagal naująjį kalendorių — gruodžio 4-5 d.

Yra pasenusi lietuvių liberalų ir ateistų sudaryta nuomonė, kad ateizmas ir liberalizmas glaudžiai siejasi su žmogaus pažanga. Tuo remdamiesi jie su pasididžiavimu ir vadinosi "pirmeiviais". Tačiau gyvenimas rodo, kad liberalai ir ateistai dažnai yra daugiau atsilikę už tikinčiuosius. Tad gal geriau būtų derėję pažymėti, kad Vakarų liberalai, o ne pažangieji (progressivism) buvo giliai įleidę šaknis į Rusijos universitetus (142).

Lietuvos valstybės atsikūrimas

Knygos redaktoriaus prakalboje pažymėta, kad jis (A. Gerutis) parašęs apie laikotarpį nuo I pasaulinio karo pradžios iki 1940 m., tačiau iš tikrųjų jis siekia pirmąją ir antrąją bolševikų ir vokiečių okupacijas, todėl neišvengė pasikartojimų su A. Budreckiu, kuris rašė apie lietuvių rezistenciją, glaudžiai besirišančia su okupacijomis.

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, laisvojo gyvenimo ir okupacijų — iš viso 40 metų laikotarpiui skirta daugiau, negu trečdalis knygos (145-312). Neskaitant A. Merkelio subjektyviai aprašyto šio laikotarpio A. Smetonos monografijoje, A. Geručio redaguotas leidinys yra pirmas bandymas plačiau nušviesti minėtą lietuvių tautos laikotarpį. Perskaičius susidaro įspūdis, kad tai nėra pagrindinai išmąstytas, sistemingai paruoštas darbas: vienur daugiau griebta, kitur mažiau, o kaikas visai išleista. Pvz. labai silpnai nušviesta pirmoji vokiečių okupacija Lietuvoje, pabėgėlių gyvenimas Rusijoje, užsienyje gyvenančių lietuvių, ypač Amerikos, pastangos iškovoti Lietuvai nepriklausomybę ir jų aukos beveik visai nepaminėtos; neišryškintos ir Lietuvos nepriklausomybės kovos, o karas su bermontininkais visai nepaminėtas. Vietomis kartojamos mintys (apie karalių Urachą ir laikinę Lietuvos vyriausybę 158-160 ir 186-189). Neproporcingai daug paskirta santykiams su lenkais (165-186) ir Klaipėdos klausimui (203-216, 234-249), bet nepabrėžta, kad Lietuva pirmoji drįso iškelti bylą prieš nacių agresiją Klaipėdos krašte. Labai bendrais posakiais apibūdintas nepriklausomos Lietuvos švietimo tinklo išplėtimas ir ekonominis pakilimas bei pažanga kitose gyvenimo srityse, bet nesigailėta vietos ilgoms citatoms, be kurių galima buvo lengvai apsieiti.

Su daugeliu autoriaus tvirtinimu iš viso negalima sutikti. A. Gerutis tvirtina, kad didelis Lietuvos Tarybos narių skaičius, išskyrus kairįjį sparną, nesipriešino (not unfavorable) monarchijai (158). Kan. A. Steponaitis savo atsiminimuose, be keturių kairiųjų, mini dar septynis Tarybos narius, kurie buvo tos nuomonės, kad valstybės formą gali nustatyti tik konstituanta, tad reikalavo tą klausimą atidėti (174).

Netiesa, kad per steigiamojo seimo rinkimus kunigų pavartota įtaka daugiau laimėti balsų krikščionių demokratų blokui opozicijoje sukėlė reakciją (194). Iš tikrųjų, kairiųjų tarpe ta reakcija prieš dvasiškiją ir apskritai prieš katalikus veikė jau nuo "Varpo" laikų, o ypač buvo paaštrėjusi po 1905 m. revoliucijos. Kai tik pasitaikydavo proga, pasireikšdavo. O steigiamojo seimo rinkimų metu buvo panaudotos visos leistinos ir neleistinos priemonės kuo daugiau katalikus suniekinti. Todėl geriau iš viso tokių klausimų neliesti, jei iš viso niekur knygoje plačiau nekalbama apie lietuvių politinių partijų kilmę bei jų santykius, nors reikėjo tai padaryti.

Žemės reformai yra nusipelnę kun. Mykolas Krupavičius ir Albinas Rimka. Kuo mažiausia prie to klausimo yra prisidėjęs Jonas Aleksa (215). Tiesa, jam esant žemės ūkio ministeriu priimtas pagrindinis žemės reformos įstatymas, bet žemės reformos komisija turėjo daug vargo su juo. Jis kietai laikėsi 200 ha normos, o įstatymas priimtas su 80 ha didžiausia norma. Už tai jis ir delsė žemės reformos įstatymo vykdymą. Per ketverius metus (tame laikotarpyje J. Aleksa buvo trejus metus ministeriu), išdalinta žemės 64,671 ha, o per nepilnus trejus kun. M. Krupavičiaus ministeriavimo laikus išdalinti 353.627 ha, t.y. per trumpesnį laiką šešis kartus daugiau. Kadangi priimant žemės reformos įstatyma, nesilaikyta J. Aleksos siūlytos didžiausios normos 200 ha, tai vėliau jis savo knygoje "Lietuvių tautos likimo klausimu" J t. piktai kritikavo priimtą ir įvykdytą žemės reformą.

Lietuvos žemės reforma nebuvo perdaug radikali ar epochinė, kaip dažnai mėgstam ją linksniuoti. Estijoje, Latvijoje ir Balkanuose žemės reforma buvo radikalesnė. Lietuvos žemės reforma buvo nuosaiki ir humaniška. Jos didžiausias "kaltininkas" buvo kun. M. Krupavičius. Knygoje jam pagailėta tinkamos vietos.

Net ir nusistovėjusiose demokratinėse valstybėse vienos partijos laimėjimas rinkimuose kitos sąskaiton yra visai natūralus reiškinys, juo labiau jaunoje Lietuvos valstybėje, kur ideologiniai ginčai buvo įtempti iki augščiausio laipsnio. Tad po šešerių metų valdymo krikščionių demokratų pralaimėjimas buvo visai suprantamas ir jį sieti su Lenkijos konkordatu (216) visai netikslu. Aiškinti, kad valstiečių liaudininkų koalicija su krikščionimis demokratais buvo neįmanoma dėl ideologinių skirtumų (217), taip pat nesiderina su praeities įvykiais. Juk savo laiku krikščionys demokratai, turėdami absoliutinę daugumą, buvo sudarę koaliciją su valstiečiais liaudininkais ir tos koalicinės vyriausybės veikla yra vienas iš šviesiausių nepriklausomos Lietuvos valstybės laikotarpių.

Tvirtinti, kad katalikų dvasininkai istorijos eigoje buvo didžiausias lietuviu tautos lenkinimo veiksnys (217), reiškia nesusivokti Lietuvos istorijos perspektyvoje ir neskirti esminių įvykių nuo neesminių. Kadangi šiuo klausimu yra plačiau pasisakyta kitoje vietoje, tad čia nėra reikalo ilgiau sustoti (Plg. "Katalikų Bažnyčia ir lietuvybė", Draugas, 1967 m. rugsėjo 14 d. - lapkričio 23 d.).

(Bus daugiau)

MANN MARTEL

REALTOR

2320 Bloor St. W. Tel. RO 2-8255

BLOOR—JANE, $12.000 įmokėti, 7 kambarių atskiras mūrinis namas su privačiu įvažiavimu ir garažu; vandeniu-alyva šildomas. Visai arti Bloor ir požeminio. Puiki vieta.

SWANSEA, $37.000 prašoma kaina, 6 kambarių atskiras, mūrinis namas, 2 virtuvės, 2 prausyklos, išbaigtas rūsys; garažas. Lieka viena skola.

EVELYN CR., $10.000 įmokėti, 8 kambariai per du augštus, atskiras, mūrinis namas, šildomas garažas ir privatus įvažiavimas, 2 modernios virtuvės, dideli kambariai, centrinis įėjimas. Tuojau galima užimti.

SOUTH KINGSWAY, 6 butų namas su 4 garažais ir vieta dar 3 automobiliams pastatyti. Privatus įvažiavimas, 4 butai po 2 miegamuosius. Viena skola. Įmokėjimas $25.000. Arti krautuvių ir požeminio traukinio. Geros nuomos.

ANNETTE—JANE, $4.900 įmokėti, atskiras mūrinis 6 didelių kambarių namas, tik 2-jų metų senumo. Garažas, privatus įvažiavimas. Pilnai įrengtas rūsys.

COLBECK, 5 kambarių vienaaugštis (bungalow) su garažu ir bendru įvažiavimu. Vienas blokas nuo Bloor g-vės į šiaurę. Tuojau galima užimti. Palikimas.

NEW TORONTO, modernus dvibutis. Namas su balkonais, 6 kambarių butai po 3 miegamuosius ir dar 2 kambariai rūsyje. Vandeniu—alyva šildomas. Privatus įvažiavimas. Vieno buto nuoma $200.

ISLINGTON, 6 kambarių — 3 miegamųjų vienaaugštis (bungalow) su garažu ir privačiu įvažiavimu. Arti autobuso ir krautuvių. Dideli saulėti kambariai, kilimai, gražus kiemas. Pilnai išbaigtas rūsys su židiniu ir prausykla.

Skubiai reikalingi namai pardavimui

B. SAKALAS

Darbo telef. RO. 2-8255 Namų telef. 766-8479

P.S. Jeigu kartais nerastumėte šiame skelbime sau tinkamo namo ar biznio, tuojau skambinkite mums pasiteiraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybių.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

KASOS VALANDOS:

Pirm. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7
Antr. 10 - 1.30
Treč. uždaryta
Ketv. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7
Penkt. 10 - 1.30 ir 4.30 - 8
Šešt. 9 - 12
Sekm. 9.30 - 1

MOKA:

už term. indėlius 3 metams	8%
už term. indėlius 2 metams	7½%
už term. indėlius 1 metams	6¾%
už depozitus-čekių s-tas	5½%
už šėrus numatoma	6%

IMA:

už asmenines paskolas	9%
už nekiln. turto paskolas	8½%

Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki $2000 ir asmeninių paskolų — iki $5000. Pilna čekių sistema padeda atlikti finansines operacijas. Parduodame American Express kelionių čekius ir pinigines perlaidas.

MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS LIETUVIAMS.

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

REALTOR

1072 Bloor Str. W. Tel. 534-9286

MIMICO — PRIMROSE AVE., mūrinis, atskiras dviejų butų po vieną miegamąjį, vandeniu-alyva šildomas, du ekstra kambariai rūsyje, trys prausyklos. Dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu. Įmokėti $10-12.000; prašo $36.500.

BLOOR — RUNNYMEDE, gražus namas, 7 dideli kambariai per du augštus, moderni virtuvė, alyva-vandeniu šildomas. Didelis ir gražus kiemas, garažas ir platus šoninis įvažiavimas. Arti mokyklos ir susisiekimo. Įmokėti apie $15.000; atvira skola iš 8½%.

RONCESVALLES — QUEEN ST., gero mūro, 9 kambariai, trys modernios virtuvės, dvi prausyklos, vandeniu-alyva šildomas, didelis kiemas. Arti susisiekimo ir krautuvių. Gera nuoma. Įmokėti $10-12.000; viena atvira skola išmokėjimui.

HIGH PARK — BLOOR, naujos statybos, gražių plytų, 8 kambariai per du augštus, 2 modernios virtuvės, įrengtas rūsys, 2 prausyklos. Garažas ir šoninis įvažiavimas. Įmokėti $16.000.

ETOBICOKE, 6 butų po 2 miegamus, 5 metų senumo, virš $10.000 metinių pajamų. Žema kaina, skubus pardavimas.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

AL. GARBENS

REALESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys.

1611 Bloor St. W. Toronto, Ont.

Telefonai: LE. 6-2738, LE. 6-2664

Vakarais — HU. 9-1543

BABY POINT — JANE, $35.900 — prašoma kaina; gražus vienaaugštis 7 kambariai, geram rajone, vandeniu apšildomas, 2 prausyklos, prijungtas garažas, didelis sklypa su vaismedžiais; 7½% mortgičius.

INDIAN RD. $36.900, dvibutis (duplex), 12 kambarių per 2 augštu, labai geras pirkinys šiame rajone; I-me augšte 3 miegamieji, II — du butai po 3 kambarius; nauja vandens apšildymo sistema; reikalingas geras įmokėjimas.

MIMICO, $10.000 įmokėti, gražus vienaaugštis, 5 kambariai, pilnai užbaigtas rūsys, vandeniu apšildomas; privatus įvažiavimas, garažas; 8% mortgičius.

CONSTANCE GATVĖ, $20.000 įmokėti, atskiras, gražus dvibutis (duplex) 8 kambariai per 2 augštu, labai geram stovyje, vandeniu apšildomas, platus įvažiavimas, 2 garažai; viena atvira skola; pirmą sykį parduodamas.

Dėl tolimesnių informacijų skambinkite A. GARBENIUI

Extra Realty Ltd.

1043 BLOOR ST. WEST, TORONTO. TEL. LE 1-1161

BLOOR — ROYAL YORK, $8,000 įmokėti, mūro, atskiras, 5 kambarių vienaaugštis (bungalow), užbaigtas rūsys. Prašo $28,000.

KIPLING — RATHBURN, $10,000 įmokėti, mūro, atskiras, vienaaugštis (bungalow), mod. virtuvė, užbaigtas rūsys, garažas, privatus įvažiavimas. Prašo $32.900.

EGLINTON — KEELE, $12,000 įmokėti, mūro, atskiras, 3 butų apt., 2 butai po 5 kambarius ir vienas 3 kambarių. Prašo $48,000.

BLOOR — BATHURST, $10,000 įmokėti, mūro, atskiras, 12 kambarių, 4 virtuvės, pirmame augšte 4 kambariai, garažas; metinės pajamos — $5,500. Liks viena atvira skola 10 metų. Prašo $35,000.

PRIE 27 IR 26 KELIO, 60 akrų dirbamos žemės su trobesiais; prašo $18,000.

Geri pirkiniai. Skubiai teiraukitės.

J. KUDABA

Toronto Real Estate Boards narys.

LE 1-1161, namų 783-2105

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Asta Giedraitytė puikiai žaidė stalo tenisą komandinėse Sov. Sąjungos pirmenybėse — nugalėjo daug pajėgių žaidėjų, bet pralaimėjo meisterei Rudnovai 20:22 23:25. A. Giedraitytė yra Europos mergaičių meisterė.

Aviomodelistas Petras Motiekaitis pagerino savo pasaulinį rekordą. Jo sraigtosparnis modelis su gumos varikliu išvystė 93,898 km. į valandą greitį. Senasis rekordas viršytas trimis kilometrais.

Kauno Politechnikos krepšininkės dalyvavo tarptautiniame krepšinio turnyre, kuris įvyko Krokuvoje, ir laimėjo II vietą.

Modestas Paulauskas savo komandai, dalyvavusiai Europos krepšinio pirmenybėse, iškovojo daugiausia taškų — 119. Sekantis buvo S. Belov su 93 taškais. M.P. taip pat geriausiai mėtė baudas: iš 54 jis įmetė 46; II vietoje buvo S. Belov 38 — 33.

SPORTAS VISUR

Pasaulinės futbolo pirmenybės įvyks Meksikoje. Baigiamos atrankinės pirmenybės ir aiškėja dalyviai. Anglija dalyvaus, kaip praeitų pirmenybių nugalėtoja, o Meksika — kaip pirmenybių rengėja. Jau yra paaiškėję dar 7 dalyviai: V. Vokietija, nugalėjusi Škotiją 3:2; Švedija, įveikusi Prancūziją 2:0; Belgija, nors ir pralaimėjusi paskutinėse rungtynėse Jugoslavijai 0:4; Urugvajus, Brazilija, Peru ir El Salvador. Aiškėja ir kitų grupių nugalėtojai. Sov. Sąjungai, kuri nugalėjo S. Airiją 2:0, tereikia lygiųjų su Turkija. Vengrija, kuri nugalėjo Daniją 3:0, priartėjo prie nugalėtojo viršūnės. Jei laimės likusius susitikimus, teks peržaisti su Čekoslovakija, kuri savo grupės žaidimus jau užbaigė. R. Vokietija įveikė Valiją 3:1 ir grasina grupės favoritui Italijai. Bulgarija, sužaidusi lygiomis su Olandija 1:1, iškopė į I vietą. Graikija įveikė Šveicariją 4:1 ir šios grupės laimėtoją nulems susitikimas su Rumunija.

VYČIO ŽINIOS

Krepšininkai pirmosiose B-C lygos pirmenybėse pralaimėo Aušrai 67:84. Vytiečiai kiek geriau žaidė antrame puslaikyje, tačiau atsigriebti neįstengė. Žaidė: Kazakevičius 15, Ignatavičius 15, Sepulis 6, Duliūnas 11, Bumelis, Nacevičius, Juzėnas 16, Akelaitis 4. A.S.

V. Plačiakiui, Vyčio rėmėjui, netikėtai mirus, poniai ir sūnui, buvusiam Vyčio krepšininkui Leonardui Plačiakiui, Vytis reiškia gilią užuojautą.

AUŠROS ŽINIOS

Klubo valdyba yra nutarusi 1970 m. paminėti 15 m. klubo sukaktį. Numatoma paruošti leidinį. Tam sudaryta komisija.

Priešadventinis klubo parengimas — lapkričio 29 d.

Atgaivinta šachmatų sekcija. Vadovaus P. Ramanauskas. Suinteresuoti prašomi kreiptis pas P. Ramanauską arba pas T. Augustiną.

Irena Žemaitienė sutiko globoti Aušros mergaičių krepšinio komandas.

YMCA atvirose Ontario prov. stalo teniso pirmenybėse berniukų klasėje Paulius Klevinas laimėjo I v.

Stalo teniso Toronte lygos rungtynės prasidės lapkričio 6 d. Žais 4 Aušros komandos.

Krepšinio treniruotės vyrams ir berniukams —, pirmadienį ir ketvirtadienį, mergaitėms — antradienį; orinio — ketvirtadienį Mimico H. S. salėje, stalo teniso — Prisikėlimo salėje antradienį ir trečiadienį.

Už mirusius mūsų rėmėjus a.a. Romanovą ir a.a. Plačiakį Mišios bus lapkričio 21 d., 8 v.r. Klubas reiškia gilią užuojautą mirusiųjų žmonoms, vaikams ir artimiesiems.

Krepšinio rungtynes spalio 26 d. tarp Aušros ir Vyčio laimėjo Aušra 84:67 rezultatu. Žaidimas buvo gana augšto lygio ir įdomus žiūrovams. Aušros komandoje žaidė: Rautinš 31, Kaknevičius 20, Faryniarz, Misevičius 8, Norkus 15.

Vyresniųjų mergaičių krepšinio komanda lapkričio 4 d., 8.45 v.v., žais pirmas šio sezono rungtynes George Harvey H. S. salėj, 1700 Keele.

Nuoširdi padėka B. Saulėnui už $10 auką sporto klubui.

Aušros klubas pardavinės kalėdines eglutes. Pirkdami per klubą, paremsite sportuojantį jaunimą.

2 įdomūs spalvoti filmai

"PUSS IN BOOTS"

nuotykiai pagal Maksimą Gorkį.

Priedo: **"Spring Voices"**

Spalio 30 iki lapkr. 4

Kasdien nuo 7.30 v. v.

Šeštad. sekmad. nuo 5 v.p.p.

be pertraukos

PIRMĄ KARTĄ

BRIGHTON

KINO TEATRE

127 Roncesvalles Ave.

tel. 532-2710

Reguliari įėjimo kaina

Lenkiški filmai lapkr. 6—11

Ukrainietiški filmai lapkr. 13 —18

Sekite laikraščius ir radijo pranešimus

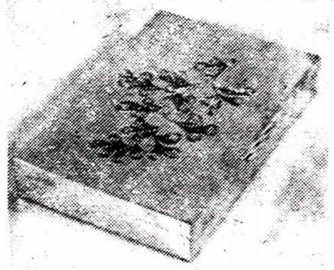

Puoškite savo namus lietuviško meno išdirbiniais!

* ☆ *

Sidabrinė 10x16 cm. dėžutė su įgraviruota lietuviška rūtų šakele.

Galima parsisiųsdinti sumokėjus iš anksto 38 dol. Rašyti: Eva GEROLA, Santa Colomba - Siena 53100, Italia • Taip pat galima užsisakyti ir pas *Edę Jankutę*, 22 Hewitt Ave., Toronto 3, Ont.

MARGIO VAISTINĖ

408 RONCESVALLES AVE

TEL. LE. 5-1944

PRANEŠA,

kad vaistinė bus uždaryta nuo lapkr. 1 iki 7 dienos

Vaistus pagal receptus galėsite gauti

paskambinę telefonu 535-1582,

484 Roncesvalles Ave.

RYAN & ODETTE

LAIDOTUVIŲ NAMAI

Telefonas LE 2-5965

1498 DUNDAS ST. WEST, TORONTO, ONTARIO

• MODERNIAI ĮRENGTI • VĖSINIMO SISTEMA •

• RŪPESTINGAS PATARNAVIMAS • PATOGI VIETA •

Lawrence G. Odette

Morley D. Hogle

Directors

CLEAR-VISION T.V.-Hi-Fi

TAISOM IR PARDUODAM T.V. ir HiFi

STATOM IR TAISOM T.V. ANTENAS

532 - 7733

1613 Dundas St. W. Sav. R. Stasiulis

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. . Tel. 533-4414

Ateitininkų žinios

Lapkričio šventės — "Halloween party" — susirinkimai įvyks šį savaitgalį L.V. Namuose: 7-8 sk. mergaitėm — penktadienį, spalio 31 d., 7 v.; 1-6 sk. mergaitėm ir 1-6 sk. berniukam — šeštadienį, lapkričio 1 d., 3 v., L.V. Namuose. Visos mergaitės ir berniukai prašomi atsinešti "Halloween" aprangą arba kaukes. Už originaliausią aprangą bus skiriama premija. Atvykite visi ir atsiveskite draugus ar drauges. 7-8 sk. berniukai renkasi šeštadienį, 3 v., L.V. Namų kieme, iš kur vyks į gretimą parką žaisti futbolo.

Loterijos bilietų knygutes išpardavusieji prašomi šeštadienį jas atnešti. Reikia paskubėti išparduoti. Nario mokesčio taip pat nepamiršti

Sekmadienį, lapkričio 2, jokių ateitininkų susirinkimų nebus.

Naujas dalykas! Kiekvieną sekmadienį, po 10 val. Mišių visiems ateitininkams — jaunučiams, vyr. moksleiviams ir studentams ateitininkų kambaryje bus pardavinėjami šalti gėrimai ir kava. Yra vietos atsisėsti ir pasikalbėti. Gėrimai bus pardavinėjami tik iki 11.30 v. Visi kviečiami užeiti ir susitikti su draugais. Rūpinasi — vyr. moksleiviai.

Žygis "Ateičiai" stovyklos metu Wasagoj buvo gana sėkmingas. "Ateičiai" pasiųsta $403. Pasižadėjusių buvo daugiau, bet nevisi pajėgė surinkti aukas iš savo rėmėjų. Visų pavardės bus paskelbtos "Ateityje". Daugiausia surinko Ramunė Stravinskaitė — $35.44. Jos mama — p. Stravinskienė, dirbusi virtuvėje stovyklos metu, irgi žygiavo ir surinko $17.42. Virš $20 surinko: R. Čepaitytė — $27.60, C. Alksnytė — $20.-45, R. Kaminskaitė — $21.17, D. Ramanauskaitė — $21.40. Kitos pavardės bus paskelbtos "Ateityje".

Studentų ateitininkų sąjungos metinis suvažiavimas įvyks šį savaitgalį "Dainavoje". Suvažiuoja studentų atstovai iš JAV ir Kanados. Iš Toronto vyksta 20 studentų.

Skautų veikla

● Šį šeštadienį, lapkričio 1 d., 3 v.p.p., skautų būkle šaukiama II vilkiukų dr-vės sueiga. Į draugovę priimami nauji nariai nuo 7 m. amžiaus. Suinteresuotieji savo berniukus atveda į šią sueigą. Draugininkas s.v. v.sl. M. Rusinas, draugovės globėjas ps. B. Poška.

● Mindaugo dr-vės sueiga — lapkričio 3 d., 7 v.v., skautų būkle. Visi dalyvauja uniformuoti ir atsineša namie atliktus darbus.

● I. Baltakienė sutiko įeiti į Mindaugo dr-vės tėvų komitetą. Ačiū.

● Lapkričio 9, sekmadienį, 2 v. p.p., skautų būkle šaukiamas Romuvos valdybos posėdis.

● "Šatrijos" tunto sueiga lapkričio 9 d. Prisikėlimo parodų salėje.

● "Šatrijos" tuntininkės pavaduotoja yra vyr. sk. v. sl. G. Stripinienė. Norintieji dienos metu pasiekti tuntininkę skambina pavaduotojai tel. 651-7248.

● Jūrų skaučių "Jūratės" laivas pradėjo veiklą pirmąja sueiga. Vadovauja v. vl. L. Teišerskytė, tel. EM 4-1897. "Baltijos" laivo vadovės pareigas eina vair. V. Yčaitė, tel. RO 7-5736. Laivui priklauso 15-16 m. amžiaus skautės. "Nidos" laivui (12-15 m.) vadovauja D. Kazlauskaitė; tel. RO 2-4860. Visais jūrų skaučių reikalais rūpinasi v. vl. D. Balsytė; tel. 767-6619.

● Lapkričio 8 d. tėvų komitetas ruošia bazarą skautų veiklai paremti. Šį sekmadienį vėl priimami fantai skautų būkle ir Šv. Jono Kr. parapijos salėje. Kviečiami visi prisidėti. Č. S.

Kun. dr. B. Kokinš, latvis, paskirtas Oaklands gimnazijos kapelionu. Kurį laiką dėstė filosofiją Šv. Augustino kunigų seminarijoj Toronte, penkerius metus klebonavo Bramalea parapijoj, kur pastatydino bažnyčią, salę ir kleboniją. Moka lietuviškai. Gyvendamas Belgijoj nekartą patarnavo ir lietuviams.

PADĖKA

Nuoširdžiausią padėką reiškiame mūsų brangiems draugams, surengusiems mums įkurtuvių staigmeną naujai įsigytame name: E. Undraitienei, Jadvygai ir jos sūnui Andreikoms, A. ir J. Gelažiams, L. ir A. Svirpliams, J. Svirpliui, J. ir V. Linkaičiams, A. ir K. Rašymams, A. Birgelienei, S. ir E. Baltrušaičiams, K. Miliūnui, B. Mikšiui, S. Tolšinskui, V. ir A. Grybams, O. Adomavičienei, E. Diksonienei, S. Valatkienei, J. ir K. Janulaičiams, Z. ir J. Didžbaliams, M. ir A. Bernotams, J. ir J. Krikščiūnams, V. Tamašauskui, sūnui Alg. Žymantui, panelei Colhoun. Ypatingą padėką reiškiame p.p. Vaitkams ir p.p. Juodikaičiams, nešusiems visus rūpesčius, susijusius su neužmirštamos staigmenos ruoša. Jūsų visų draugiškumą ir meilę giliai įvertiname. Jums dėkingi —

M. ir P. Žymantai

DĖKOJAME

Kun. klebonui P. Ažubaliui už tėvišką globą, kun. J. Staškevičiui už sutuoktuvių apeigų atlikimą, gilias mintis ir Mišias, muzikui St. Gailevičiui už sutuoktuvių praturtinimą vargonų garsais, sol. V. Verikaičiui už žavėjimą mūsų ir visų svečių giesmių garsais, N. ir P. Preibiams ir p. Beresnevičiui už visokeriopą pagalbą vedybų paruošime bei jų tvarkyme, visiems svečiams ir viešnioms už dalyvavimą mūsų šeimos šventėje, už duosnius vokučius ir skanius pyragus. Ačiū —

Eilinai

R. CHOLKAN & CO. LIMITED

CHOLKAN

REALTOR

527 BLOOR ST. W.

532-4404

BLOOR ST. WEST, apie $6,000 įmokėti, puikus Kalifornijos stiliaus vienaaugštis, didžiulis salionas su atviru židiniu, graži moderni virtuvė, radiatorių-grindų šildymas; platus sklypas su medžiais bei įvairiais krūmais; garažas su privačiu įvažiavimu, kur galima pastatyti apie 10 automobilių; prašoma kaina tik $30,900.

RUNNYMEDE - BLOOR rajone, gal $12.000 įmokėti, 7 kambarių kvadratinio plano atskiras namas, vandeniu-alyva šildomas, garažas su maždaug 10 pėdų privačiu įvažiavimu, kelios minutės pėsčiam iki požeminio traukinio stoties bei apsipirkimo; labai rami gatvelė.

BERESFORD - BLOOR, apie $8,000 įmokėti, 7 kambarių atskiras namas, garažas su šoniniu įvažiavimu, viena atvira skola, visai netoli Bloor gatvės.

ROYAL YORK - BLOOR, apie $10,000 įmokėti, gražus 7 kambarių vienaaugštis, dvi prausyklos, gražus didžiulis kiemas; garažas su privačiu įvažiavimu; viena skola; prašoma kaina $35,900.

HIGH PARK - RONCESVALLES, apie $12,000 įmokėti, dvibutis, vandens-alyvos šildymas, garažai su privačiu įvažiavimu, viena atvira skola.

HIGH PARK - BLOOR, tributis, 3-jų ir 2-jų miegamųjų, atskiras, maždaug 10 metų senumo, vandeniu šildomas; 3 garažai

ROYAL YORK - RICHVIEW, apie $15,000 įmokėti, vos 3-jų metų senumo, 8 kambarių vienaaugštis "Back Split"; dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu, gražiai užbaigtas rūsys; arti susisiekimo bei apsipirkimo; labai skubus pardavimas.

BRULE CRES., gražus 7 kambarių atskiras namas, ultra moderni virtuvė, 3 prausyklos, puikiai užbaigtas pramogų kambarys rūsyje; garažas su privačiu įvažiavimu; netoli Jane - Bloor.

5 BUTAI, $8,000 įmokėti; $6,000 metinių pajamų, visą laiką išnuomota; prašoma kaina tik $39,900; nebloga investacija.

PR. KERBERIS NAMŲ TEL. LE 5-1584

2232 BLOOR ST. W. DARBO TEL. 767-5454

LAKE SIMCOE — GEORGIAN BAY

apylinkėje žemės ūkio, vasarnamių, motelių, sklypų, benzino stočių, apartamentų, namų bei kitais įvairiais nejudomo turto pirkimo ir pardavimo reikalais prašoma skambinti

JUOZUI GRYBUI TEL. 364-6625

kuris jums mielai patarnaus. Turime virš 1500 nuosavybių parduoti įvairiose vietose bei įvairia kaina. Virš 200 pardavėjų.

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA	IMA
5½% už depozitus	8% už asm. paskolas
6% už šėrus (numatoma)	
7% už 1 m. term. dep.	8% už mortgičius
7¾% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000 Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

A. J. MORKIS

REAL ESTATE & MORTAGE BROKER

PELNINGAS PINIGŲ INVESTAVIMAS

BLOOR — DURIE, plytų, atskiras 7 kambarių per 2 augštus namas, šiltu vandeniu apšildomas, šoninis įvažiavimas, garažas, moderni virtuvė ir prausykla. Nuosavybė be skolų. Prašo $33.900.

RONCESVALLES — HIGH PARK, 9 dideli ir šviesūs kambariai, atskiras plytų namas, nauja šildymo krosnis, 2 virtuvės, 2 prausyklos, dvigubas garažas. Prašo $32.900.

COLLEGE — LANSDOWNE, $5.000 įmokėti, plytinis 6 kambarių ir poilsio kambarys, privatus įvažiavimas, garažas, nauja šildymo krosnis. prašo $20.900.

MARTIN GROVE — RICHIEW, vienaaugštis (bungalow), plytų, atskiras (back split), 8 kambarių, įrengtas poilsio kambarys, pristatytas garažas, 2 virtuvės. Prašo $36.900.

YONGE STREET NORTH, $4.000 įmokėti, atskiras, 8 kambarių per du augštus plytų namas, moderni krosnis, sklypas 104' x 165'. Prašo $15.000.

1082 BLOOR St. W., Toronto 4,

Tel. LE 4-8459

Turime krautuvių, namų vasarviečių, viešbučių, motelių įvairiose vietose ir įvairia kaina. Prašome tik kreiptis pas mus. Taip pat parūpiname geresnėm sąlygom paskolų — mortgičių.

VYT. MORKIS, A. BLIUDŽIUS ALV. (MIELDAŽUKĖ) VISTOSKI

LIQUIFLAME OILS LTD.

259 LAKE SHORE BLVD. EAST — TORONTO, ONT.

NEMOKAMAS METINIS KROSNIŲ IŠVALYMAS

24 val. veikianti greita krosnių taisymo tarnyba

DABAR PATS LAIKAS PAKEISTI KURO ALYVOS BENDROVĘ

Biudžeto ir patarnavimo planai. Išsimokėjimas 5-riems metams ir ilgiau

Tel. 362-5777.

PUIKIAUSIŲ MĖSOS GAMINIŲ IR SKANĖSTŲ PIRKITE MODERNIOSE EUROPIETIŠKO STILIAUS KRAUTUVĖSE

tip-top MEATS

delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park). Tel. 767-4982

Prieš Keele požeminio stotį.

Yorkdale Shopping Centre 787-1733

BALIO MASKELIŪNO DRAUDOS ĮSTAIGA

Tel. 251-4864 Namų tel. 277-0814

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUA NARYS

Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

A. ČIŽIKAS **ALFA RADIO & TV**

PARDUODAM IR TAISOM TV IR RADIJO APARATUS • STATOM IR TAISOM ANTENAS • DIDELIS PASIRINKIMAS LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ.

672 Lansdowne Ave., Tel. 531-6165 Dirbtuvė

NAUJAS SKYRIUS: 295 Roncesvalles Ave., Tel. 536-1373 Atidaryta: Kasdien 9—6 val. Ket. ir penkt. 9—9 val.

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS Į

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir S.S.S.R. PAPRASTU BEI ORO PAŠTU

BE MUITO DOVANOS:

Įvairios sudėties maisto siuntiniai, automobiliams motorai ir padangos, motociklai, dviračiai, skalbiamosios mašinos, siuvamosios mašinos, televizijos priimtuvai, pianinai, foto aparatai, radijo priimtuvai, transistoriniai radijo aparatai, laikrodžiai, kilimai, baldai, šaldytuvai ir automobilis.

Maisto siuntinių svoris neribotas.

Turime naujus iliustruotus katalogus, kuriuose yra smulkus aprašymas ir paaiškinimai. Pažymėtos kainos yra galutinės.

Taip pat persiunčiame pinigus, už kuriuos gavėjas gali nusipirkti įvairių prekių.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Jeigu turima neaiškumų, prašome klausti, telefonuoti bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam patarnavo ir pasiruošusi patarnauti ateityje.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.
Telefonas LE 1-3098
Savininkai A. ir S. KALUZA

LIETUVIAI STALIAI
maloniai kviečia

aplankyti jų dirbtuvę ir susipažinti su gaminių kokybe ir kainomis

2160 DUNDAS Street West • Tel. LE 2-2289

ARO CUSTOM WOOD PRODUCTS CO.

K. Striaupis Res. tel. LE 6-5363

A&B TAILORS

Sav. A. B. BERESNEVIČIUS

343 Roncesvalles Ave., Toronto 3
Tel. 531-1432

VYRIŠKŲ IR JAUNIMO MODERNIŲ DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ

UŽSAKYKITE TIK PER
DOMESTIC FUEL OIL CO. LTD.
NAMAMS ŠILDYTI ALYVĄ

C. (Chuck) ROE Sales Manager — tel. įstg. 255-3900, namų 741-9065
Atst. St. Prakapas tel. 767-9088

Nemokamas krosnių išvalymas.
Greitas, sąžiningas patarnavimas dieną ir naktį.

Vienintelė lietuviška Toronte PARKDALE GULF SERVICE CENTRE benzino stotis 1181 Queen St. W. Tel. 535-9468
Benzinas, alyvos keitimas, tepimas, padangos, baterijos ir t.t. Automobilių vilkikas (towing). Autovežimių taisymas, elektrinis (Alen Scop) patikrinimas. Po darbo valandų skambinti tel. RO 6-8503.
Kiekvieno mėnesio pirmą savaitę (rugsėjo 1—7) atidaryta visą parą — 24 valandas.

Gulf

Firchuk Textiles Ltd. Siuntiniai į Europą

Pagrindinė įstaiga: 670 Queen St. W., Toronto 3, Ont. Tel. EM 4-5036.

Hamiltone skyrius:
293 Ottawa St. N., Hamilton, Ont. Tel. 549-2005

Čia gausite tekstilės gaminius pigiausiomis kainomis; didelis pasirinkimas skarelių, megztinių ir kitų dalykų, kuriuos gavę giminės ir draugai Europoje tikrai džiaugsis.

P. T. SERVICE CENTRE (Buvo — A. P. Garage)

5320 DUNDAS ST. W., ISLINGTON (priešais Canadian Tire)

Kviečiame visus klientus aplankyti mūsų naują garažą ir gazolino stotį. Gazolinas, tepalai, padangos, baterijos ir visi automobilių remontai. Darbas atliekamas kuo sąžiningiausiai. Garantuotai naujos dalys, geras patarnavimas, nuosavas vilkikas ir t. t.

Savininkai: Antanas Paškevičius ir Juozas Tamošiūnas, oficialiai pripažinti mechanikai

Telefonas 239-6601. DARBO VALANDOS — nuo 7 v.r. iki 8 v.v.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos

DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY

Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

BALTIC MOVERS

VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 Dewson St., Toronto, Ont.

Užjūrio pašto siuntos
Terminai ir tarifai
į Lietuvą

	Paprastu paštu	Oro paštu
Laiškai	lapkričio 14	gruodžio 11
Siuntiniai	spalio 24	gruodžio 5
Laiškai	.12 ct. pirmoji uncija .07 ct. kiekviena sekanti uncija	.15 ct. kiekviena pusė uncijos
Sveikinimo kortelės neužklijuotuose vokuose	.06 ct. pirmosios 2 uncijos .03 ct. kiekvienos 2 sekančios unc.	.15 ct. kiekviena uncija

Salto mortale

Variete teatre publika ėmė triukšmingai ploti, kai akrobatai ore pradėjo salto mortale daryti. Tik vienas Mileris neplojo.

— Ar tau nepatinka? — paklausė greta sėdintysis.

— Ne. Kai aš kartą savo automobiliu į medį įvažiavau, dar geresnį salto mortale padariau (salto mortale — mirties kilpa), bet man niekas neplojo.

Apie pralaimėjimą

Poetas J. Aistis rašo: "Reikia atminti, kad kievienas pralaimėjimas žmonių akyse yra gėdingas: Dovydas būtinai turi nudobti Galijotą . . . Dėl to mums, lietuviams, būtinai reikėtų keisti pažiūrą į garbę ir gėdą: garbė būti gyvam, o negarbė būti mirusiam, nes būdamas gyvas dar gali tikėtis ką nors nudobti ir tapti didvyriu, o miręs jau tokių galimybių neturi . . ."

SKAITYTOJAI PASISAKO

JAUNIMO ORGANIZACIJOS

"TŽ" spalio 9 d. iškeltas lietuviško jaunimo veiklos klausimas svarbus. Daugeliui autoriaus pareikštų minčių galima pritarti, tačiau nevisoms. Autoriaus baiminimasis dėl vienos "uniforminės" jaunimo organizacijos atrodo be pagrindo, nes apie tokį projektą neteko girdėti. Organizacijų gausumas nėra blogas dalykas — "genys margas, pasaulis dar margesnis". Jame užtenka vietos ne tik ateitininkams ir skautams, bet ir įvairioms kitoms organizacijoms. Tačiau lietuviai turi ir visiems bendrų reikalų, pavyzdžiui kovą už tautos laisvę. Čia viso mūsų jaunimo suderintos pastangos galėtų padaryt daugiau, negu ateitininkų ir skautų jėgos. Todėl, atrodo, būtų naudinga įvairioms lietuvių organizacijoms bei pavieniams asmenims palaikyti ryšį ir visos tautos bendrus reikalus spręsti sutelktomis jėgomis, Tokiai veiklai derinti būtų reikalinga kas nors panašaus į jaunimo federaciją. Tokia federacija anaiptol nereikštų "uniforminės", iš viršaus primestos vienos organizacijos, bet būtų organizuota tribūna, iš kurios visas lietuviškasis jaunimas galėtų prabilti bendrais tautos klausimais. Tokia federacija tikrai apimtų daugiau lietuviško jaunimo — ne tik ateitininkus ir skautus. Ji nepanaikintų įvairumo, kuriuo pagrįstas pasaulio grožis, bet suburtų viso jaunimo jėgas bendrai tautos akcijai. Kartkartėmis susitikimas ir bendri veiksmai įvairių jaunimo organizacijų ugdytų jaunimo tarpe visuotinio lietuviško solidarumo jausmą, toleranciją kiek kitokio atspalvio organizacijų atžvilgiu. Taigi, turėtų ir kultūrinės reikšmės.

Vaiva Vėbraitė,
New Haven, Conn.

IR PO 50 METŲ

J. Jurevičius daro man priekaištą, kad aš parašęs nesąmonių savo straipsnelyje "Tai buvo prieš 50 metų" ("Draugas" 1969. VIII. 18). Jis š.m. rugpjūčio 29 d. "Dirvoje" dėl Baltaragio sušaudymo rašo, kad tai "Pertrumpas ir visai nevykęs aprašymas". Man nebuvo pagrindo užsimoti plačiau. Aš tik konstatavau faktą, kad komunistas Baltaragis, kilęs iš Meškalaukio kaimo, buvo sušaudytas. J. Jurevičius rašo: "Esu gimęs ir augęs tame pačiame kaime, kaip ir Kazimieras Baltaragis (Vaičeliūnas rašo J. Baltaragis)". Jei J. Jurevičius K. Baltaragį sutapdina su Jurgiu Baltaragiu, tai klaida. J. Baltaragis negyveno Meškalaukio kaime ir jo niekas nesušaudė. Toliau rašoma, kad tik krikščionys demokratai ėjo su savo tauta žemės reformos reikalu. Kairieji buvo pasisakę prieš žemės reformą, o tautininkai net norėjo, kad dvarininkams būtų palikta po 300 hektarų. Jis man pataria tuo reikalu pasiskaityti Lietuvių Enciklopedijoje. Neviskas yra enciklopedijoje surašyta. Tautininkų valdymo laikais nebuvo normalių seimų, nebuvo ir normalių sprendimų žemės reformos reikalu, bet jie žemės reformoje darė pakeitimų. Mano duomenys paimti iš "Darbininko" 1965. X. 8. "Draugas" 1968. VI. 8 rašė: "Caro Nikalojaus II laike, Marijampolėje, kavalerijos pulke tarnavo karin. Skomskis, kurs tarp Marijampolės ir Kalvarijos turėjo Karalenkos dvarelį. Nors jis su mūsų kaimiečiais ir uniformuotas kalbėdavo lietuviškai, bet, atsikūrus Lietuvai, jis dvarelį pardavė, litus iškeitė į lenkiškus zlotus ir gal galvojo išvykti į Lenkiją. Zlotai žlugo, o jis į Lenkiją neišvyko. Mūsų žemės reformos vykdytojas kun. M. Krupavičius jam žemės nedavė, o vėliau prez. Smetona jam žemės davė kur tai prie Žaliosios, Vilkaviškio apskr . . ." Tas rodo, kad ir be enciklopedijų galima gauti papildomų duomenų apie žemės reformos vykdymą.

J. Jurevičius sako: "Trečia netiesa, kai J. Vaičeliūnas rašo, kad Lietuvoje laisvės laikais komunistų partijoje tebuvo apie 2.000 narių, kurių tik 25% lietuvių". Jis ir vėl man pataria žiūrėti į enciklopediją. Aš tuos duomenis gavau iš Lietuvos kariuomenės štabo informacijos skyriaus ne 1939 m., bet 1940 metų pavasarį. Taigi, duomenys yra naujesni, negu Lietuvių Enciklopedijoje.

J. Vaičeliūnas

Kanados lietuvių atstovai nutarė

(Atkelta iš 3-čio psl.)

dainai ir šokiui; b. ponioms D. Rautinš ir dr. M. Paplauskienei-Ramūnienei už įdėtą darbą, renkant dainų įrašus ir tautodailės eksponatus Otavos muziejui; dr. J. ir A. Sungailoms už piniginę paramą lietuviškam tautiniam drabužiui minimam muzėjui nupirkti; c. Kanados Jungtiniam Finansų Komitetui už gerai atliktą darbą jubilėjiniais metais; d. Kanados lietuvių laikraščiams "Tėviškės Žiburiams" ir "Nepriklausomai Lietuvai" už paramą, skelbiant bendruomeninę mintį savo skiltyse; e. Toronto Tėvų pranciškonų vadovybei už paramą šią sesiją rengiant; d. K. L.B. Toronto apylinkės valdybai už vaišingą šios sesijos dalyvių priėmimą.

Kolūkiečio kiaulė klausia žąsiną:

— Kuo tu norėtum būti?

— Ga, ga, ga Gagarinu, — atsako žąsinas.

— O kuo tu norėtum būti? — klausia žąsinas kiaulę.

— Chru, chru, chru, Chruščiovu . . .

ŠYPSENOS

Istorijos pamokoj

Sovietinis mokytojas žemesnėse klasėse aiškino, kad Sov. Sąjunga greit pralenks kapitalistus. Vienas mokinys paklausė:

— Drauge mokytojau, tai kas tada bus?

— Kaip tai, kas bus? — užpyko mokytojas.

— Praeitoj pamokoj sakėte, kad kapitalizmas stovi ant bedugnės krašto. Tai kur tada atsidurs mūsų Sovietų Sąjunga?

Motociklas

Pardavėjas: Su šiuo motociklu tamsta pamatysi pasaulį.

Pirkėjas: Šį, ar aną?

Kelias į dangų

Į dangaus vartus kažkas ėmė nelaiku belstis. Šv. Petras paklausė:

— Kas ten beldžiasi?

— Esu juodukas iš Alabamos, pirmasis toje valstijoje vedęs baltą amerikietę. — Šventasis susidomėjo:

— Kada tai atsitiko?

— Lygiai prieš ketvirtį valandos . . . Parinko Pr. Alš.

FRANK BARAUSKAS
INSURANCE AGENCY LIMITED
& REAL ESTATE BROKER
231-2661; 231-6226
3828 Bloor St. West, Islington
(PRIE SIX POINTS PLAZA)

780 Queen St. W.
prie Gore Vale
Tel. EM. 4-7994

ART'S PHOTO STUDIO

Vestuvinės nuotraukos
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

DUFFERIN RADIO and TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir baterejos. Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St., • LE. 1-3074 • Sav. P. Uzbal

NEPAMIRŠKITE, prieš važiuodami į tolimesnę kelionę, patikrinti ir pataisyti savo automobilį! FRANK PETIT, kvalifikuotas auto mechanikas, su malonumu tai atliks. Paskambinkite ar užvažiuokite į

Bloor Autorite Garage 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College). Tel. 531-1305

DR. E. ZUBRIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
1577 BLOOR ST. WEST
(prie Dundas)
Telefonas LE. 2-4108

DR. J. MATULIONYTĖ
DANTŲ GYDYTOJA
1796 Bloor St. W. (prie Keele)
Pirm., antr. ir penkt.: 9.30-5 v.p.p.
Antr. ir ketvirt.: 12.00 — 8 v.v.
Pagal susitarimą.
Tel. 766-1372

DR. V. J. MEILUVIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
184 ELLIS AVE.
(prie Queensway)
Tel. 762-1009.
Priima pacientus pagal susitarimą.

Kabineto telefonas LE 4-4451
DR. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.
1082 BLOOR ST. W., Toronto
(Į rytus nuo Dufferin St.)

DR. N. NOVOŠICKIS
dantų gydytojas
794 BATHURST ST.
(kampas Bloor & Bathurst)
Tel. 534-3370
Priima pacientus iš anksto susitarus

VALAU FOTELIUS
IR ĮVAIRIUS KILIMUS
Automatinis elektra valymas. Sutaisau iširusius galus ir pradeginius kilimus. P. KARALIŪNAS.
Skambinkite LE. 3-4912.

NOTARAS
A. LIŪDŽIUS, B.L.
Bendradarbis V. S. MASTIS, LL.D.
Namų, ūkių ir betkurio verslo pirkimo-pardavimo dokumentų sudarymas, mortgičiai, sutartys, testamentai ir kiti teisiniai reikalai.
421 Roncesvalles Ave.
Toronto - Dominion Bank pastate II aukštas — įėjimas iš Howard Park Ave.
Telefonai: įstaigos 537-1708 namų 279-7980
Priėmimo laikas: kasdien nuo 10 v.r. iki 1 v.p.p. išskyrus trečiadienius ir sekmadienius. Antradieniais ir penktadieniais nuo 6-8 v.v.

OKULISTĖS
Br. Bukowska-BEJNAR, R.O.
Wiktoria BUKOWSKA, R.O.
274 RONCESVALLES AVE.
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

OKULISTAS
S. BROGOWSKI, O.D.

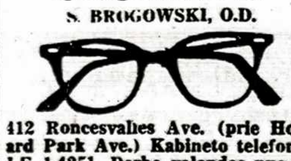

412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 College St. Toronto
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

INSURANCE
DUDA 769-4612
2231 Bloor Street W.

ZENITH®

THE QUALITY GOES IN
BEFORE THE NAME GOES ON

NO PRODUCTION
SHORTCUT
NO PRINTED CIRCUIT

Prieš pirkdami juodą-baltą arba spalvotą televiziją ar Hi-Fi gerai pagalvokite ir prie ZENITH sustokite!

Augštos kokybės dalys 100% rankų darbas.

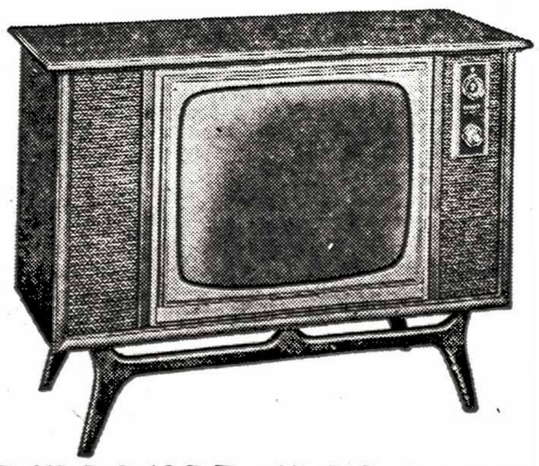

Vaizdas geresnis
ir aparatas patvaresnis.

ZENITH aparatus jūs galite gauti pas

ALFA RADIO & TV
SALES - SERVICE
Sav. A. ČIŽIKAS
672 Lansdowne LE 1-6165
NAUJAS SKYRIUS:
295 RONCESVALLES Ave., Tel. 536-1373
Atidaryta: kasdien 9—6 val.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais 9—9 val.

ALL SEASONS TRAVEL AGENCY
323 Lakeshore Rd. East, Port Credit, Ont.
Savininkas V. BAČĖNAS

- teikia patarimus planuojantiems keliones
- sutvarko rezervacijų, nakvynių ir kitus reikalus be atskiro atlyginimo
- agentūros išduoti bilietai galioja visame pasaulyje
- parūpina bilietus keliaujantiems autobusais, traukiniais, laivais, lėktuvais
- parūpina eismo priemones ekskursijoms
- patarnauja atsikviečiant gimines

Skambinti telefonu 278-7261 dienos metu arba vakarais

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. par. žinios

— Sveikiname Kanados lietuvių katalikų suvažiavimą Toronte, linkėdami geriausios sėkmės. Parapijai suvažiavime atstovauja kunigai ir parapijos taryba.

— Vėlinių dienos proga mirusiųjų prisiminimas įvyks pirmadienį, lapkričio 3 d. Rytinės pamaldos: 7.30, 8 ir 9 v., o pirmadienio vakare — 7.30 v.

— Sekmadienį, lapkr. 2 d., 3 v.p. p., įvyks pamaldos lietuvių kapinėse.

— **Tikybos** pamokos vaikams sekmadieniais — po 10 val. pamaldų.

— A.a. Vytautas Plačiakis palaidotas spalio 28 d. iš parapijos bažnyčios lietuvių kapinėse. Velionies žmonai, sūnui ir giminėms gili užuojauta. Taipgi užuojauta L. Gvildienei, mirus jos tėveliui JAV.

— Šią savaitę lankoma: Lauder, Glenholme, Northcliff ir Burlington Blvd.

— Kiekvieną sekmadienį parapijos salėje kat. moterys po pamaldų paruošia kavą.

— Mišios šeštadienį, 8 v.r., už Šv. Jono Pašalpinės Draugijos mirusius narius; 9 v.r. už Beliašauskų šeimos mirusius. Sekmadienį, 10 v.r., už Lapinskų šeimos mirusius, 12 v. — už a.a. Mariją Ridikienę.

Ligoniai. Western ligoninėje, 707 kamb — agr. Vladas Bačėnas iš Bramptono; Sunnybrook ligoninėj — Bronius Šimkevičius.

Lietuvių studentų pobūvį spalio 24 d. Šv. Jono Kr. par. salėje surengė KLB Toronto apyl. valdyba drauge su Akademikų Draugija. Dalyvavo apie 100 studentų. Šis pobūvis naujiesiems studentams buvo priimtuvės, baigusiems — išleistuvės, kurios irgi tapo priimtuvėmis į Akademikų Draugiją. Ta proga kalbas pasakė — apylinkės valdybos vardu inž. Masionis, akademikų — jų pirm. archit. Liačas. Naujiesiems akademikų nariams apyl. valdyba pažadėjo įteikti po leidinį "Lithuanians in Canada".

Jau galima gauti naujų kalėdinių ir kitokių sveikinimų kortelių. Kainos: 15 ir 25 centai. Žiburiai, 941 Dundas St. W., Toronto 3, Ont., Canada.

Tautinių šokių grupė "Gintaras" spalio 25 d. dalyvavo Eatono šimtmečio šventės programoje.

A. A. VYTAUTAS PLAČIAKIS (Platt), 45 m. amžiaus, miręs š.m. spalio 24 d. — rastas negyvas garaže. Spėjama, kad buvo ištiktas širdies smūgio. Palaidotas spalio 28 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse. Velionis buvo vienas pirmųjų šio pokario ateivių Toronte. Paliko žmoną Valę (Jarašiūnaitę), 16 metų sūnų Leonardą — pasižymėjusį krepšinio žaidėją, uošvius, pusbrolį kunigą JAV. Jo tėvai ir sesuo yra mirę Lietuvoje. Velionies staigią ir ankstyvą mirtį apgailestauja artimieji, Vyt. Macas ir visi bičiuliai.

ĮVAIRIOSE LIGONINĖSE atlikęs praktiką ir baigęs ligonių priežiūros bei praktiškos medicinos kursą **B. NAUJALIS** vėl reguliariai priima pacientus **SVEIKATOS KLINIKOJE, 460 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONT.** Priėmimo valandos nuo 8 v. ryto iki 8 v. vakaro, susitarus telefonu LE 3-8008.

REIKALINGAS ASMUO nuomos surinkimui už $50 nuolatinį mėnesinį atlyginimą. Užimtų laiko maždaug 2-3 val į savaitę. Skambinti tel. 536-4758.

City Driving School
Pripažinta Ontario Safety Lygos. Baigę šią mokyklą gauna pigesnę autovežimio draudą. Nemokami nurodymai klasėje ar namuose turintiems laikinius leidimus. Mokome vairuoti standartinius ir automatinius automobilius. 1076 BATHURST ST. Tel. LE 2-3656. Rytuose HO 6-1331

Prisikėlimo par. žinios

— Mirus a.a. P. Geniui, V. Plačiakiui ir P. Buračui, šeimos narius ir artimuosius giliai užjaučiame.

— Nuoširdžiai sveikiname K. Liet. Kat. Kunigų Vienybę suvažiavimo proga Hamiltone.

— Nuoširdūs sveikinimai K. Liet. Kat. Centro suvažiavimui Toronte. Suvažiavime šiai parapijai atstovaus par. tarybos nariai.

— Ketvirtadienį, 8 v. aukojamos Mišios už a.a. O. Janulynienę, užpr. p. Zabielienės; šeštad., 7 v. — už a.a. J. Dubininką, užpr. p. Dubininkų šeimos; sekmad., 10 v. — už a.a. Pr. Gudinską, užpr. p. Dovidaičių.

— Mėnesinė rinkliava par. skoloms sumažinti — šį sekmadienį.

— Tretininkų mėn. susirinkimas — šį sekmad. po paskutinių Mišių.

— Chorų repeticijos: trečiad., 7 v. v. — studenčių merg.; ketvirtad., 7.30 v.v. — suaugusių; penktad. vaikų choro repeticijos nebus; sekmad., 12 v. — bendra suaugusių ir studentų.

— Lituanistinis seminaras — penktadienį, 7 v.v. par. namuose.

— Virimo-kepimo kursai — trečiadienį, 7.30 v.v., par. salės virtuvėje.

— Pirmosios Komunijos ir katechetinės pamokos — sekmadienį po 10 v. Mišių LV Namuose. Šiokiadieniais pamokų nėra. Religijos pamokos gimnazistams — kas sekmadienį po 10 v. Mišių muz. studijoje.

— Par. biblioteka veikia kas sekmadienį po 10 v. Mišių iki 1 v.p.p.

— Kun. Br. Jurkšo kunigystės 25 m. jubilėjus bus paminėtas lapkričio 23, sekmad. Mišiomis 11.15 v. ir vakariene 5 v. v. Šventės rengėjai — par. suaugusių choras. Norį dalyvauti nuo šio sekmad. kvietimus galės gauti pas choro seniūnus arba par. raštinėje.

— Kt. savaitę lankomos šeimos Toronto 8-je pašto zonoje, Port Credit ir Brampton.

— Visų Šventųjų dieną dalyvauti šv. Mišiose pareigos nėra. Sekmadienį, lapkr. 2 d., 3 v.p.p. — kapinių lankymo pamaldos Šv. Jono kapinėse, o 7 v. v. — tradicinis parapijos mirusiųjų prisiminimas su Mišiomis, pamokslu ir Libera Prisikėlimo bažnyčioje. Ryšium su sekmadieniu, Vėlinių diena nukelta į pirmadienį, lapkr. 3 d. Mišios — nuo 7 v. ryto; paskutinės — 9 val. Vakare jokių pamaldų nebus. Vėlinių novenos Mišios — per visą lapkričio mėn. kasdien 8 v. r.

Romano premijų komisija, sudaryta čikagiškio laikraščio "Laisvoji Lietuva", paskutiniame posėdyje atrinko iš kelių rankraščių vieną premijuotiną, kurio autoriumi pasirodė esąs Jurgis Gliauda iš Los Angeles. Komisijos pirmininku buvo J. Žmuidzinas, nariais: kun. dr. J. Gutauskas, R. Kralikauskienė, V. Tamulaitis, Stp. Jakubickas.

LIETUVIS DAŽYTOJAS — dekoratorius (iš vidaus ir lauko) jieško laikinio darbo. Skambinti tel. 425-6032.

REIKALINGA MOTERIS namų valymui pirmadieniais ir penktadieniais Forest Hill rajone. $12 ir tramvajaus bilietėliai kelionei. Tel. HU 5-3040.

PUSAMŽIS LIETUVIS verslininkas nori susirašinėti su lietuvaite — mergaite arba našle vedybų tikslu. Pageidaujamas amžius 30—45 metai. Rašyti "TŽ" administracijai, pažymint ant užlipdyto voko — Radvilai.

ESU 33 METŲ AMŽIAUS lietuvaitė. Jieškau 33—45 m. amžiaus gyvenimo draugo vedybiniu tikslu. Rašyti "Tėviškės Žiburių" administracijai, pažymint ant uždaro voko "Jieškotojai".

REIKALINGAS VIENAS ASMUO ar šeima jaučių prieauglių ūkyje prižiūrėti. Automatiniai įrengimai, darbo labai maža. Geras gyvenamas namas su visais patogumais. Dėl tolimesnių informacijų ir sąlygų skambinti betkuriuo laiku tel. 481-0912.

ATLIEKU VISUS NAMŲ MEDŽIO REMONTO DARBUS. Darau virtuvės spinteles ir įrengiu poilsio kambarius. Tel. 535-4724.

Parduodamas
ĮVAIRIAIS KIEKIAIS
ŠIŲ METŲ ŠVIEŽIAS
nepasterizuotas medus
KORIAIS AR INDUOSE.
Skambinti tel. 534-0563
30 Dewson St.,
Toronto 4. Ont.

BARONESSA
BEAUTY SALON
2265 BLOOR ST. W. TEL. 762-4252
(kampas Bloor-Durie gatvių). Sav. Alė Kerberienė

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į tradicinį Toronto "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų skautų tėvų komiteto ruošiamą

bazarą-sokius

LAPKRIČIO 8 DIENĄ

Prisikėlimo parapijos salėse.

Bazaro pradžia 12.30 v. p. p.

(įėjimas į bazarą nemokamas)

ŠOKIŲ - POBŪVIO PRADŽIA 7 V. VAK.

Bus premijuojamas ponių-panelių valsas. Turtinga loterija. Bufetas veiks nuo 12.30 v. p. p.

Gros *D'Amico* orkestras.

Bilietai suaugusiems—$2.50, studentams—$1.00

Skautų tėvų komitetas

VALEI PLAČIAKIENEI, sūnui LEONARDUI ir giminėms, **VYTAUTUI PLAČIAKIUI** staiga mirus, reiškia nuoširdžią užuojautą —

Vl. H. Ūsas

A † A

VYTAUTUI PLAČIAKIUI mirus,

jo žmoną VALĘ ir sūnų LEONARDĄ nuoširdžiai užjaučiame —

J. A. Kaziliai
J. R. Rimai

Mielam bičiuliui

A † A VYTAUTUI PLAČIAKIUI

staiga mirus, žmoną VALĘ, sūnų LEONARDĄ bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi —

Vytautas ir Genovaitė Balčiūnai

Tėveliui **PETRUI GENIUI** mirus,

mielą "Šatrijos" tunto tuntininkę LIUDĄ GVILDIENĘ

bei jos šeimą giliai užjaučiame —

Toronto "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų tėvų komitetas

†

Kada išlydim ką nors į kapus, liūdesys ateina į mūsų namus.

Išlydėjusiai savo **MAMYTĘ** į amžino poilsio vietą A. MASIULIONIENEI, jos vyrui ir šeimai liūdesio valandoje reiškiame gilią užuojautą —

Keliačių šeima

Elzbietos ir Vlado Sondų — žmonos ir vyro 25 metus trukęs išskyrimas buvo baigtas praėjusį pavasarį, kai iš Kauno į Torontą gyventi atvyko p. Sondienė. Bičiulių rūpesčiu spalio 25 d. Prisikėlimo parodų salėje įvyko viešnios priimtuvės, kurios buvo lyg ir atnaujintos jungtuvės. Dalyvaujant p. Sondų artimiesiems ir šimtinei svečių, rengėjų vardu J. Rinkūnienė tarė jautrų pasveikinimo žodį ir, talkinant A. Gurevičiui, įteikė dovaną su adresu bei atitinkamu voku. Sveikinimo kalbas pasakė: dr. S. Čepas — KLB ir Prisikėlimo bankelio pirm., dr. B. Povilaitis iš Delhi, P. Bražukas — KLK Kultūros Draugijos "Žiburiai" vardu, kun. P. Barius, OFM, — Prisikėlimo par., kun. P. Ažubalis — Šv. Jono Kr., p. Šarūnas — Katalikų Vyrų Draugijos. Taipgi sveikino p. Sondienės brolis p. Civinskas, J. Matulionis, agr. Dailydė. Negalėjusieji atvykti atsiuntė raštinius sveikinimus. Kaikurie kalbėtojai įnešė nemažai humoro. Dauguma jų pabrėžė nepaprastą p. Sondų ištvermę bei ištikimybę. Baigiamasias kalbas pasakė abu Sondos, p a r e i k š d a m ė džiaugsmą užbaigus prievartinį išskyrimą ir dėkingumą rengėjams už dovanas bei jaukų pobūvį. Pobūvio pranešėju buvo B. Sakalas.

Solistės Lilijos Šukytės, Metropolitan operos soprano, koncertą-rečitalį surengė KLB Toronto apyl. valdyba spalio 26 d. Brockton gimnazijos salėje. Nors daugelis torontiečių solistę neseniai buvo girdėję Hamiltone Lietuvių Dienos koncerte, tačiau nepraleido progos ją vėl išgirsti. O solistė ir šį kartą neapvylė — žavėjo savo menu, sidabrine povyza ir tokiu pat balsu. Koncertą pradėjo Mocarto motetu "Exultate...", perėjo į Šubertą, Gounod, Puccini. Iš lietuviškos kūrybos padainavo Gruodžio ir Banaičio kompozicijų, Šimkaus, Jakubėno ir Gailevičiaus harmonizuotų liaudies dainų. Solistės pasirinkti dalykai — retai girdimi scenoje. Jie buvo a t l i k t i su giliu įsijautimu, sakytume, net pergyvenimu, pilnu atbaigtumu, savita interpretacija, dinamiška laikysena. Kliudė jai nevisai tinkamas pianinas, nesureguliuotos scenos šviesos, tačiau solistė visa tai lengvai apvaldė. Baigiant publika, kurios buvo apie 500, sukėlė ovacijas ir išprašė dar vieną kūrinį. Akompanavo jos buvęs profesorius John Covaert. Rengėjų vardu padėkos žodį tarė apyl. pirm. L. Švėgždaitė.

ATLANTIC valgykla
1330 DUNDAS ST. W.,
TORONTO 3.
Tel. LE 3-6045
LIETUVIŠKI PATIEKALAI
NAUJI SAVININKAI
V. ir V. IVANAUSKAI

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS,
VALDŽIOS PRIPAŽINTAS PLOMBERIS, ATLIEKA ĮVAIRIUS VAMZDŽIŲ IR APŠILDYMO DARBUS.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136. Tel. LE 2-5191

Fleet Electric Co. Ltd.
ELEKTROS RANGOVAS
Atlieku visus elektros įrengimo darbus Toronte
923-7194. Sav. A. Čeponis

Kunigų Vienybės metinis suvažiavimas šaukiamas spalio 31, penktadienį, 11 v.r. Hamiltone A. Vartų klebonijoje. Dalyvaus ir vysk. V. Brizgys. Jis padarys pranešimą apie lietuvių parapijas ir kitus veiklos reikalus. Taipgi bus pranešimas ir apie naujai steigiamą Kanados lietuvių katalikų centrą.

KANADOS LIETUVIŲ KATALIKŲ SUVAŽIAVIMAS įvyksta šį šeštadienį, lapkričio 1 d., Prisikėlimo par. salėse. Registracija — 10 v.r., posėdžių pradžia — 11 v.r. parodų salėje. Pagrindinis suvažiavimo tikslas — sudaryti katalikų centrą, apjungiantį visas parapijas, kapelionijas, institucijas ir organizacijas dabarties atsinaujinimo dvasioje. Turimomis žiniomis, parapijos bei kiti vienetai jau parinko atstovus iš šių vietovių: Toronto, Montrealio, Hamiltono, Otavos, St. Catharines, Delhi, Londono, Sudburio, Sault Ste. Marie, Windsoro. Šalia atstovų, dalyvaus ir svečiai, kurių tarpe bus vysk. V. Brizgys, kun. prof. St. Yla, K. Kleiva ir kt. Kun. St. Yla kalbės tema "Katalikiškoji veikla į naują kelią". Jo paskaita bus po pietų pertraukos (pietūs bus suvažiavimo vietoje). Šeštadienio darbai bus užbaigti dalyvių vakariene Prisikėlimo salėje. Sekmadienį pamaldos — 11.15 v.r. Prisikėlimo bažnyčioje. Jas laikys vysk. V. Brizgys. Suvažiavime gali dalyvauti ir ne atstovai.

Vėlinių proga tradicinis lietuvių kapinių lankymas — lapkričio 2, sekmadienį, 3 v.p.p. Kapinių koplyčioj įvyks susikaupimas. Jei bus gražus oras, bus atnašaujamos Mišios, kuriose bus prisimenami visi šiose kapinėse palaidoti mirusieji. Po to bus šventinami naujai pastatyti paminklai. Automobilius prašoma įvažiuoti į kapinių gilumą ir neužblokuoti kapinių kelio.

Šeštadieninės mokyklos ir lituan. seminaro visuotinis tėvų susirinkimas — lapkričio 16, sekmadienį, 4 v.p.p., Prisikėlimo par. parodų salėje.

Lietuvių Evangelikų Liuteronų Išganytojo parapija lapkričio 28-29 d. rengia suvažiavimą — lietuvių evangelikų šeimos šventę ryšium su Liet. Bendruomenės paskelbtais Švietimo ir Šeimos Metais. Programoje: susipažinimo vakaras; keturios paskaitos tema "Krikščioniškoji lietuvių šeima moderniame kontekste" (kalbės: tėvas, motina, vaikas ir kunigas); jaunimo ir senimo simpoziumas tema: "Praraja tarp jaunimo ir senimo — tikra ar išgalvota?"; iškilmingos pamaldos, banketas. Nakvynių ir registracijos reikalais rengėjai kviečia kreiptis pas suvažiavimo komiteto pirmininkę Gerdą Tarvydienę, 65 Botany Hill Rd., Scarboro, Ont., Canada. Suvažiavimas įvyks Redeemer Ev. Lutheran Church, 1691 Bloor St. W., Toronto 9, Ont., Canada.

"Tėviškės Žiburių" dvidešimtmečio koncertas-banketas š. m. lapkričio 30, sekmadienį, Prisikėlimo auditorijoj. Rengiama turininga programa. Jau spausdinami kvietimai, kurie netrukus bus gaunami.

Kanados Lietuvių Fondo taryba buvo suvažiavusi posėdžio spalio 25 d. Tarp kitų reikalų, ji patvirtino pelno skirstymo komisijos paruoštą projektą ir nutarė šaukti Fondo narių suvažiavimą š.m. gruodžio 13 d. Toronte. Pelnui paskirstyti komisijon buvo pakviesti: dr. A. Pacevičius, kun. P. Ažubalis, K. Aperavičius ir A. Sakus. Fondo lėšų vajaus vedėju vėl pakviestas P. Lelis.

Pirmosios aukos "Birbynei". Šio ansamblio tėvų komitetas kreipėsi į visas organizacijas, prašydamas padėti "Birbynei" įsigyti 12 kanklių rinkinį. Labai džiugu, kad pirmieji aukotojai į prašymą jau atsiliepė. Tautinės Sąjungos Toronto skyrius paaukojo $80, ateitininkų tėvų komitetas — $150. Nuoširdus ačiū! Laukiame atsakymo iš kitų organizacijų.

Ansamblio tėvų komitetas

N. Pr. Marijos seselių rėmėjų pobūvis įvyko spalio 15 d. L.V. Namuose. Dalyvavo gražus būrys tautiečių, kuriems seselės nuoširdžiai dėkojo. Atskirai buvo padėkota praėjusių metų valdybai: p.p. Murauskienei — pirmininkei. Aušrotienei, Dalindienei, Levišauskienei, Reginienei, Vingelienei. Visos įdėjo daug laiko ir energijos į praėjusių metų veiklą. Jų rūpesčius ir darbą seselių naudai įvertino visi dalyviai. Kambaryje kabėjo didžiulis plakatas — "Gyvenkime vienybėje". Su ta mintim pradėti nauji veiklos metai. Naują valdybą sudaro: p.p. Laurinavičienė, Žemaitienė, koordinatorės, Aušrotienė, Banelienė, Manglicienė, Vingelienė. Patys dalyviai pravedė rinkimus ir daugelis pasižadėjo visokeriopą pagalbą. Lapkričio 22 d. planuojamas linksmavakaris. Bus proga pasilinksminti bei pasišokti prieš Adventą. Meninę programą atliks aktorius V. Žukauskas iš Niujorko. Bazaro šiais metais nebus. Dalyvis

MONTREAL QUE

Šv. Kazimiero par. žinios

— Metinis bazaras prasidėjo spalio 24 d., 6 v. v. Pirmasis vakaras laikomas sėkmingu, nes gauta $1800 pelno.

— Ateinantis sekmadienis yra mėnesio pirmasis. Prašoma į vokelius įdėti truputį didesnę auką.

— Bažnyčios pamatų remonto darbai baigiami; kainuos virš $2.000.

— Šį pirmadienį, lapkričio 3, yra Vėlinės. 8 v. vak. bus pamaldos su Libera. Klebonas kviečia visus atsilankyti ir pagerbti savo mirusius.

— Pirmasis mėnesio penktadienis — lapkričio 7 d. Mišios 8 v. vakaro.

— Serga: Liepinaitienė ir Juškienė, Royal Edward ligoninėje, Macijauskienė — St. Marys. Julijai Norkeliūnaitei padaryta operacija.

— Parapijos choras praturtėjo nauju sopranu p. Augūniene.

— Užpraeito sekmadienio rinkliava — $173.26. K.A.

Šeštadieninės mokyklos 20 metų sukakties minėjimas-balius įvyko spalio 18 d. Aušros Vartų parap. salėje. Mokykla buvo įsteigta 1949 m. rudenį. Steigėjai — A. Kudžma ir p. Jankauskas, gavę leidimą ir patalpas. Ville Lasalle mokykla pirmaisiais metais turėjo 33 mokinius; vedėjas ir mokytojas buvo A. Ališauskas. Rosemounto m-la turėjo 7 mokinius ir mokytoją J. Jankauską. Sekančiais metais mokyklos buvo sujungtos ir kun. J. Kubilius, SJ, sutiko ją globoti.

Minėjimo pranešėju buvo inž. A. Kličius. Prie garbės stalo buvo pakviesti dabartiniai ir buvę mokytojai-jos. Visiems mokytojams, kurie mokykloje dirbo nemažiau kaip trejus metus, buvo įteikti PLB padėkos atžymėjimo lakštai. Ilgiausiai mokykloje dirbo Br. Lukoševičienė — 19 metų. Buvo jaudinantis momentas, kai atžymėjimus mokytojams įteikė buvę jų mokiniai ir mokinių vaikai, kurie dabar lanko lietuvių mokyklą. S. Pakulytė - Piečaitienė kalbėjo pirmųjų mokinių vardu. Atsistojimu buvo pagerbti mirę mokytojai ir mokiniai.

Meninę dalį atliko ansamblis "Gintaras", vad. Z. Lapino ir H. Lapinienės. Meninę dalį apipavidalino B. Nagienė. Scenos dalykėlį, kuris vaizdavo mokomus dalykus — geografiją, lietuvių kalbą, istoriją, atliko gintariečiai. Po to šoko liaudies šokius "Kepurinę" ir "Malūną". Deklamavo V. Morkūnaitė. Pabaigai "Gintaras" atliko: "Siuntė mane motinėlė", "Kada noriu verkiu" ir "Lietuva brangi". Vaišėms buvo paruoštas bufetas, kur vakaro svečiai patys pasitarnavo. Grojo elektriniai vargonai. Anot vieno dalyvio, jie daugiau grojo "ant nervų", negu šokiams. Tai apgailėtinas reiškinys, įvykęs jau nepirmą kartą parengimuose. Žmonės į parengimus ateina susitikti, pasikalbėti, pasilinksminti. Elektrinių instrumentų garsiakalbiai sukėlė tokį triukšmą, kuris blaiviam žmogui neįmanomas pakelti. Todėl daug svečių, nesulaukę net loterijos, turėjo išsiskirstyti.

J. Ladyga

Aušros Vartų par. žinios

— Moksleiviai ateitininkai surengė Kristaus Karaliaus šventės minėjimą N. Pr. Marijos seselių patalpose. Programą atliko jaunimas.

— Visų Šventųjų šventė yra sekmadienį, lapkričio 3 d. Mūsų bažnyčioje specialios gedulingos pamaldos bus pirmadienio vakare 7.30 v.

— Šeštadienį, lapkričio 1, 7 v.v., Aušros Vartų parapijos choras rengia pirmosios savo dainų plokštelės pobūvį. Įvertinkime jų ilgą ir pasiaukojusį darbą, gausiai dalyvaudami šiame pobūvyje ir kartu su jais pasidžiaugdami darbo vaisiais. Choristai savo plokštelės "krikštynoms" tarp kitų svečių yra pakvietę ir T. Kazimierą Pečkį, SJ.

— Grybų vakarienė bus lapkričio 8 d., 7 v.v. Kartu bus ir kaukių balius, loterija; gros Balčiūno orkestras. Organizuoja Šv. Onos Draugija.

— Lapkričio 9 d. po 11 val. Mišių įvyks Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos susirinkimas N. Pr. Marijos Seserų patalpose.

— Parapijos klebonas spalio 31 d. dalyvaus Kanados lietuvių kunigų susirinkime Hamiltone, o lapkričio 1—2 dienomis kartu su kitais atstovaus parapijai Kanados lietuvių katalikų atstovų suvažiavime Toronte. Po to vyks Čikagon į lietuvių jėzuitų posėdžius; lapkričio 7—9 d. ves rekolekcijas katalikėms moterims Čikagoje; Montrealin tikisi grįžti lapkričio 10 d.

Ignas Žalys dalyvavo Kvebeko provincijoos šachmatininkų pirmenybėse. Iš 6 galimų taškų jis gavo 5,5 ir tapo Kvebeko čempijonu jau antrą kartą. Pirmenybėse dalyvavo 57 žaidėjai. Buvęs Lietuvos rinktinės žaidėjas Baikovičius surinko 4,5 t.

Albertas Laurinčiukas, maskvinio laikraščio korespondentas Niujorke, grįždamas okup. Lietuvon, buvo sustojęs Montrealyje.

Romualdas Judeika iš okupuotos Lietuvos su rusų ekskursine grupe lankėsi Montrealyje, Toronte ir kitur. Jis yra inžinierius; dirba "Žinijos" draugijoj.

"Musique des Nations" programoje per prancūzų radijo tinklą Radio-Canada spalio 25 d., 16.30 v., visdėlto buvo transliuojama lietuvių muzikos valanda, nors prieš tai buvo gauta žinia, kad tos valandos nebus (žiūr. "TŽ" 43 nr.). Matyt, pačioje stotyje būta svyravimo. Lietuvių muzikos valanda išrūpinta Aloyzo Stankės rūpesčiu. Jis tą programą ir pranešinėjo. Pradžioje davė trumpą apybraižą apie Lietuvą, o paskui apibūdino įvairias dainų grupes. Pirmoji programos dalis buvo gero meniško lygio, bet antroji — salių, laužų dainos perdaug jau "liaudiškos". Ateityje vertėtų pajieškoti meniškesnių. Norint tokių muzikos valandų daugiau, reikėtų parodyti susidomėjimą — parašyti laišku: A. Stanke, Radio-Canada, POB 6000, Montreal. Minėtoji programa buvo girdima ir Toronte per CJBC stotį. Tad ir torontiečiai turėtų rašyti: CBC Information Services, POB 500 Terminal A, Toronto 1, Ont. Nuo gautų laiškų skaičiaus priklauso lietuviškų programų ateitis.

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
P. ADAMONIS
Chartered Insurance broker
Su teise dirbti Quebeco ir Ontario Provincijose
3907A ROSEMONT BLVD.
Tel. OFF.: 722-3545 RES. 256-5355
Sekr. M. ARLAUSKAITĖ, tel. 722-3986
S-tos "Lite" nr. 752D

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.
TELEFONAS 727-3120
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA
6695-35th Avenue, Rosemount, Montreal, 409, P.Q.
ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A.C.S.C.I.B. 727-3120
NAMŲ:
ARVYDAS RUDZEVIČIUS, A.I.B. 271-5758

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

DUODA PASKOLAS:
Asmenines iš 9%
Nekiln. turto iš 9%
įskaitant gyvybės draudimą iki $10.000.
JAU ISDUOTOS PASKOLOS iki termino lieka senomis palūkanomis (pradedant 6.5%)

MOKA UŽ:
Einamasias s-tas 5.0%
Sėrus (numatyta 5.5%
Taupomąsias s-tas 6.5%
Term. ind. 1 metams 7.25%
Term. ind. 22 metams 7.25%
Term. ind. 3 metams 7.75%
Nemokamas gyvybės draudimas iki $2.000 šėrų sumos.

Kasos valandos: 1465 De Steve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.